

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Balanța de plăți
și poziția investițională
internațională
a României
Raport anual 2021

Balanța de plăți
și poziția investițională
internațională
a României
Raport Anual 2021

NOTE

Balanța de plăți și poziția investițională internațională a României – Raport anual 2021 a fost elaborat în cadrul Direcției Statistică pe baza datelor statistice disponibile în luna noiembrie 2022.

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Băncii Naționale a României. Sursa datelor a fost indicată numai atunci când acestea au fost furnizate de alte instituții.

Seriile de date au fost compilate în conformitate cu metodologia BPM6 și sunt disponibile pe website-ul BNR, Secțiunea statistică, <http://www.bnr.ro/Baza-de-date-interactiva-604.aspx>.

Precizări metodologice detaliate privind definițiile, legislația și sursele de date pot fi găsite pe website-ul BNR, Secțiunea statistică, Seturi de date, Indicatori ai sectorului extern sau accesând linkul: <http://www.bnr.ro/Balanta-de-plati-%e2%80%93-Precizari-metodologice-11753.aspx>.

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52
website: <http://www.bnr.ro>

ISSN 1224-4570 (versiune tipărită)

ISSN 1584-0956 (versiune *online*)

Cuprins

I. Contextul internațional	5
II. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 2021	8
A. Balanța de plăți	8
1. Contul curent	9
1.1. Balanța bunurilor și serviciilor	11
1.1.1. Balanța bunurilor	12
1.1.2. Balanța serviciilor	21
Casetă. Comerțul internațional cu servicii în funcție de caracteristicile entităților raportoare	24
1.2. Balanța veniturilor primare	28
1.3. Balanța veniturilor secundare	29
2. Contul de capital	31
3. Contul financiar	31
3.1. Investiții directe	32
3.2. Investiții de portofoliu	34
3.3. Alte investiții	35
B. Poziția investițională internațională și datoria externă	37
1. Poziția investițională internațională	37
2. Structura poziției investiționale internaționale	38
2.1. Active externe	39
2.2. Pasive externe	42
2.2.1. Investiții directe	43
2.2.2. Investiții de portofoliu	44
2.2.3. Alte investiții	45
3. Datoria externă	46
3.1. Datoria externă brută	46
3.1.1. Datoria externă brută pe termen lung	47
3.1.2. Datoria externă brută pe termen scurt	49
3.1.3. Serviciul datoriei externe	51
3.2. Datoria externă netă	52
Secțiune statistică	55
Lista graficelor	68
Lista tabelelor	70

I. Contextul internațional¹

Economia mondială a înregistrat o revenire puternică în anul 2021, în pofida unor noi valuri ale pandemiei COVID-19 care i-au imprimat un trend neuniform pe parcursul anului. După ce în anul 2020 înregistrase un ritm negativ de 3,1 la sută, producția globală a crescut cu 5,9 la sută în 2021, reluarea creșterii fiind favorizată de redeschiderea economiilor, de campaniile de vaccinare și de suportul politicilor economice. Revigorarea economică, determinată de relansarea consumului și a investițiilor, a fost însă sub potențial, în special în China, Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană, încetinind considerabil către sfârșitul anului, pe măsura retragerii stimulentei monetare și fiscale, a apariției perturbărilor în principalele lanțuri de aprovizionare globale și a intensificării presiunilor inflaționiste. Comerțul mondial cu bunuri și servicii a crescut cu 9,7 la sută, după ce scăzuse cu 8,2 la sută în anul 2020, fiind stimulat în special de cererea pentru bunuri de consum, în timp ce comerțul cu servicii și-a revenit mai lent, pe măsura reducerii restricțiilor. Pe ansamblul economiei mondiale, rata șomajului a atins 6,2 la sută², în scădere de la 6,6 la sută în anul precedent, gradul de ocupare a forței de muncă rămânând însă sub nivelul anterior pandemiei.

Rata medie anuală a inflației³ a crescut de la 1,4 la sută în 2020 la 4 la sută în anul 2021, pe fondul majorării prețurilor internaționale ale resurselor energetice și al decalajului dintre cerere și ofertă pe piața globală, oferta fiind limitată de consecințele pandemiei și de alte perturbări care au afectat lanțurile globale de producție și transport. Prețul mediu spot al țiteiului⁴ a crescut cu 52 la sută în anul 2021, după ce înregistrase o reducere cu 34 la sută în anul anterior, în timp ce prețurile materiilor prime⁵ au crescut cu 21 la sută (4,7 la sută în anul 2020).

Economia Statelor Unite ale Americii, care în 2020 deținea 15,8 la sută din PIB mondial, a crescut în anul 2021 cu 6 la sută, revenind de la o scădere cu 3,4 la sută în anul 2020, pe fondul relansării consumului privat și a investițiilor. Condițiile înregistrate pe piața forței de muncă s-au ameliorat, rata șomajului scăzând până la 5,4 la sută la sfârșitul anului, de la 8,1 la sută în anul precedent. Rata medie anuală a inflației pentru anul 2021 a fost de 4,3 la sută (comparativ cu 1,2 la sută în anul anterior). Deficitul bugetului federal s-a situat la 10,8 la sută din PIB (14,9 la sută în anul anterior), iar datoria publică a stagnat în jurul nivelului de 133 la sută din PIB. Deficitul contului curent s-a majorat de la 2,9 la sută din PIB la 3,5 la sută.

China, cu 18,3 la sută din PIB mondial, și-a accelerat ritmul de creștere economică, ajungând la 8 la sută, de la 2,3 la sută în anul 2020. Inflația s-a temperat ușor, prețurile de consum urcând cu 1,1 la sută, comparativ cu 2,4 la sută în anul anterior. Excedentul contului curent și-a redus ponderea în PIB cu 0,2 puncte procentuale, până la 1,6 la sută.

¹ Sursa: BCE – *Raport anual 2021, Economic Bulletin No. 7/2022*; FMI – *World Economic Outlook* (octombrie 2022).

² Sursa: Statista.com

³ Valori aferente țărilor din Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE).

⁴ Determinat ca medie între cotațiile UK Brent, Dubai Fateh și West Texas Intermediate, exprimate în euro.

⁵ Exprimate în euro; exclusiv resurse energetice.

Economia zonei euro⁶ a înregistrat o creștere cu 5,3 la sută în 2021 (comparativ cu o scădere cu 6,1 la sută în anul 2020), revigorarea începând în sectorul industrial și continuând ulterior în cel al serviciilor. Reluarea creșterii economice a fost impulsionată prin politici monetare și fiscale stimulative, care au facilitat creditarea sectorului real al economiei și au sprijinit ocuparea forței de muncă. La nivel european, a fost adoptat programul „Next Generation EU”, menit să sprijine o revenire economică mai puternică, mai verde și mai echilibrată între țări. Cererea internă a contribuit cu 4,2 puncte procentuale la avansul PIB, în special prin majorarea consumului privat (reprezentând 2 puncte procentuale din creșterea PIB), dar și prin consumul guvernamental și investiții. Consumul privat s-a majorat cu 3,8 la sută, încrederea consumatorilor fiind stimulată de declinul pandemiei și de evoluția pozitivă a veniturilor din muncă, dar a rămas sub nivelul înregistrat înainte de criza sanitară. Investițiile în industrie au fost impulsionate de relaxarea restricțiilor și redeschiderea economiei, beneficiind și de condiții de finanțare favorabile, dar și-au încetinit evoluția în a doua parte a anului, odată cu problemele apărute în lanțurile de aprovizionare. Investițiile imobiliare, în special pe segmentul rezidențial, au depășit nivelul pre-pandemic, în pofida unor dificultăți privind aprovizionarea cu materiale și disponibilitatea forței de muncă, cererea fiind susținută de creșterea veniturilor și de economiile acumulate în pandemie. Consumul guvernamental a contribuit cu 1 punct procentual la creșterea economică, iar exportul net de bunuri și servicii a avut o contribuție pozitivă (1,3 puncte procentuale), după ce în anul anterior înregistrase o contribuție negativă (-0,5 puncte procentuale). Din perspectivă sectorială, industria a contribuit cu 1,5 puncte procentuale la creșterea PIB, fiind urmată de serviciile din domeniul comerțului, transporturilor, hotelurilor și restaurantelor (1,4 puncte procentuale), de cele din sfera administrației publice, educației, sănătății și culturii (0,7 puncte procentuale), de serviciile profesionale și de afaceri (0,7 puncte procentuale) și de cele din domeniul IT (0,4 puncte procentuale).

Rata medie anuală a inflației în zona euro, măsurată prin indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC), a urcat la 2,6 la sută, de la 0,3 la sută în anul 2020, în condițiile creșterii prețurilor resurselor energetice, dar și ale presiunilor determinate de decalajul dintre cerere și ofertă. Piața forței de muncă s-a ameliorat în anul 2021, numărul persoanelor ocupate crescând cu 1,4 la sută, odată cu revigorarea activității economice. Concomitent, rata șomajului⁷ a coborât la 7,7 la sută, de la 8 la sută în 2020.

Deficitul bugetar al zonei euro a început să se restrângă (de la 7 la sută din PIB în anul 2020 la 5,1 la sută din PIB în 2021⁸), pe fondul retragerii unora dintre măsurile de sprijin adoptate în contextul pandemiei, care a condus la reducerea ponderii cheltuielilor bugetare în PIB de la 53,5 la sută la 52,3 la sută, dar și al relansării activității economice, reflectată în majorarea veniturilor bugetare, de la 46,4 la sută la 47,2 la sută. Deficitul bugetar s-a redus în majoritatea statelor membre ale zonei euro

⁶ Statele din zona euro la care se face referire sunt: Austria, Belgia, Cipru, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Țările de Jos, Portugalia, Spania, Slovacia și Slovenia.

⁷ Conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii (BIM).

⁸ Eurostat, Newsrelease Euroindicators 119/2021: „Provision of deficit and debt data for 2021 – second notification”, 21 octombrie 2022.

(cu excepția Letoniei și a Slovaciei), șapte state reușind să-l coboare sub pragul de 3 la sută din PIB (Țările de Jos, Portugalia, Finlanda, Irlanda, Cipru, Estonia și Lituania). Rata datoriei publice a zonei euro a scăzut cu 1,6 puncte procentuale față de anul precedent, până la 95,4 la sută din PIB, în 11 dintre statele zonei euro depășind valoarea de referință de 60 la sută din PIB și situându-se peste nivelul de 100 la sută în Grecia, Italia, Portugalia, Spania, Cipru, Franța și Belgia.

Contul curent agregat al zonei euro s-a încheiat cu un excedent de 289 miliarde euro (2,3 la sută din PIB), în creștere cu 53 la sută față de anul 2020, pe seama evoluției favorabile a excedentelor înregistrate de balanța serviciilor și de balanța veniturilor primare.

Țările membre ale Uniunii Europene din afara zonei euro⁹ au consemnat o creștere economică de 5,4 la sută în anul 2021, comparativ cu o scădere de 3 la sută în 2020, în special datorită relansării consumului privat și a investițiilor. Tendința a provenit de la toate statele din acest grup, ratele de creștere fiind cuprinse între 3,5 la sută în Cehia și 10,2 la sută în Croația. Rata medie anuală a inflației s-a majorat pe ansamblul grupului de țări până la 3,5 la sută în anul 2021 (1,9 la sută în 2020), inflația accelerându-se în șapte din cele opt țări și menținându-se în Cehia.

Situația fiscală s-a ameliorat în șapte din cele opt state membre ale UE din afara zonei euro (excepție făcând Bulgaria), pe fondul restrângerii cheltuielilor bugetare în anul 2021, ca efect al reducerii pandemiei. Pe ansamblu, ponderea deficitului bugetar în PIB a coborât la 2 la sută, Croația, Polonia și Suedia situându-se sub valoarea de referință de 3 la sută din PIB. Ponderea datoriei publice în PIB s-a redus cu 2,3 puncte procentuale, până la 46,3 la sută, trendul descrescător fiind observat în Polonia, Croația, Danemarca și Suedia. Croația și Ungaria au continuat să se situeze peste pragul de 60 la sută stabilit drept criteriu de la Maastricht.

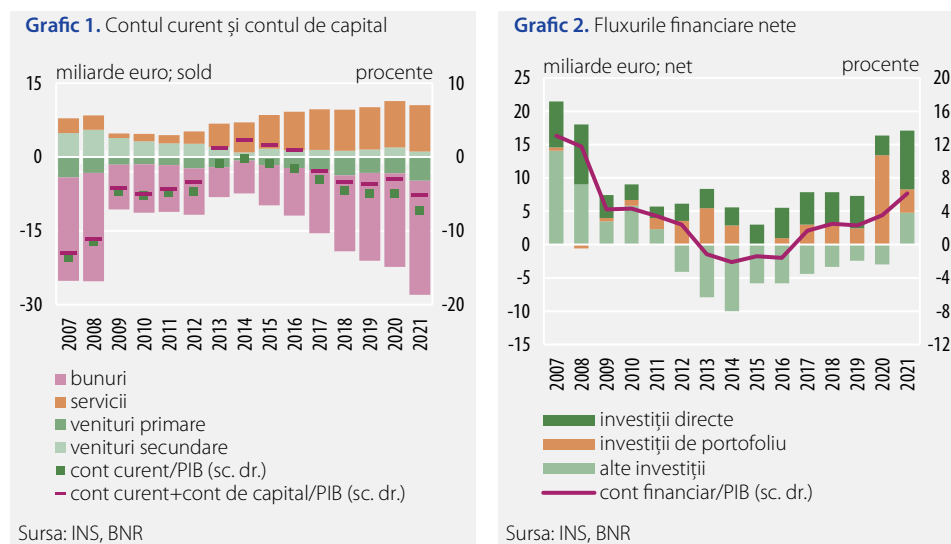
Excedentul contului curent a marcat o deteriorare pe ansamblul țărilor membre ale UE din afara zonei euro comparativ cu anul 2020, ajungând la 1,2 la sută din PIB în 2021 față de 2,9 la sută în anul anterior, determinată fie de adâncirea deficitelor, fie de transformarea excedentelor în deficit, în șase state, dar fiind limitată de ameliorarea înregistrată de Danemarca și Croația. Scăderea excedentului de cont curent s-a produs preponderent pe fondul transformării excedentului balanței bunurilor în deficit. Excedentul agregat al contului de capital a rămas, în termeni relativi, la nivelul anului anterior (0,9 la sută din PIB). Investițiile directe au înregistrat pe ansamblul celor opt state intrări nete de 21,9 miliarde euro, reprezentând 1 la sută din PIB (comparativ cu 0,7 la sută din PIB în anul 2020), trendul ascendent fiind imprimat de Polonia, România și Croația. Investițiile de portofoliu au înregistrat ieșiri nete de aproximativ 76 miliarde euro (3,4 la sută din PIB, comparativ cu intrări nete de 1,2 la sută din PIB în 2020), cumulate aproape în totalitate de Suedia, Danemarca și Polonia. Componenta alte investiții (în principal împrumuturi și depozite) a consemnat influxuri nete de aproape 35 miliarde euro, respectiv 1,6 la sută din PIB (față de ieșiri nete reprezentând 2,5 la sută din PIB în 2020).

⁹ Referirea vizează cele opt state membre ale UE aflate în afara zonei euro la sfârșitul anului 2021: Bulgaria, Cehia, Croația, Danemarca, Polonia, România, Suedia și Ungaria.

II. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 2021

A. Balanța de plăți

Anul 2021 a marcat, odată cu relansarea activității economice, reluarea trendului de accentuare a deficitului de cont curent, început în anul 2015, dar întrerupt în 2020 în contextul special al pandemiei COVID-19. În condițiile creșterii semnificative a deficitului de cont curent și ale unei majorări mai puțin importante a excedentului contului de capital, soldul cumulat al contului curent și de capital a avansat în teritoriul negativ (Grafic 1).

În anul 2021, ritmul de creștere a deficitului de cont curent (60,3 la sută) s-a accelerat puternic față de anul anterior (când înregistrase o stagnare), în timp ce excedentul contului de capital și-a temperat ritmul, de la 46,6 la sută la 25,5 la sută. Pe ansamblu, contul curent și contul de capital au cumulat un deficit de 12,2 miliarde euro. Aproximativ 87 la sută din deficitul contului curent (15,2 miliarde euro) și aproape 95 la sută din excedentul contului de capital (5 miliarde euro) au provenit din tranzacții cu statele Uniunii Europene (UE). Din deficitul de cont curent înregistrat cu țările UE, cel înregistrat cu zona euro (ZE¹⁰) a reprezentat aproximativ 56 la sută (8,6 miliarde euro; Tabel 1).

Contul financiar a înregistrat, pentru al cincilea an consecutiv, o consolidare a influxurilor nete, acestea ajungând la 6,1 la sută din PIB, de la 3,5 la sută din PIB în anul anterior, respectiv la 14,7 miliarde euro, determinate de acumularea netă de pasive de

¹⁰ Nu include instituțiile europene.

natura investițiilor directe, de portofoliu și a altor investiții. Din perspectiva structurii geografice, contul financiar a fost influențat, ca și contul curent și cel de capital, de relația cu Uniunea Europeană.

Tabel 1. Balanța de plăți cu Uniunea Europeană și zona euro în anul 2021

	milioane euro				
	Total	din care:			
		UE	EUE	ZE	EZE
Contul curent	-17 473	-15 179	-2 294	-8 564	-8 909
Bunuri	-23 122	-17 673	-5 449	-10 652	-12 470
Servicii	9 420	6 295	3 125	6 165	3 255
Venituri primare	-4 842	-3 618	-1 224	-5 145	303
Venituri secundare	1 071	-183	1 254	1 068	3
Contul de capital	5 243	4 970	273	-89	5 332
Contul financiar, din care:	-14 696	-12 319	-2 377	-11 489	-3 207
Investiții directe	-8 821	-7 813	-1 008	-7 333	-1 488
Active	1 112	666	446	450	662
Pasive	9 933	8 479	1 454	7 783	2 150
Investiții de portofoliu	-3 475	-1 523	-1 952	-1 537	-1 938
Active	1 582	1 556	26	1 214	368
Pasive	5 057	3 079	1 978	2 751	2 306
Derivate financiare	153	94	59	90	63
Alte investiții	-4 804	-1 868	-2 936	-1 499	-3 305
Active	-1 253	-628	-625	-1 177	-76
Pasive	3 551	1 240	2 311	322	3 229

Notă: EUE – statele din afara UE; EZE – statele din afara zonei euro.

1. CONTUL CURENT

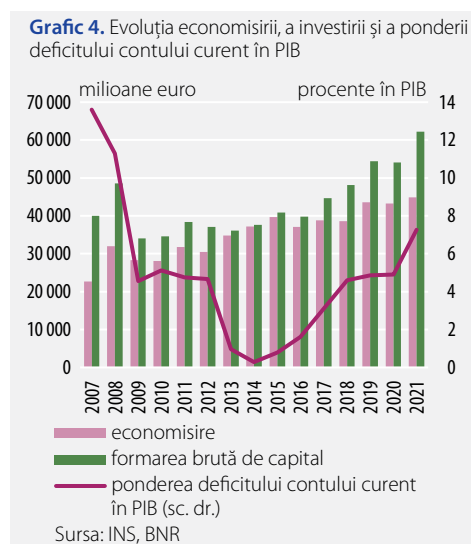
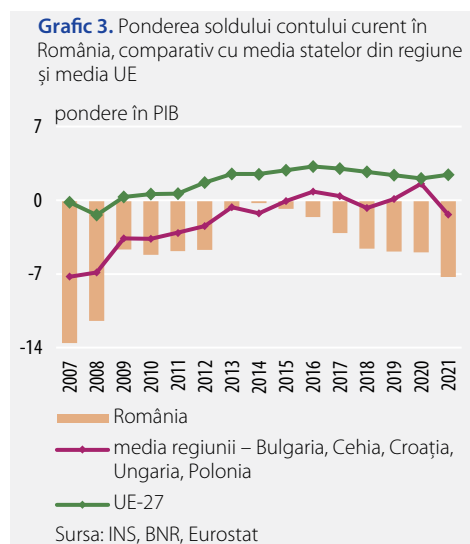
În anul 2021, balanța de plăți a României a consemnat un sold negativ al contului curent de 17 473 milioane euro, comparativ cu 10 902 milioane euro în 2020. Pondere deficitului contului curent în PIB¹¹ a fost de 7,3 la sută, comparativ cu 4,9 la sută în anul precedent (Tabel 2), creșterea cu 2,4 puncte procentuale provenind preponderent din majorarea deficitului înregistrat de balanța bunurilor (în creștere cu 1 punct procentual din PIB).

Tabel 2. Contribuția componentelor la evoluția deficitului contului curent

	pondere în PIB (%)				
	Cont curent	Bunuri	Servicii	Venituri primare	Venituri secundare
2021	-7,3	-9,6	3,9	-2,0	0,4
2020	-4,9	-8,6	4,3	-1,5	0,9
Diferențe (pp)	-2,4	-1,0	-0,4	-0,5	-0,5

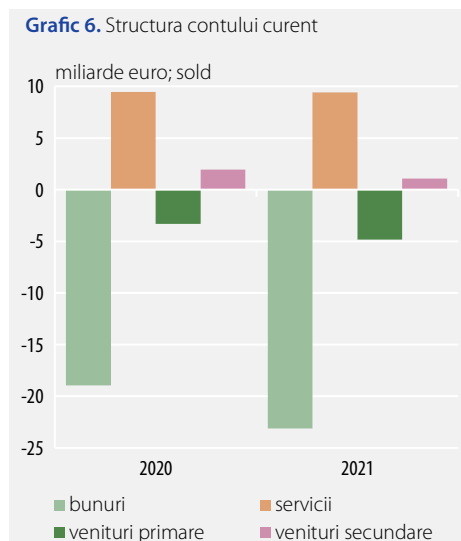
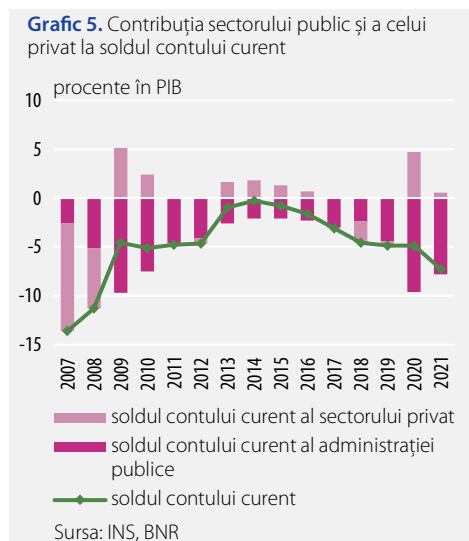
¹¹ Sursa: INS (pentru PIB – date definitive pentru anul 2020 și date provizorii pentru 2021).

De altfel, ponderea predominantă a deficitului balanței bunurilor în cel al contului curent caracterizează și statele din afara zonei euro din Europa Centrală și de Est (Bulgaria, Cehia, Croația, Ungaria și Polonia). Cu toate acestea, așa cum rezultă din Graficul 3, prin comparație cu aceste țări, care au fost orientate spre excedent agregat de cont curent în perioada 2016-2020 și care urmează mai fidel trendul mediei Uniunii Europene, România a consemnat, în același interval, o accentuare a deficitului. Balanța bunurilor a fost principala componentă care a dezavantajat România în comparație cu statele menționate, în sensul că, deși ponderea sa în PIB a coborât de la 16,5 la sută în anul 2007 la 9,6 la sută în 2021, în același interval de timp, deficitul agregat al balanței bunurilor în cele cinci state s-a ameliorat de la 10,4 la sută din PIB la 5,1 la sută din PIB. Diferența nu a putut fi compensată de servicii, ponderea excedentului serviciilor în PIB situându-se sub media celor cinci state, dar a fost limitată de veniturile primare și secundare, componente la care România s-a situat pe poziții mai favorabile față de medie.

Deficitul contului curent reflectă întotdeauna un nivel al investițiilor naționale care îl depășește pe cel al economisirii naționale, diferența fiind acoperită din surse externe¹². Din perspectiva evoluției soldului contului curent ca reflectare a economisirii și investiții la nivel național (Grafic 4), se observă că accentuarea deficitului curent în anul 2021 s-a produs ca urmare a creșterii mai accentuate a investiției în raport cu economisirea, în contextul reluării activității economice și al creșterii prețurilor. Astfel, în anul 2021, ponderea investițiilor în PIB a urcat la 25,9 la sută, fiind susținută de o rată a economisirii de 18,6 la sută, diferența de 7,3 la sută din PIB fiind reprezentată de deficitul contului curent. Din perspectiva contribuției sectoarelor public și privat la structura și evoluția contului curent (Grafic 5) se observă că în anul 2021 deficitul contului curent al sectorului public s-a diminuat, dar restrângerea a fost insuficientă pentru a contrabalansa reducerea excedentului sectorului privat (de la aproximativ 4,7 la sută din PIB în anul 2020 la 0,5 la sută din PIB, odată cu relansarea activității economice), astfel încât deficitul total al contului curent s-a accentuat.

¹² Soldul contului curent egalează diferența dintre economisire (calculată ca venit național brut disponibil minus consum final) și investiții (aproximate prin formarea brută de capital).

Evoluția contului curent și a componentelor sale în anul 2021 (Grafic 6) relevă accentuarea deficitului balanței bunurilor cu 22 la sută față de anul anterior, pe fondul unor ritmuri egale de creștere a exporturilor și a importurilor, ca efect al relansării activității economice. Balanța serviciilor a înregistrat un excedent comparabil cu cel din anul 2020, în condițiile în care creșterea deficitului serviciilor de turism, asociată reluării călătoriilor internaționale, a fost compensată de consolidarea excedentelor specifice serviciilor informatice și serviciilor de transport. Veniturile primare au înregistrat o creștere cu 46 la sută a deficitului, având drept cauză principală majorarea profitului reinvestit în companiile investiție directă din România. Veniturile secundare s-au diminuat cu aproape 45 la sută, fiind defavorizate de majorarea contribuțiilor la bugetul UE, concomitent cu reducerea intrărilor din fonduri europene de natura transferurilor curente (Fondul Social European – FSE și Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală – FEADR).

1.1. Balanța bunurilor și serviciilor

În anul 2021, balanța bunurilor și serviciilor (Tabel 3) a înregistrat un deficit de 13,7 miliarde euro, în creștere cu 44,1 la sută față de valoarea consemnată în anul precedent, ca efect al majorării deficitului rezultat din comerțul cu bunuri. Indicatorii derivați prezentați în Tabelul 3 oferă o imagine mai fidelă a influenței comerțului internațional cu bunuri și servicii asupra economiei României.

Balanța consolidată a bunurilor și serviciilor a consemnat o creștere a deficitului mai mare față de cea a volumului cumulat al exporturilor și importurilor, evoluția combinată a celor doi indicatori fiind reflectată de reducerea soldului normalizat. Deteriorarea balanței bunurilor, asociată cu impactul neutru al balanței serviciilor, a condus la scăderea gradului de acoperire a importurilor prin exporturi, în timp ce intensificarea comerțului internațional cu bunuri și servicii s-a reflectat în creșterea gradului de deschidere a economiei. Exportul de bunuri și servicii a înregistrat o majorare a ponderii în PIB, corelată cu relansarea cererii externe. Se constată însă și un aspect mai puțin favorabil, relevat de creșterea dependenței consumului intern de importul de bunuri și servicii (majorarea indicelui de penetrare a importurilor), care

s-a reflectat și în creșterea mai accentuată a importurilor față de PIB (indicată de valoarea supraunitară a propensiunii marginale a importurilor). Atât la exporturi, cât și la importuri, reducerea indicelui Herfindahl-Hirschman reflectă concentrarea acestora asupra unui număr relativ mai mare de parteneri externi.

Tabel 3. Balanța bunurilor și serviciilor (balanța comercială)

	2020	2021
	milioane euro	
Exportul de bunuri și servicii	81 327	98 079
Importul de bunuri și servicii	90 837	111 780
Soldul balanței comerciale	-9 510	-13 701
	procente/indici	
Soldul normalizat al balanței comerciale*	-0,0552	-0,0653
Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi** (%)	89,5	87,7
Gradul de deschidere a economiei*** (%)	78,1	87,4
Indicele de propensiune a exportului**** (%)	36,9	40,8
Indicele de penetrare a importurilor***** (%)	51,6	58,3
Indicele de propensiune marginală a importurilor*****	2,3	1,1
Indicele Herfindahl-Hirschman privind concentrarea geografică a exporturilor*****	0,0795	0,0703
Indicele Herfindahl-Hirschman privind concentrarea geografică a importurilor*****	0,0766	0,0740

*) raportul între soldul balanței comerciale și valoarea totală a schimburilor comerciale internaționale (export și import de bunuri și servicii)

**) raportul între valoarea exporturilor și valoarea importurilor

***) raportul între valoarea schimburilor comerciale internaționale și valoarea produsului intern brut

****) raportul între valoarea exportului și valoarea produsului intern brut. Reflectă încrederea de care se bucură producătorii autohtoni pe piețele internaționale

*****) raportul între valoarea importului și valoarea consumului intern. Reflectă măsura în care cererea internă este acoperită prin importuri

*****) raportul între creșterea importului și cea a produsului intern brut. Reflectă măsura în care importurile sunt stimulate de creșterea veniturilor

*****) suma pătratelor ponderilor țărilor partenere în total; poate lua valori între 0 și 1. Cu cât valoarea este mai apropiată de 0, dependența de schimburile comerciale cu un număr redus de țări partenere este mai mică

Sursa: INS, calcule BNR

1.1.1. Balanța bunurilor¹³

În anul 2021, soldul negativ al balanței bunurilor a fost de 23 122 milioane euro, în creștere cu 22 la sută față de anul precedent, atât exporturile, cât și importurile majorându-se cu 22 la sută. Ponderea deficitului balanței bunurilor în PIB a crescut cu un 1 procentual, până la 9,6 la sută (Tabel 4).

În decursul anului 2021, cel mai ridicat nivel al deficitului bunurilor s-a înregistrat în luna decembrie (2 319 milioane euro), iar cel mai redus în ianuarie (1 171 milioane euro).

¹³ Conform metodologiei BPM6, balanța bunurilor nu include bunurile pentru prelucrare, pentru care nu are loc schimbul de proprietate, prin aceasta fiind diferită de comerțul internațional cu bunuri compilat și publicat de Institutul Național de Statistică în conformitate cu metodologia specifică elaborată de Eurostat.

Tabel 4. Balanța bunurilor

	2020	2021	Diferențe (+/-)
	milioane euro		
Export (FOB), din care:	57 560	70 196	12 636
Mărfuri generale	57 457	70 042	12 585
Merchanting – export net	103	154	51
Import (FOB)	76 509	93 318	16 809
Sold balanță bunuri (FOB/FOB)	-18 949	-23 122	-4 173
PIB	220 541	240 208	x
Sold cont curent	-10 902	-17 473	-6 571
	procente		puncte procentuale
Pondere exportului în PIB	26,1	29,2	3,1
Pondere importului în PIB	34,7	38,8	4,1
Pondere soldului balanței bunurilor în PIB	-8,6	-9,6	-1,0
Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi (FOB/FOB)	75,2	75,2	0,0
Gradul de deschidere a economiei: (export+import)/PIB	60,8	68,1	7,3

Sursa: INS, calcule BNR

Analiza în structură a soldului balanței bunurilor, pe cele opt grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat, relevă deficite la: produse chimice și plastice (10 119 milioane euro), produse minerale (4 788 milioane euro), metale comune (2 505 milioane euro), textile, confecții, încălțăminte (2 229 milioane euro), mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (1 322 milioane euro), produse agroalimentare (380 milioane euro) și alte mărfuri (2 513 milioane euro), respectiv excedent la produse din lemn, hârtie (580 milioane euro)¹⁴.

Pe zone geografice, deficitul balanței bunurilor a fost generat în proporție de 76,4 la sută de comerțul intracomunitar, comerțul extracomunitar având o influență de 23,6 la sută.

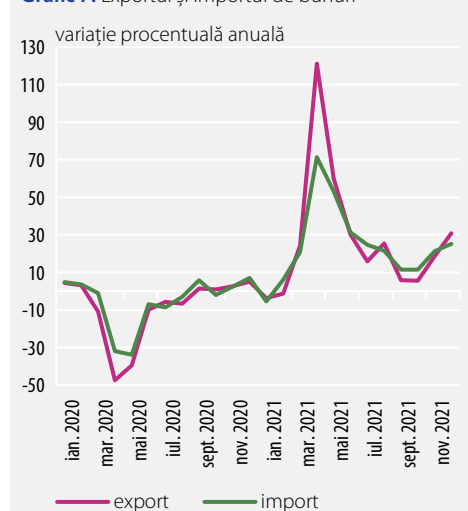
Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi s-a menținut la nivelul anului anterior (75,2 la sută), iar gradul de deschidere a economiei a crescut cu 7,3 puncte procentuale, până la 68,1 la sută.

Exportul de bunuri a însumat 70 196 milioane euro, în creștere cu 22 la sută față de anul 2020, fiind influențat pozitiv de evoluția cererii externe, atât din Uniunea Europeană, cât și din statele extracomunitare. În valoare absolută, exportul a fost mai mare cu 12 636 milioane euro față de anul 2020, majorându-i-se ponderea în PIB cu 3,1 puncte procentuale, până la 29,2 la sută. Cel mai mic nivel al exportului din anul 2021 s-a înregistrat în luna ianuarie (5 102 milioane euro), cel mai mare nivel lunar (6 712 milioane euro) fiind consemnat în noiembrie. Media lunară realizată la export a fost de 5 850 milioane euro, cu 1 053 milioane euro mai mare față de anul precedent.

¹⁴ Diferența dintre suma componentelor (23 276 milioane euro) și valoarea soldului bunurilor din Tabelul 4 (23 122 milioane euro) se regăsește în excedentul înregistrat la *merchanting* (154 milioane euro).

Importul de bunuri (FOB) a atins 93 318 milioane euro, în creștere cu 22 la sută față de anul 2020, respectiv cu 16 809 milioane euro. Ponderea importului de bunuri în PIB s-a majorat cu 4,1 puncte procentuale, ajungând la 38,8 la sută. Cel mai

Grafic 7. Exportul și importul de bunuri

redus nivel al importului din anul 2021 s-a înregistrat în luna ianuarie (6 273 milioane euro), iar cel mai ridicat în noiembrie (8 769 milioane euro). Media lunară realizată la import a fost de 7 776 milioane euro, cu 1 400 milioane euro peste nivelul anului precedent.

Variația lunară a exportului față de luna corespunzătoare din anul precedent (Grafic 7) reflectă trecerea în teritoriul pozitiv începând cu luna martie, în corelație cu evoluția producției din industria prelucrătoare – principalul furnizor al exporturilor, care, din aceeași lună, a început să înregistreze creșteri anualizate pozitive. În contextul

dependenței exporturilor de importuri, variațiile lunare ale acestora au urmat același trend, cu minime în ianuarie și maxime în aprilie.

Structura și orientarea geografică a exportului de bunuri

a) Structura exportului de bunuri

În anul 2021, exportul de bunuri a fost generat în principal de industria prelucrătoare, care a furnizat 88,3 la sută din exporturile totale (Tabel 5). Activitățile industriei prelucrătoare care au furnizat exporturi substanțiale au fost: industria autovehiculelor de transport rutier (18,6 la sută din exportul total al anului 2021), industria de echipamente electrice (12,6 la sută), industria de mașini, utilaje și echipamente (9,5 la sută), industria metalurgică (6,9 la sută), industria calculatoarelor și produselor electronice și optice (6,3 la sută). Împreună, cele cinci activități au furnizat 53,9 la sută din exporturile României în anul 2021, comparativ cu 56,9 la sută în anul precedent, reducerea provenind în principal de la industria autovehiculelor de transport rutier.

Tabel 5. Exportul de bunuri pe activități ale economiei naționale*

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2020	2021	2021/2020	2020	2021
Total	57 560	70 196	122,0	100,0	100,0
Mărfuri generale	57 457	70 042	121,9	99,8	99,8
Agricultură, silvicultură, pescuit	3 737	5 909	158,1	6,5	8,4
Industria extractivă	118	385	326,3	0,2	0,5
Industria prelucrătoare, din care:	52 651	61 955	117,7	91,5	88,3
Autovehicule de transport rutier	12 765	13 045	102,2	22,2	18,6
Echipamente electrice	7 407	8 844	119,4	12,9	12,6
Mașini, utilaje și echipamente	5 606	6 644	118,5	9,7	9,5

continuare

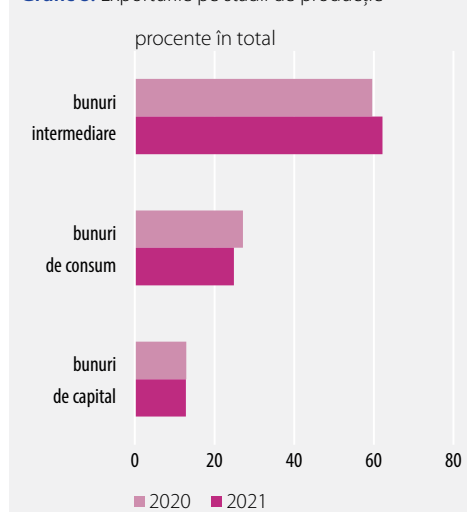
	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2020	2021	2021/2020	2020	2021
Produse ale industriei metalurgice	2 885	4 868	168,7	5,0	6,9
Calculatoare și produse electronice și optice	4 094	4 400	107,5	7,1	6,3
Produse din cauciuc și mase plastice	3 110	3 773	121,3	5,4	5,4
Substanțe și produse chimice	1 923	2 502	130,1	3,3	3,6
Produse rezultate din prelucrarea lemnului (exclusiv mobilier)	1 580	2 188	138,5	2,7	3,1
Mobilă	1 952	2 149	110,1	3,4	3,1
Produse alimentare	1 692	2 100	124,1	2,9	3,0
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	198	587	296,5	0,3	0,8
Alte produse neclasificate în altă parte	753	1 206	160,2	1,3	1,7
Merchating** – export net	103	154	149,5	0,2	0,2

*) grupare pe baza Clasificării produselor și serviciilor asociate activităților (CPA 2015-INS)

***) bunuri cumpărate de rezidenți de la nerezidenți și vândute ulterior altor nerezidenți, fără ca bunurile să se deplaseze pe teritoriul țării (Sursa: BNR)

Sursa: INS, calcule BNR

Grafic 8. Exporturile pe stadii de producție

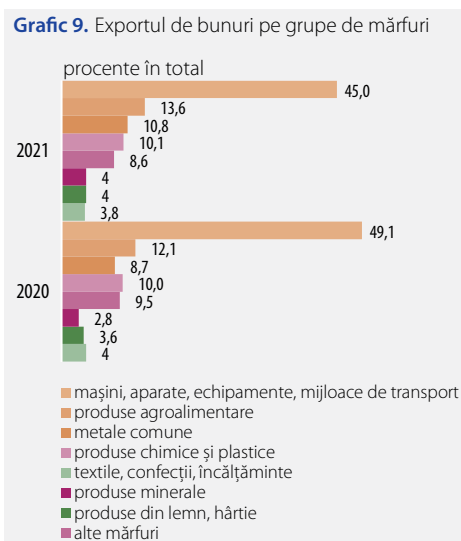

Din punctul de vedere al utilizării bunurilor exportate (Grafic 8), în anul 2021 cele mai multe exporturi, respectiv 62,2 la sută din total, au constat în bunuri destinate consumului intermediar (în special subansamble, piese și accesorii, materii prime brute și materii prime cu grad redus de prelucrare destinate industriei).

Aproximativ 13 la sută din exporturi au reprezentat bunuri de capital (autovehicule pentru transportul persoanelor și mărfurilor, aparate telefonice, pompe de aer sau de vid, pompe pentru lichide, aparate electrice

de iluminat sau de semnalizare, motoare și generatoare electrice, unelte pneumatice și hidraulice, mașini și aparate mecanice, transformatoare electrice, contoare, instrumente și aparate pentru analize fizice sau chimice), iar circa 25 la sută au fost destinate consumului final (automobile, produse farmaceutice, cosmetice, produse de igienă, confecții, încălțăminte).

Structura exporturilor conform Nomenclatorului Combinat relevă faptul că cinci grupe de mărfuri și-au majorat contribuția la export față de anul precedent (Grafic 9): metale comune (cu 2,1 puncte procentuale), produse agroalimentare (cu 1,5 puncte procentuale), produse minerale (cu 1,2 puncte procentuale), produse din lemn, hârtie (cu 0,4 puncte procentuale) și produse chimice și plastice (cu 0,1 puncte procentuale),

celelalte trei grupe înregistrând pierderi de pondere: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (-4,1 puncte procentuale), textile, confecții, încălțăminte (-0,2 puncte procentuale) și alte mărfuri (-0,9 puncte procentuale).

Analizând grupele de mărfuri din Nomenclatorul Combinat la un nivel mai detaliat, se observă că au crescut îndeosebi exporturile de: grâu, porumb, produse laminate, produse petroliere, energie electrică, fire, cabluri și alte conductoare electrice, semințe de rapiță, centrifuge, gaz de sondă, anvelope,

care au adus un surplus de export față de anul 2020 de aproape 4 miliarde euro, două treimi din acesta provenind din creșterea prețurilor internaționale și o treime din sporul de volum (Tabel 6).

Tabel 6. Principalele categorii de mărfuri care au înregistrat creșteri ale exportului

	milioane euro			
	Valoarea exportului în 2021	Creștere/ descreștere față de 2020	Influențe din volum	Influențe din preț
Grâu	1 541	696	508	188
Porumb	1 640	557	252	305
Produse laminate plate, din fier sau din oțeluri	1 046	531	64	468
Produse petroliere	1 562	403	-233	636
Energie electrică	561	367	45	322
Fire, cabluri și alte conductoare electrice	2 987	331	189	142
Semințe de rapiță	532	303	187	116
Centrifuge	677	286	110	176
Gaz de sondă și alte hidrocarburi gazoase	330	264	-2	265
Anvelope noi	1 607	247	214	33

Notă: Inclusiv modificările de structură; calcule pe baza datelor privind valoarea și cantitatea bunurilor exportate conform clasificării din Nomenclatorul Combinat, la nivel de 4 cifre, furnizate de INS.
Sursa: INS, calcule BNR

b) Orientarea geografică a exportului de bunuri

Exportul intracomunitar s-a cifrat în anul 2021 la 50 547 milioane euro, în creștere cu 19,9 la sută față de anul precedent (Tabel 7). Ponderea exportului intracomunitar în total exporturi a fost de 72 la sută, în scădere cu 1,2 puncte procentuale comparativ cu anul 2020, reducerea acesteia provenind în special din exportul către Germania și Franța.

Tabel 7. Exportul de bunuri pe grupe de țări

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2020	2021	2021/2020	2020	2021
Total	57 560	70 196	122,0	100,0	100,0
1. Export intracomunitar, din care:	42 152	50 547	119,9	73,2	72,0
1.1. Zona euro, din care:	31 767	37 096	116,8	55,2	52,8
Germania	13 162	14 393	109,4	22,9	20,5
Italia	5 084	6 174	121,4	8,8	8,8
Franța	3 941	4 544	115,3	6,8	6,5
Țările de Jos	1 967	2 471	125,6	3,4	3,5
1.2. Extra zona euro, din care:	10 385	13 451	129,5	18,0	19,2
Ungaria	2 987	4 131	138,3	5,2	5,9
Polonia	2 259	2 936	130,0	3,9	4,2
Bulgaria	2 240	2 910	129,9	3,9	4,1
Cehia	1 842	2 236	121,4	3,2	3,2
2. Export extracomunitar, din care:	15 408	19 649	127,5	26,8	28,0
Turcia	2 096	2 617	124,9	3,6	3,7
Marea Britanie	1 922	2 098	109,2	3,3	3,0
Statele Unite ale Americii	1 051	1 535	146,1	1,8	2,2
Republica Moldova	863	1 131	131,1	1,5	1,6
China	829	1 125	135,7	1,4	1,6
Federația Rusă	819	1 016	124,1	1,4	1,4
Republica Serbia	717	1 012	141,1	1,2	1,4
Ucraina	409	506	123,7	0,7	0,7
Egipt	394	782	198,5	0,7	1,1

Sursa: INS, calcule BNR

Exportul de bunuri extracomunitar a însumat 19 649 milioane euro, mai mult cu 27,5 la sută față de anul 2020, având o pondere de 28 la sută în exporturile de bunuri totale, superioară cu 1,2 puncte procentuale celei din 2020.

Principalele 10 țări partenere la export, reprezentând 63,5 la sută din exportul total al anului 2021, au fost: Germania (20,5 la sută din total exporturi), Italia (8,8 la sută), Franța (6,5 la sută), Ungaria (5,9 la sută), Polonia (4,2 la sută), Bulgaria (4,1 la sută), Turcia (3,7 la sută), Țările de Jos (3,5 la sută), Cehia (3,2 la sută), Spania (3,1 la sută).

Structura și orientarea geografică a importului de bunuri

a) Structura importului de bunuri

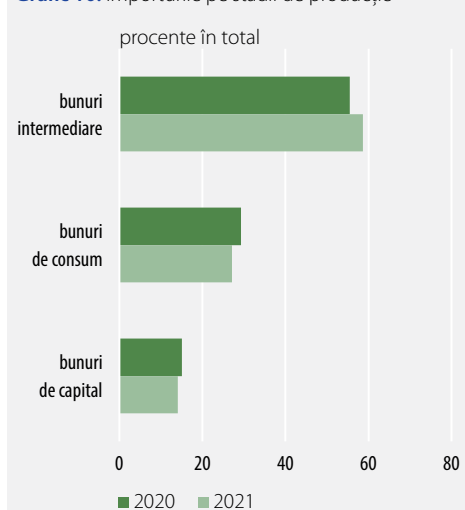
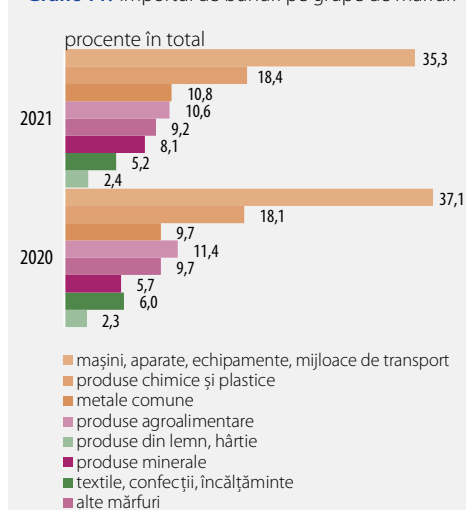
În anul 2021, majoritatea bunurilor importate au reprezentat produse ale industriei prelucrătoare (90,4 la sută din importurile totale, cu 1,5 puncte procentuale sub ponderea înregistrată în anul anterior – Tabel 8), constând în principal în: substanțe și produse chimice (9,8 la sută), autovehicule de transport rutier (9,6 la sută din importul total), calculatoare și produse electronice (9,1 la sută), mașini, utilaje și echipamente (9 la sută), echipamente electrice (8,4 la sută), produse metalurgice (6,7 la sută), produse alimentare (6,5 la sută).

Tabel 8. Importul de bunuri pe activități ale economiei de proveniență*

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2020	2021	2021/2020	2020	2021
Total	76 509	93 318	122,0	100,0	100,0
Agricultură, silvicultură, pescuit	2 751	3 040	110,5	3,6	3,3
Industria extractivă	2 705	4 393	162,4	3,5	4,7
Industria prelucrătoare, din care:	70 348	84 401	120,0	91,9	90,4
Substanțe și produse chimice	6 880	9 121	132,6	9,0	9,8
Autovehicule de transport rutier, remorci și semiremorci	7 543	8 975	119,0	9,9	9,6
Calculatoare și produse electronice	7 467	8 451	113,2	9,8	9,1
Mașini, utilaje și echipamente	7 369	8 374	113,6	9,6	9,0
Echipamente electrice	6 643	7 864	118,4	8,7	8,4
Produse ale industriei metalurgice	4 162	6 255	150,3	5,4	6,7
Produse alimentare	5 222	6 029	115,5	6,8	6,5
Produse din cauciuc și mase plastice	3 547	4 242	119,6	4,6	4,5
Produse farmaceutice de bază și preparate farmaceutice	3 773	4 155	110,1	4,9	4,5
Produse ale industriei construcțiilor	3 388	3 954	116,7	4,4	4,2
Alte produse industriale neclasificate	2 747	3 019	109,9	3,6	3,2
Produse ale industriei textile	2 061	1 884	91,4	2,7	2,0
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	357	999	279,8	0,5	1,1
Alte produse neclasificate în altă parte	348	485	139,4	0,5	0,5

*) grupare pe baza Clasificării produselor și serviciilor asociate activităților (CPA 2015-INS)

Sursa: INS, calcule BNR

Grafic 10. Importurile pe stadii de producție

Grafic 11. Importul de bunuri pe grupe de mărfuri

Clasificarea importurilor de bunuri pe stadii de producție (Grafic 10) relevă ponderea dominantă (58,7 la sută din importul total) a bunurilor intermediare, reprezentate în special de materii prime cu grad redus de prelucrare destinate industriei, subansamble, piese și accesorii, combustibili și lubrifianți. Bunurile de consum au

reprezentat 27,1 la sută din totalul importurilor (țigări, cosmetice, articole de igienă, produse farmaceutice, alimente și băuturi pentru consumul casnic, produse de uz casnic de folosință îndelungată, confecții, încălțăminte, automobile), iar bunurile de capital aproximativ 14 la sută (echipamente de transport, instalații telefonice, mașini automate de prelucrare a datelor, centrifuge, pompe pentru lichide, pompe de aer sau de vid, autovehicule pentru transportul mărfurilor, tractoare, transformatoare electrice).

Conform Nomenclatorului Combinat, importul de bunuri a fost reprezentat în proporție de peste 75 la sută de patru grupe de mărfuri: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport; produse chimice și plastice; metale comune; produse agroalimentare (Grafic 11).

Comparativ cu anul 2020, patru grupe de mărfuri și-au majorat ponderea în importul total, înregistrând creșteri cuprinse între 0,1 puncte procentuale și 2,4 puncte procentuale: produse minerale, metale comune, produse chimice și plastice, produse din lemn, hârtie.

Analiza influențelor de volum și preț asupra evoluției valorii importului pe categorii de mărfuri cu granularitate mai mare relevă că, la categoriile de mărfuri al căror import a crescut, influența semnificativă se regăsește în prețuri, aproape 60 la sută din majorarea importului produselor prezentate în Tabelul 9 provenind din creșterea acestora, în special la petrol brut și produse petroliere, energie electrică, gaz de sondă.

Tabel 9. Principalele grupe de mărfuri care au înregistrat creșteri ale importului

	milioane euro			
	Valoarea importului în 2021	Creștere/descreștere față de 2020	Influențe din volum	Influențe din preț
Petrol brut	2 653	809	-42	851
Produse petroliere	1 729	791	280	511
Autoturisme și alte autovehicule pentru transportul persoanelor	2 574	590	440	150
Energie electrică	921	586	23	563
Gaz de sondă și alte hidrocarburi gazoase	890	548	148	400
Părți și accesorii de autovehicule	3 617	371	704	-333
Circuite electronice	1 429	294	237	57
Sârmă din cupru	711	280	62	218
Produse laminate plate, din fier sau din oțeluri nealiate	672	263	87	176
Minereuri de fier și concentratele lor	430	232	66	166

Notă: Inclusiv modificările de structură; calcule pe baza datelor privind valoarea și cantitatea bunurilor exportate conform clasificării din Nomenclatorul Combinat, la nivel de 4 cifre, furnizate de INS.
Sursa: INS, calcule BNR

b) Orientarea geografică a importului de bunuri

Importul intracomunitar s-a cifrat în anul 2021 la 68 220 milioane euro, în creștere cu 20,3 la sută față de anul precedent (Tabel 10). Ponderea importului intracomunitar

în importurile totale de bunuri s-a diminuat cu 1 punct procentual față de anul 2020, ajungând la 73,1 la sută, reducerea consemnându-se în special pe relațiile cu Germania, Franța și Ungaria.

Tabel 10. Importul de bunuri FOB pe grupe de țări

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2020	2021	2021/2020	2020	2021
Total	76 509	93 318	122,0	100,0	100,0
1. Import intracomunitar, din care:	56 690	68 220	120,3	74,1	73,1
1.1. Zona euro, din care:	40 059	47 748	119,2	52,4	51,2
Germania	15 866	18 801	118,5	20,7	20,1
Italia	6 082	7 459	122,6	7,9	8,0
Franța	3 521	3 946	112,1	4,6	4,2
Țările de Jos	3 130	3 915	125,1	4,1	4,2
Austria	2 433	2 977	122,4	3,2	3,2
1.2. Extra zona euro, din care:	16 631	20 472	123,1	21,7	21,9
Ungaria	5 819	6 634	114,0	7,6	7,1
Polonia	4 818	5 957	123,6	6,3	6,4
Cehia	2 412	2 675	110,9	3,2	2,9
Bulgaria	2 494	3 982	159,7	3,3	4,3
2. Import extracomunitar, din care:	19 819	25 098	126,6	25,9	26,9
China	4 835	5 913	122,3	6,3	6,3
Turcia	3 286	4 156	126,5	4,3	4,5
Federația Rusă	1 677	2 929	174,7	2,2	3,1
Marea Britanie	1 566	1 000	63,9	2,0	1,1
Kazahstan	1 044	1 363	130,6	1,4	1,5
Statele Unite ale Americii	831	886	106,6	1,1	0,9
Republica Serbia	645	778	120,6	0,8	0,8
Ucraina	666	1 033	155,1	0,9	1,1
Coreea de Sud	464	488	105,2	0,6	0,5

Sursa: INS, calcule BNR

Valoarea importului extracomunitar a fost de 25 098 milioane euro, în creștere cu 26,6 la sută față de valoarea înregistrată în anul 2020, având o pondere de 26,9 la sută în importurile totale de bunuri, cu 1 punct procentual peste cea înregistrată în 2020.

Principalele 10 țări partenere la import în anul 2021 (reprezentând 68,3 la sută din importurile totale) au fost: Germania (20,1 la sută), Italia (8 la sută), Ungaria (7,1 la sută), Polonia (6,4 la sută), China (6,3 la sută), Turcia (4,5 la sută), Bulgaria (4,3 la sută), Franța (4,2 la sută), Țările de Jos (4,2 la sută) și Austria (3,2 la sută).

Balanța resurselor energetice

Balanța resurselor energetice s-a încheiat în anul 2021 cu un deficit de 4 241 milioane euro, în creștere cu 76 la sută față de anul precedent (Tabel 11). Ca pondere în deficitul balanței bunurilor, importul net de resurse energetice s-a mărit de la 12,7 la sută în 2020 la 18,3 la sută în 2021. Cea mai mare contribuție la deficitul balanței energetice, de aproximativ 62 la sută, a continuat să o dețină țițeiul brut.

Tabel 11. Exportul și importul (FOB) de produse energetice

	milioane euro					
	Export		Import		Import net (-)/ Export net (+)	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Total	1 508	2 637	3 917	6 878	-2 409	-4 241
Gaze naturale	16	250	289	768	-273	-518
Energie electrică	194	561	334	921	-140	-360
Combustibili minerali	129	248	512	807	-383	-559
Țiței brut	10	16	1 844	2 653	-1 834	-2 637
Produse petroliere	1 159	1 562	938	1 729	221	-167

Sursa: INS, calcule BNR

Exportul de produse energetice s-a cifrat la 2 637 milioane euro¹⁵, în creștere cu 74,9 la sută față de anul 2020, respectiv cu 1 129 milioane euro, exclusiv din majorarea prețurilor (Tabel 12). Importul de produse energetice a fost de 6 878 milioane euro, cu 75,6 la sută mai mare față de anul 2020, aproximativ 83 la sută din creșterea valorică de 2 961 milioane euro¹⁶ fiind determinată de majorarea prețurilor resurselor importate.

Tabel 12. Influențe din volum și din preț* asupra majorării exportului și importului de resurse energetice

	Export				Import			
	Pondere în exportul de resurse energetice în 2021 (%)	Creștere/descrștere față de 2020 (mil. euro)	Influențe din volum (mil. euro)	Influențe din preț (mil. euro)	Pondere în importul de resurse energetice în 2021 (%)	Creștere/descrștere față de 2020 (mil. euro)	Influențe din volum (mil. euro)	Influențe din preț (mil. euro)
Total	100,0	1 129	-24	1 153	100,0	2 961	508	2 453
Gaze naturale	9,5	234	83	151	11,2	479	197	282
Energie electrică	21,3	366	44	322	13,4	587	23	564
Combustibili minerali	9,4	120	16	104	11,7	296	38	258
Țiței brut	0,6	6	-1	7	38,6	809	-42	851
Produse petroliere	59,2	403	-166	569	25,1	790	292	498

*) inclusiv modificările de structură

Sursa: INS, calcule BNR

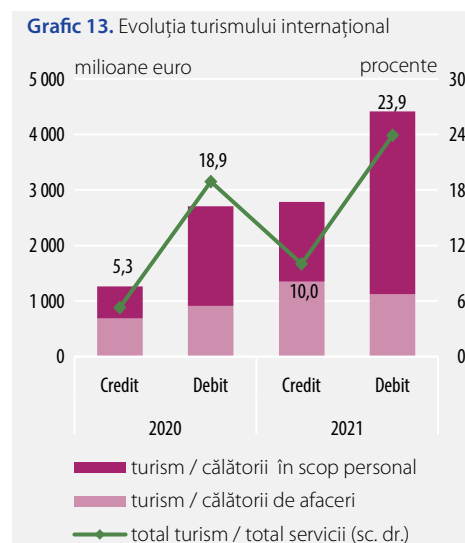
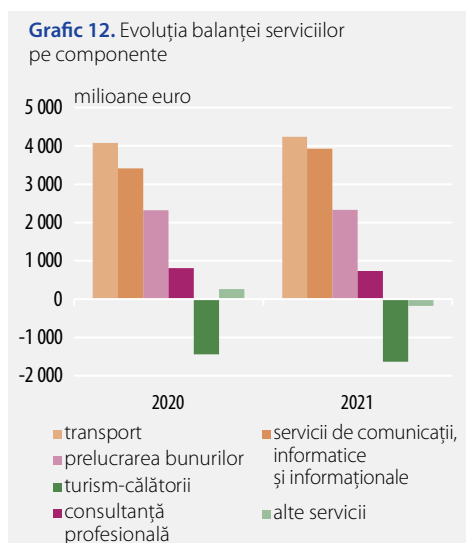
Gradul de acoperire a importului de resurse energetice prin exportul de asemenea produse s-a redus cu 0,2 puncte procentuale, până la 38,3 la sută.

1.1.2. Balanța serviciilor

Balanța serviciilor a înregistrat în anul 2021 un excedent de 9 420 milioane euro (3,9 la sută din PIB), comparativ cu 9 439 milioane euro (4,3 la sută din PIB) în anul precedent, pe fondul unor modificări structurale constând în compensarea majorării plăților pentru turism prin revigorarea încasărilor din servicii de transport rutier de mărfuri și din servicii de telecomunicații, informatice și informaționale (Grafic 12).

¹⁵ Reprezentând 3,8 la sută din exportul total de bunuri, comparativ cu 2,6 la sută în anul 2020.

¹⁶ Ca pondere în importul total de bunuri, importul de resurse energetice s-a majorat de la 5,1 la sută în 2020 la 7,4 la sută în 2021.

Evoluția balanței serviciilor a fost influențată nefavorabil în mare măsură de balanța turismului, al cărei deficit s-a majorat cu aproximativ 13 la sută față de anul 2020, pe fondul creșterii cu aproape 84 la sută a plăților pentru călătorii în scop personal (Grafic 13). În schimb, situația turismului de afaceri s-a îmbunătățit, această componentă încheind anul 2021 cu un excedent de 221 milioane euro, comparabil ca magnitudine cu deficitul înregistrat în anul anterior. Structura pe componente a încasărilor din turism indică ponderi comparabile pentru turismul de afaceri și pentru cel în scop personal, în timp ce, în structura plăților, turismul în scop personal deține ponderea majoritară (75 la sută în 2021, respectiv 66 la sută în 2020). Contribuția turismului la balanța serviciilor în anul 2021 a fost de 10 la sută în cazul încasărilor, respectiv de 24 la sută în cel al plăților (de la 5 la sută și respectiv 19 la sută în 2020).

Exportul de servicii a totalizat 27 883 milioane euro (în scădere cu 17,3 la sută față de anul 2020), mai mult de jumătate din acesta provenind, ca și în anul precedent, din servicii de transport (în proporție majoritară din transport auto de mărfuri) și servicii de comunicații, informatice și informaționale. Aproximativ 72 la sută din încasările din servicii au provenit din tranzacții derulate cu state membre UE, pe primele locuri situându-se Germania, Italia, Franța și Țările de Jos (Tabel 13).

Tabel 13. Exportul de servicii pe grupe de țări

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2020	2021	2021/2020	2020	2021
Total	23 767	27 883	117,3	100,0	100,0
1. Export intracomunitar, din care:	17 309	20 091	116,1	72,8	72,1
1.1. Zona euro, din care:	15 165	17 585	116,0	63,8	63,1
Germania	4 496	5 061	112,6	18,9	18,2
Italia	2 039	2 426	119,0	8,6	8,7
Franța	2 020	2 197	108,8	8,5	7,9
Țările de Jos	1 780	2 109	118,5	7,5	7,6
Austria	1 280	1 400	109,4	5,4	5,0
Belgia	1 006	1 270	126,2	4,2	4,6

continuare

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2020	2021	2021/2020	2020	2021
1.2. Extra zona euro, din care:	2 144	2 506	116,9	9,0	9,0
Ungaria	558	609	109,1	2,3	2,2
Bulgaria	331	406	122,7	1,4	1,5
Danemarca	325	360	110,8	1,4	1,3
Polonia	319	392	122,9	1,3	1,4
2. Export extracomunitar, din care:	6 458	7 792	120,7	27,2	27,9
Marea Britanie	2 158	2 369	109,8	9,1	8,5
Statele Unite ale Americii	1 367	1 911	139,8	5,8	6,9
Elveția	1 045	1 162	111,2	4,4	4,2
Israel	120	176	146,7	0,5	0,6
Canada	132	188	142,4	0,6	0,7
Singapore	216	223	103,2	0,9	0,8
Turcia	173	208	120,2	0,7	0,7
Republica Moldova	64	91	142,2	0,3	0,3

Importul de servicii s-a ridicat la 18 463 milioane euro (în creștere cu 28,9 la sută față de anul anterior), serviciile de transport, serviciile de turism-călătorii, serviciile informatice, serviciile de consultanță profesională și managerială și serviciile tehnice și comerciale deținând împreună circa 85 la sută. Plățile pentru servicii prezintă o structură geografică similară celei a încasărilor, aproape trei pătrimi rezultând din tranzacții derulate cu state din Uniunea Europeană, în special cu Germania, Franța, Țările de Jos, Italia și Austria (Tabel 14).

Tabel 14. Importul de servicii pe grupe de țări

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2020	2021	2021/2020	2020	2021
Total	14 329	18 463	128,9	100,0	100,0
1. Import intracomunitar, din care:	10 445	13 796	132,1	72,9	74,7
1.1. Zona euro, din care:	8 594	11 420	132,9	60,0	61,9
Germania	2 686	3 107	115,7	18,7	16,8
Franța	999	1 369	137,0	7,0	7,4
Țările de Jos	860	1 109	129,0	6,0	6,0
Italia	744	1 048	140,9	5,2	5,7
Austria	784	948	120,9	5,5	5,1
Belgia	411	591	143,8	2,9	3,2
Spania	344	470	136,6	2,4	2,5
1.2. Extra zona euro, din care:	1 851	2 376	128,4	12,9	12,9
Ungaria	528	610	115,5	3,7	3,3
Bulgaria	375	528	140,8	2,6	2,9
Polonia	361	442	122,4	2,5	2,4
Danemarca	118	150	127,1	0,8	0,8

continuare

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2020	2021	2021/2020	2020	2021
2. Import extracomunitar, din care:	3 884	4 667	120,2	27,1	25,3
Marea Britanie	1 666	1 347	80,9	11,6	7,3
Statele Unite ale Americii	516	683	132,4	3,6	3,7
Elveția	456	668	146,5	3,2	3,6
Turcia	155	269	173,5	1,1	1,5
Republica Moldova	132	186	140,9	0,9	1,0
Canada	83	141	169,9	0,6	0,8

Casetă. Comerțul internațional cu servicii în funcție de caracteristicile entităților raportoare¹⁷

Evoluția economiei mondiale, intensificarea tranzacțiilor pe piețele externe, internaționalizarea și complexitatea sporită a lanțurilor valorice în contextul globalizării sunt factori care au generat în ultimii ani cerințe noi de date statistice din partea utilizatorilor, inclusiv din partea autorităților.

Unul din seturile de date, în curs de dezvoltare în prezent, este Comerțul internațional cu servicii în funcție de caracteristicile entităților raportoare, care oferă informații cu privire la domeniile cu activitate preponderentă a marilor companii, rolul companiilor mici și mijlocii, precum și la intensitatea și concentrarea exportului și importului de servicii.

Comerțul internațional cu servicii în funcție de activitatea economică a entităților raportoare

Din perspectiva clasificării entităților pe activități ale economiei naționale (secțiuni CAEN Rev.2), în anul 2021 cele mai mari excedente din comerțul internațional cu servicii au fost înregistrate de companiile din domeniile: transport și depozitare, informații și comunicații, activități profesionale, științifice, tehnice și industria prelucrătoare, așa cum rezultă din tabelul următor:

Tabel A. Soldul balanței serviciilor în anul 2021 în funcție de activitatea economică a entităților raportoare (secțiuni CAEN Rev.2)

Secțiuni/ Grupe de secțiuni*	Denumirea secțiunii	Contribuția la balanța serviciilor (valoarea soldului, mil. euro)
A+B	Agricultură, silvicultură și pescuit/ Industria extractivă	-112
C	Industria prelucrătoare	1 116
D+E	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat/Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	-224
F	Construcții	382

¹⁷ Statistici experimentale, a căror metodologie este în dezvoltare, în vederea implementării prevederilor Regulamentului (UE) 2019/2152 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2019 privind statisticile europene de întreprindere, de abrogare a 10 acte juridice în domeniul statisticilor de întreprindere. Date statistice similare aferente comerțului internațional cu bunuri sunt calculate și publicate de către Institutul Național de Statistică. Calculele sunt efectuate pe baza datelor raportate în cadrul cercetării statistice „Comerțul internațional cu servicii”, derulată de BNR, precum și pe baza datelor raportate la BNR de băncile rezidente, conform reglementărilor legale, cu excepția serviciilor de turism și de asigurare.

continuare

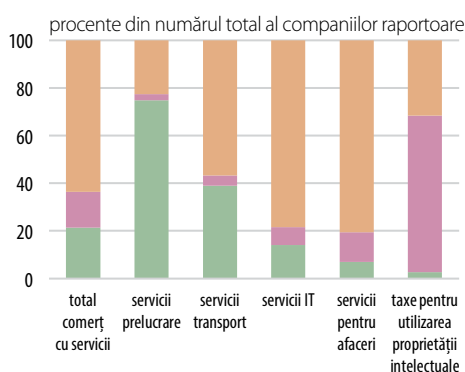
Secțiuni/ Grupe de secțiuni*	Denumirea secțiunii	Contribuția la balanța serviciilor (valoarea soldului, mil. euro)
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	-626
H	Transport și depozitare	4 927
I+L+O+P+Q+ R+S+T+U	Hoteluri și restaurante/Tranzacții imobiliare/Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public/Învățământ/Sănătate și asistență socială/Activități de spectacole, culturale și recreative/Alte activități de servicii	-157
J	Informații și comunicații	4 789
K	Intermedieri financiare și asigurări	-36
M	Activități profesionale, științifice și tehnice	1 740
N	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	790

*) grupări realizate conform prevederilor Regulamentului (UE) 2019/2152 privind statisticile de întreprindere, respectiv Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1197 (Regulamentul EBS)

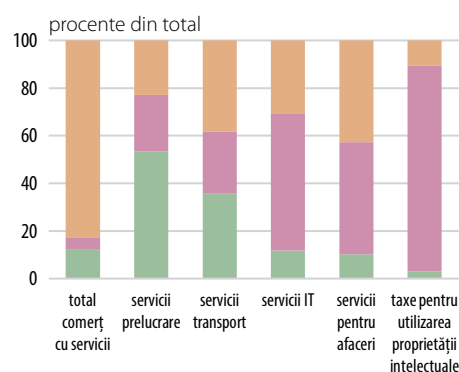
Comerțul internațional cu servicii în funcție de profilul companiei (exportator, importator sau mixt)

În anul 2021, cele mai multe companii au raportat atât date privind exportul, cât și importul de servicii, volumul acestora reprezentând 83 la sută din exporturile și importurile totale de servicii ale României, fiind urmate de companii exclusiv exportatoare de servicii (12 la sută). Pe categorii de servicii, după același criteriu al ponderii valorii comerțului cu servicii în total, companiile care au raportat doar export de servicii sunt mai frecvente în domeniul serviciilor de prelucrare, iar cele care au raportat numai servicii de import au acționat predominant în importul de drepturi de utilizare a proprietății intelectuale, servicii IT și servicii pentru afaceri.

Grafic A1. Comerțul internațional cu servicii în 2021 în funcție de profilul companiei

Grafic A2. Valoarea comerțului internațional cu servicii în 2021 în funcție de profilul companiei

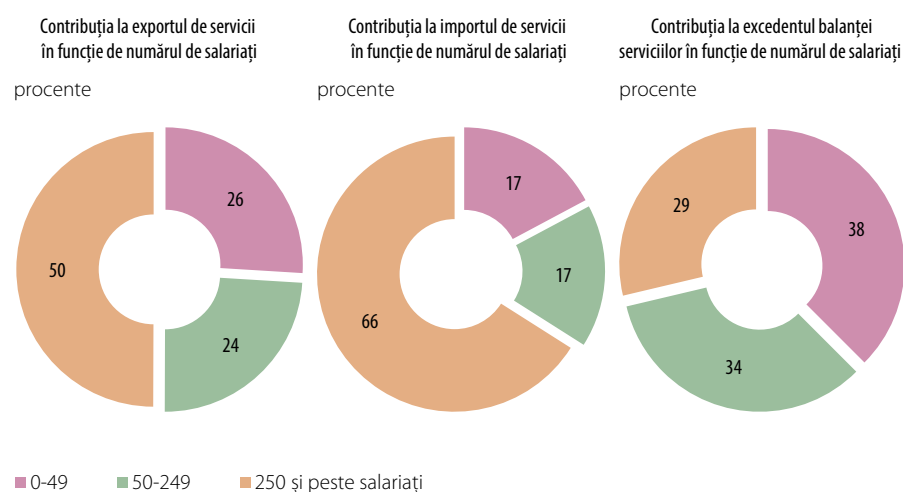
■ companii care au raportat import și export de servicii
 ■ companii care au raportat doar import de servicii
 ■ companii care au raportat doar export de servicii

Ca număr de întreprinderi, se păstrează, în general, ierarhia construită în funcție de ponderea valorii comerțului pe tipuri de servicii în valoarea comerțului total cu servicii, cu excepția serviciilor pentru afaceri (80,5 la sută din numărul total al companiilor implicate în comerțul cu servicii de afaceri efectuează atât export, cât și import de asemenea servicii) și a serviciilor IT unde cea mai mare densitate se regăsește în rândul companiilor mixte (78,5 la sută).

Comerțul internațional cu servicii pe clase de mărime a entităților raportoare, în funcție de numărul de salariați

În anul 2021, întreprinderile mici și mijlocii (cu mai puțin de 250 de salariați) au realizat 50,1 la sută din valoarea exportului de servicii, comparativ cu 45 la sută în anul precedent, reflectând competitivitatea acestora pe piețele externe în prestarea de servicii din domeniul IT&C, servicii de transport rutier de mărfuri și alte servicii pentru afaceri.

Grafic B. Comerțul internațional cu servicii, în funcție de mărimea entităților raportoare, în anul 2021

Importul de servicii prezintă un grad mai mare de concentrare la nivelul companiilor mari, cu resurse mai complexe pentru achiziționarea serviciilor pe piețele internaționale. În perioada analizată, aceste companii au realizat 66 la sută din importul total de servicii, comparativ cu 62,9 la sută în anul anterior.

Rolul întreprinderilor mici și mijlocii pe piața serviciilor internaționale este reflectat și de contribuția lor la excedentul balanței serviciilor (71,3 la sută în anul 2021), în timp ce întreprinderile mici (cu mai puțin de 50 de salariați) au deținut o pondere de 37,5 la sută din soldul pozitiv al balanței serviciilor.

Gradul de concentrare a exportului și importului pe tipuri de servicii

În anul 2021, primele 5 firme exportatoare de servicii au realizat 5,1 la sută din valoarea totală a exportului, nivelul de concentrare crescând la 52,9 la sută pentru primele 500 de companii, respectiv la 80,2 la sută pentru primele 2 000 de companii.

În funcție de tipologia serviciilor, cele mai ridicate niveluri de concentrare s-au înregistrat în domeniile de consultanță profesională și managerială, prelucrare a bunurilor, servicii tehnice, comerciale și IT&C, în cadrul cărora primele 500 de companii au realizat aproximativ 90 la sută din exportul categoriei respective de servicii, cele mai fragmentate fiind serviciile de transport rutier de mărfuri, unde primele 500 de companii au realizat 62,3 la sută, tinzând către 85 la sută cu contribuția primelor 1 000 de companii.

Tabel B.a. Gradul de concentrare* a exportului principalelor tipuri de servicii în anul 2021

Număr de entități raportoare	pondere (%)					
	Total**	Servicii de prelucrare a bunurilor	Servicii IT&C***	Transport rutier de mărfuri	Servicii de consultanță profesională și managerială****	Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri*****
Primele 5	5,1	19,3	15,3	5,8	19,5	11,6
Primele 10	7,7	25,1	22,3	9,2	29,5	19,5
Primele 20	11,8	33,1	32,0	13,8	40,6	29,4
Primele 50	20,5	45,2	47,1	23,1	56,6	45,1
Primele 100	28,9	55,4	59,5	31,7	71,0	57,7
Primele 500	52,9	96,7	89,3	62,3	99,4	92,2
Primele 1 000	65,0	...	99,9	84,6	...	99,8
Primele 2 000	80,2

Tabel B.b. Gradul de concentrare* a importului principalelor tipuri de servicii în anul 2021

Număr de entități raportoare	pondere (%)					
	Total**	Servicii de prelucrare a bunurilor	Servicii IT&C***	Transport rutier de mărfuri	Servicii de consultanță profesională și managerială****	Servicii tehnice, comerciale și alte servicii pentru afaceri*****
Primele 5	10,0	25,5	22,0	16,6	12,4	24,4
Primele 10	16,1	35,1	30,1	20,9	19,9	32,5
Primele 20	23,0	47,4	39,7	27,6	30,2	39,9
Primele 50	33,6	70,2	53,2	40,4	46,3	50,5
Primele 100	43,3	87,0	63,8	53,4	58,4	59,5
Primele 500	68,2	...	90,3	89,9	89,6	85,8
Primele 1 000	80,0	...	97,8	98,7	98,3	96,2
Primele 2 000	92,3	...	100,0	99,9

*) exprimă ponderea deținută de primele entități raportoare în ordinea valorii exporturilor/importurilor înregistrate în perioada de referință în valoarea totală a exportului/importului de servicii, la nivel de categorie de servicii, conform datelor raportate în cadrul cercetării statistice „Comerțul internațional cu servicii”, derulată de BNR

**) din valoarea totală a exportului/importului de servicii a fost eliminată valoarea serviciilor care nu sunt compilate direct pe baza datelor raportate de agenții economici, ci pe baza unor surse administrative (serviciile de turism) sau a unor modele matematice (serviciile de asigurare și ale fondurilor de pensii, serviciile financiare măsurate indirect)

***) servicii de telecomunicații, informatice și informaționale

****) sunt incluse servicii juridice, de contabilitate, auditare, consultanță fiscală, managerială, publicitate, marketing etc.

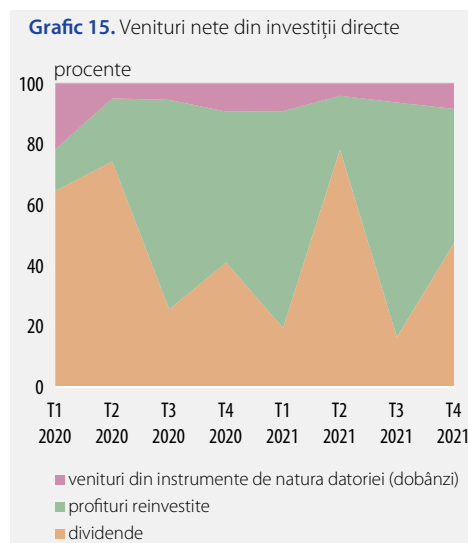
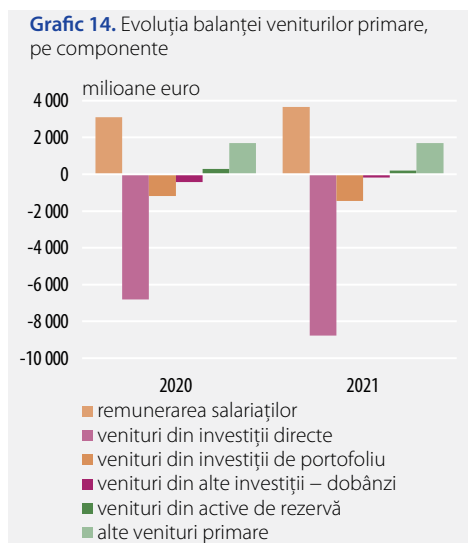
*****) sunt incluse servicii de inginerie, arhitectură, servicii în domeniul mineritului și agriculturii, leasing operațional, servicii între filiale etc.

... informația nu este disponibilă întrucât eșantionul cercetării statistice conține un număr mai mic de entități raportoare care au efectuat tranzacții aferente acestei categorii de servicii

Primele 5 firme importatoare de servicii au realizat 10 la sută din valoarea totală a importului de servicii, nivelul de concentrare crescând la 68,2 la sută pentru primele 500 de companii, respectiv la 92,3 la sută pentru primele 2 000 de companii. Pe tipuri de servicii, cel mai ridicat nivel de concentrare pe palierele corespunzătoare primelor 10 companii s-a înregistrat la servicii de prelucrare (unde primele 10 companii au concentrat peste 35 la sută din importul acestor servicii), urmate îndeaproape de serviciile tehnice, comerciale și de afaceri și de serviciile IT&C, ierarhia menținându-se și pe nivelul primelor 20 de companii. Începând cu nivelul primelor 50 de companii, serviciile IT&C au urcat pe locul al doilea, apropiindu-se, pe palierul primelor 1 000 de companii, de 98 la sută.

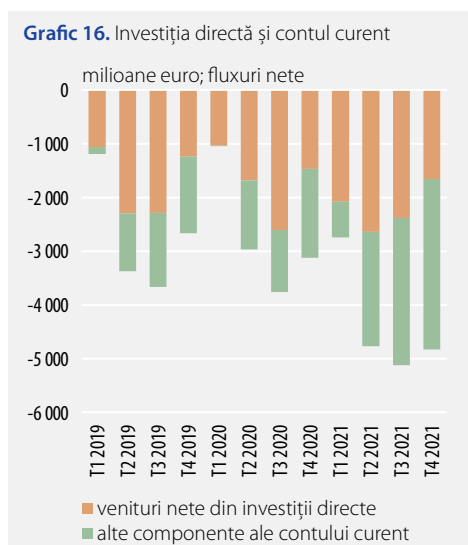
1.2. Balanța veniturilor primare

Balanța veniturilor primare s-a încheiat în anul 2021 cu un deficit de 4 842 milioane euro, creșterea cu 45,6 la sută față de anul anterior fiind determinată de majorarea profitului reinvestit în companiile investiție directă din România, pe fondul îmbunătățirii rezultatelor financiare ale acestora, dar fiind limitată de majorarea încasărilor aferente remunerării salariaților¹⁸ (în creștere cu 17,5 la sută, până la 3 650 milioane euro), în contextul redeschiderii economiilor (Grafic 14). Ca pondere în PIB, deficitul balanței veniturilor primare s-a majorat cu 0,5 puncte procentuale față de anul 2020, până la 2 la sută.

Veniturile din investiții au consemnat o accentuare a deficitului cu peste o pătrime, determinată preponderent de veniturile din investiții directe (peste 95 la sută) și de veniturile din investiții de portofoliu. Deficitul veniturilor din investiții directe s-a mărit

cu 28,8 la sută, ajungând la 8 764 milioane euro, corespunzător unor volume mai mari ale profiturilor reinvestite și ale dividendelor atribuite investitorilor străini, având drept particularitate o evoluție neuniformă a dividendelor pe parcursul anului (Grafic 15), specifică repartizării acestora după încheierea bilanțului.

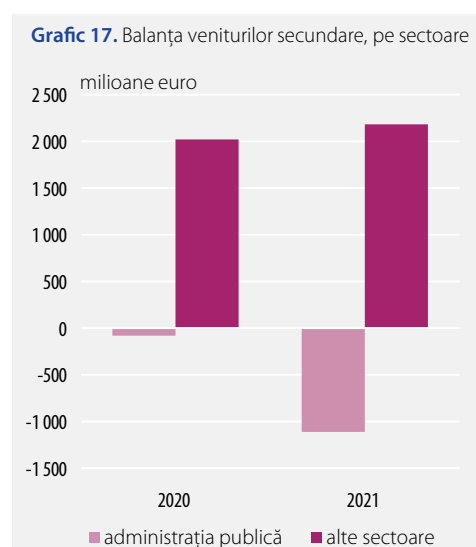
Pe ansamblul anului 2021, deficitul veniturilor din investiții directe a constituit aproximativ 50 la sută din deficitul contului curent, dar jumătate din acesta a fost reprezentată de profiturile reinvestite în companiile investiție directă din România (Grafic 16).

¹⁸ Însumează veniturile obținute din activități prestate pe baza unui angajament de muncă cu durată mai mică de un an.

Deficitul veniturilor din investiții de portofoliu a crescut cu 21 la sută, până la 1 440 milioane euro, ca rezultat al majorării plăților de dobândă aferente titlurilor pe termen lung emise de administrația publică, dar și al reducerii încasărilor din dobânzi pentru titlurile pe termen lung emise de societățile financiare nemonetare. Deficitul veniturilor din alte investiții a scăzut cu peste 60 la sută, până la 169 milioane euro, urmând trendul veniturilor cuvenite deținătorilor de polițe de asigurare nerezidenți.

1.3. Balanța veniturilor secundare

Balanța veniturilor secundare a consemnat în anul 2021 un excedent de 1 071 milioane euro, cu 44,7 la sută sub nivelul anului precedent, pe fondul majorării contribuțiilor la bugetul UE, concomitent cu reducerea intrărilor din fonduri europene de natura transferurilor curente (Fondul Social European – FSE și Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală – FEADR); Grafic 17.

Balanța veniturilor secundare ale administrației publice s-a încheiat cu un deficit de 1 111 milioane euro, comparativ cu 84 milioane euro în anul 2020, în condițiile diminuării cu aproape 30 la sută a influxurilor de fonduri europene de natura transferurilor curente¹⁹. Fondurile europene primite de România de la bugetul Uniunii Europene în anul 2021, înregistrate sub formă de transferuri curente ale administrației publice, au totalizat 1 336 milioane euro²⁰, sumă provenită în proporție de aproximativ 82 la sută din Fondul Social European (FSE) și din Fondul European pentru Agricultură și

Dezvoltare Rurală (FEADR), diferența fiind reprezentată de venituri secundare diverse. Contribuția la bugetul Uniunii Europene determinată pe baza venitului național brut și a taxei pe valoare adăugată a însumat 2 502 milioane euro (2 014 milioane euro în anul 2020).

Tabel 15. Remiterile personale

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2020	2021	2021/2020	2020	2021
Încasări	4 869	5 622	115,5	100,0	100,0
Transferuri ale lucrătorilor (+)*	3 420	3 872	113,2	70,2	68,9
Remunerarea netă a salariaților, din care:	1 449	1 750	120,8	29,8	31,1
Remunerarea brută a salariaților (+)**	3 234	3 825	118,3	66,4	68,0
Contribuții sociale (-)***	-755	-949	125,7	-15,5	-16,9
Impozite și taxe pe salarii (-)***	-532	-591	111,1	-10,9	-10,5

¹⁹ Transferurile curente includ fonduri europene altele decât cele sub formă de subvenții (incluse în venituri primare) sau decât cele care au ca destinație formarea brută de capital fix (incluse în transferuri de capital).

²⁰ Sursa: Ministerul Finanțelor.

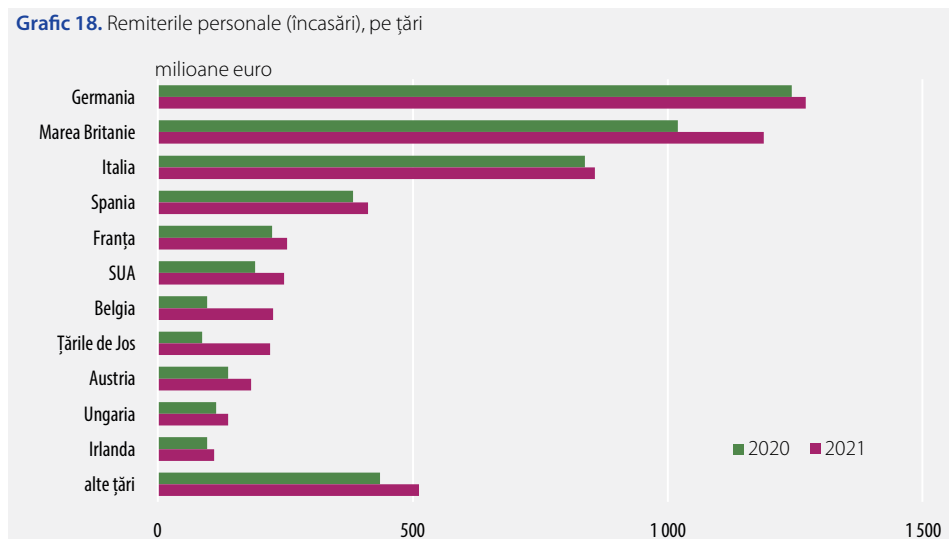
continuare

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2020	2021	2021/2020	2020	2021
Achiziția de bunuri și servicii (-)***	-498	-535	107,4	-10,2	-9,5
Plăți	394	437	110,9	100,0	100,0
Transferuri ale lucrătorilor (+)*	342	367	107,3	86,8	84,0
Remunerarea netă a salariaților, din care:	52	70	134,6	13,2	16,0
Remunerarea brută a salariaților (+)**	128	175	136,7	32,5	40,0
Contribuții sociale (-)***	-46	-62	134,8	-11,7	-14,2
Impozite și taxe pe salarii (-)***	-12	-17	141,7	-3,0	-3,9
Achiziția de bunuri și servicii (-)***	-18	-26	144,4	-4,6	-5,9
Sold	4 475	5 185	115,9	100,0	100,0
Transferuri ale lucrătorilor (+)*	3 078	3 505	113,9	68,8	67,6
Remunerarea netă a salariaților, din care:	1 397	1 680	120,3	31,2	32,4
Remunerarea brută a salariaților (+)**	3 106	3 650	117,5	69,4	70,4
Contribuții sociale (-)***	-709	-887	125,1	-15,8	-17,1
Impozite și taxe pe salarii (-)***	-520	-574	110,4	-11,6	-11,1
Achiziția de bunuri și servicii (-)***	-480	-509	106,0	-10,7	-9,8

*) sumele de bani transferate de persoanele care lucrează în străinătate pe perioade mai mari de un an
 **) valoarea salariilor brute ale salariaților care lucrează în străinătate pentru perioade sub un an
 ***) valoarea contribuțiilor sociale, a taxelor și impozitelor pe salarii datorate de salariații care lucrează în străinătate pentru perioade sub un an, respectiv valoarea bunurilor și serviciilor achiziționate de aceștia în țara-gazdă

Balanța veniturilor secundare ale altor sectoare a înregistrat un excedent de 2 182 milioane euro, cu 8,1 la sută peste nivelul anului 2020, în condițiile în care remiterile lucrătorilor români din străinătate s-au majorat cu 13,8 la sută.

Grafic 18. Remiterile personale (încasări), pe țări

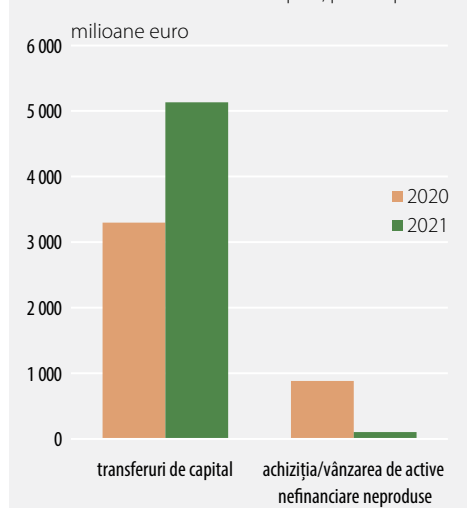
Soldul pozitiv al remiterilor personale (Tabel 15), formate din transferurile lucrătorilor (venituri secundare) și remunerarea netă a salariaților²¹ (venituri primare), a crescut cu 15,9 la sută (remunerarea netă a salariaților cu 20,3 la sută, iar transferurile lucrătorilor cu 13,9 la sută).

²¹ Remunerarea netă se obține prin ajustarea remunerării brute (inclusă în componenta venituri primare) cu impozitele pe salariu și contribuțiile sociale aferente, precum și cu valoarea bunurilor și serviciilor achiziționate în economia în care salariații lucrează conform contractului.

Remiterile personale au provenit în principal din Germania, Marea Britanie, Italia și Spania, cele patru țări deținând aproximativ două treimi din total (Grafic 18).

2. CONTUL DE CAPITAL

Grafic 19. Soldul contului de capital, pe componente

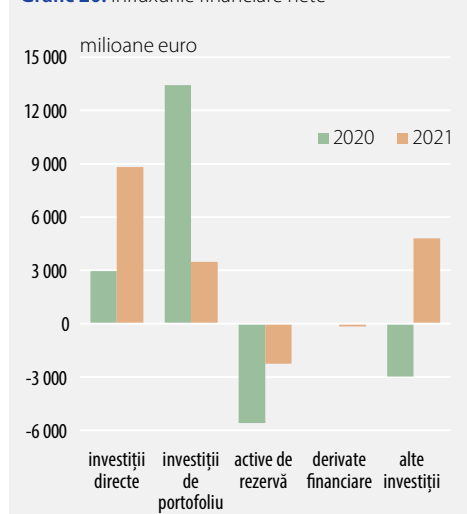

Contul de capital a consemnat influxuri nete de 5 243 milioane euro, cu 25,5 la sută peste nivelul înregistrat în anul 2020 (Grafic 19), în condițiile unui trend crescător al intrărilor din fonduri europene de natura transferurilor de capital, marcat de granturile în valoare de 1,8 miliarde euro primite în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență. În termeni relativi, contul de capital s-a situat la 2,2 la sută din PIB, comparativ cu 1,9 la sută din PIB în anul precedent. Intrările din fonduri europene de natura transferurilor de capital au însumat 5 080 milioane euro, nivel cu 52,2 la sută mai mare decât în anul anterior, fiind

reprezentate în proporție de peste 70 la sută de Mecanismul de redresare și reziliență și de Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), cărora li s-au adăugat Fondul de Coeziune (FC) și Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR).

3. CONTUL FINANCIAR²²

Grafic 20. Influxurile financiare nete

În anul 2021, contul financiar a înregistrat intrări nete în valoare de 14 696 milioane euro, comparativ cu 7 808 milioane euro în anul precedent, avansul fiind determinat de majorarea influxurilor nete de natura investițiilor directe și a altor investiții, care a compensat scăderea investițiilor de portofoliu și creșterea activelor de rezervă (Grafic 20). Corespunzător, ponderea influxurilor financiare nete s-a majorat de la 3,5 la sută din PIB în anul 2020 la 6,1 la sută din PIB în 2021.

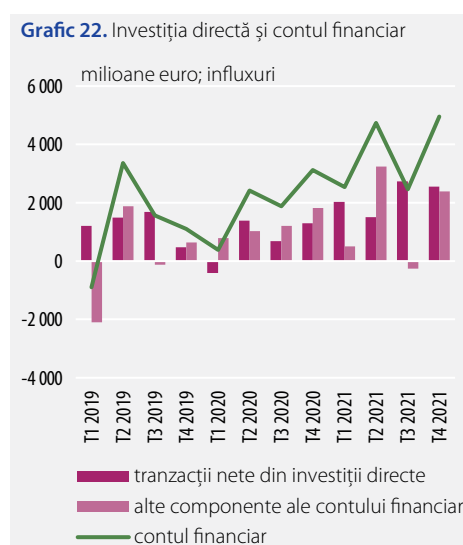
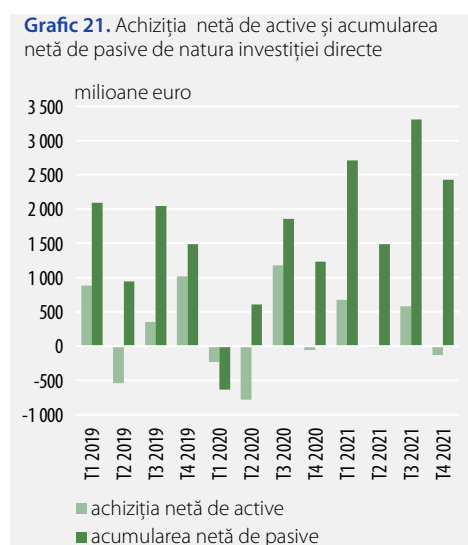
Investițiile directe au înregistrat influxuri nete mai mari, sub influența unor

²² Contul financiar include tranzacțiile externe cu active și pasive financiare, sintetizate în achiziția netă de active, respectiv acumularea netă de pasive. Diferența dintre achiziția netă de active și acumularea netă de pasive (net) are semnificația de influx net/intrare netă atunci când are semnul minus (-), respectiv de ieșire netă, atunci când are semnul plus (+).

acumulări nete de pasive de natura participațiilor la capital (inclusiv profit reinvestit) cu aproape 70 la sută peste nivelul anului precedent, reprezentând aproximativ 68 la sută din acumulările nete de pasive sub formă de investiții directe. Intrările nete consemnate de poziția alte investiții au fost determinate preponderent de achiziția netă negativă de active sub formă de depozite deținute în străinătate de societățile rezidente care acceptă depozite. Restrângerea influxurilor nete de investiții de portofoliu s-a produs pe seama unei acumulări nete de pasive mai mici decât în anul precedent, în condițiile unui volum mai mic al emisiunilor de titluri de stat și ale unei achiziții nete de active mai mari sub formă de titluri de natura datoriei emise de nerezidenți cumpărate de societăți care acceptă depozite și de alte societăți financiare. Creșterea activelor de rezervă a fost marcată de emisiunile de obligațiuni efectuate de Ministerul Finanțelor și de alimentarea contului Comisiei Europene și a rezervelor minime obligatorii.

3.1. Investiții directe

În anul 2021, investițiile directe nete au înregistrat influxuri de 8 821 milioane euro, valoare triplă față de cea înregistrată în anul 2020, în condițiile unei creșteri mai accentuate a pasivelor decât a activelor (Grafic 21), majorându-și totodată ponderea în influxurile financiare totale de la aproximativ 38 la sută în anul 2020 la 60 la sută în 2021 (Grafic 22).

Acumularea netă de pasive și achiziția netă de active s-au majorat de 3,2 ori (până la 9 933 milioane euro), respectiv de 9,7 ori (până la 1 112 milioane euro) – Tabel 16. În timp ce trendul acumulării nete de pasive a fost dat simultan de participațiile la capital, reinvestirea profiturilor și instrumentele de natura datoriei (împrumuturi și credite comerciale), în sfera achiziției nete de active tendința a provenit de la creditele comerciale.

Tabel 16. Investiții directe

	milioane euro					
	2020			2021		
	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net
Total	115	3 073	-2 958	1 112	9 933	-8 821
Participații la capital	52	3 998	-3 946	170	6 747	-6 577
Participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	63	983	-920	119	2 164	-2 045
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0	-17	17	40	46	-6
Alte sectoare	63	1 000	-937	79	2 118	-2 039
Reinvestirea profiturilor	-11	3 015	-3 026	51	4 583	-4 532
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	6	1 188	-1 182	-2	878	-880
Alte sectoare	-17	1 827	-1 844	53	3 704	-3 651
Instrumente de natura datoriei	63	-925	988	942	3 186	-2 244
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0	-1	1	0	0	0
Alte sectoare*	63	-924	987	942	3 186	-2 244

*) societăți nefinanciare, societăți financiare nebancale, gospodării ale populației și organizații non-profit

Investițiile nerezidenților în România²³ au totalizat 8 942 milioane euro (Tabel 17), rezultând din participații la capital (consolidate cu profit reinvestit net) în valoare de 6 748 milioane euro și din credite intragrup în valoare netă de 2 194 milioane euro.

Investițiile rezidenților în străinătate au însumat 121 milioane euro, alcătuite din participații la capital (inclusiv profit reinvestit) în valoare de 171 milioane euro și din credite intragrup în valoare netă negativă de 50 milioane euro.

Tabel 17. Investiții directe – prezentate pe principiul direcțional

	milioane euro					
	2020			2021		
	Credit	Debit	Net	Credit	Debit	Net
Total	54 167	51 209	2 958	68 242	59 421	8 821
Investiții ale rezidenților în străinătate	489	536	-47	727	848	-121
Participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	26	88	-62	54	174	-120
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0	0	0	0	40	-40
Alte sectoare	26	88	-62	54	134	-80

²³ Pentru detalii suplimentare privind prezentarea investițiilor directe pe principiul direcțional, se poate consulta publicația *Investițiile străine directe în România* postată pe website-ul BNR.

continuare

	2020			2021		
Reinvestirea profiturilor	-1	-11	10	0	51	-51
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0	6	-6	0	-2	2
Alte sectoare	-1	-17	16	0	53	-53
Instrumente de natura datoriei	464	459	5	673	623	50
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0	0	0	0	0	0
Alte sectoare	464	459	5	673	623	50
Investiții ale nerezidenților în România	53 678	50 673	3 005	67 515	58 573	8 942
Participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	2 750	1 767	983	4 897	2 732	2 165
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	46	62	-16	104	58	46
Alte sectoare	2 704	1 705	999	4 793	2 674	2 119
Reinvestirea profiturilor	3 016	0	3 016	4 583	0	4 583
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	1 188	0	1 188	878	0	878
Alte sectoare	1 828	0	1 828	3 705	0	3 705
Instrumente de natura datoriei	47 912	48 906	-994	58 035	55 841	2 194
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	7	7	0	0	0	0
Alte sectoare	47 905	48 899	-994	58 035	55 841	2 194

3.2. Investiții de portofoliu

Investițiile de portofoliu au înregistrat în anul 2021 influxuri nete de 3 475 milioane euro, comparativ cu 13 423 milioane euro în 2020 (Tabel 18), în condițiile reducerii semnificative a pasivelor (preponderent sub influența unui volum mai mic al emisiunilor de titluri de stat, concomitent cu un volum mai mare al titlurilor răscumpărate/vândute de nerezidenți) și ale creșterii activelor achiziționate de societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală și de alte societăți financiare (titluri de natura datoriei emise de nerezidenți).

Acumularea netă de pasive a fost de 5 056 milioane euro, în scădere cu 62,4 la sută față de nivelul anului anterior, reflectând un volum mai mic al emisiunilor de titluri de stat, concomitent cu un volum mai mare al titlurilor răscumpărate/vândute de nerezidenți.

Tabel 18. Investiții de portofoliu

	milioane euro					
	2020			2021		
	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net
Total	38	13 461	-13 423	1 581	5 056	-3 475
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	166	-468	634	-180	77	-257
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	4	-267	271	-1	38	-39
Alte sectoare	162	-201	363	-179	39	-218
Acțiuni ale fondurilor de investiții	269	-289	558	187	-201	388
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0	0	0	0	0	0
Alte sectoare	269	-289	558	187	-201	388
Instrumente de natura datoriei	-397	14 218	-14 615	1 574	5 180	-3 606
Termen scurt	-27	60	-87	413	228	185
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0	0	0	299	0	299
Administrația publică	96	60	36	-17	228	-245
Alte sectoare	-123	0	-123	131	0	131
Termen lung	-370	14 158	-14 528	1 161	4 952	-3 791
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	209	25	184	753	403	350
Administrația publică	51	13 277	-13 226	210	4 510	-4 300
Alte sectoare	-630	856	-1 486	198	39	159

Achiziția netă de active a însumat 1 581 milioane euro, comparativ cu 38 milioane euro în anul anterior, tendința fiind dată de evoluția instrumentelor de natura datoriei emise de nerezidenți cumpărate de societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală și de alte societăți financiare rezidente.

3.3. Alte investiții

Poziția alte investiții a înregistrat în anul 2021 intrări nete în sumă de 4 804 milioane euro, comparativ cu ieșiri nete de 2 988 milioane euro în anul precedent (Tabel 19), rezultate din achiziții nete negative de active în valoare de 1 253 milioane euro și din acumulări nete de pasive în valoare de 3 551 milioane euro.

Schimbarea de trend a achiziției nete de active față de anul anterior (-1 253 milioane euro, față de 6 035 milioane euro) a fost determinată de reducerea depozitelor plasate în străinătate de rezidenți – instituții bancare și companii, dar și a împrumuturilor acordate de băncile rezidente nerezidenților.

Tabel 19. Alte investiții

milioane euro

	2020			2021		
	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net
Total, din care:	6 035	3 047	2 988	-1 253	3 551	-4 804
Participații la capital, altele decât cele de natura investiției directe și de portofoliu	2	0	2	0	0	0
Numerar și depozite	5 142	-588	5 730	-2 653	271	-2 924
Banca centrală	782	2	780	51	-2	53
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	3 699	-549	4 248	-1 750	179	-1 929
Administrația publică	0	-41	41	7	94	-87
Alte sectoare	661	0	661	-961	0	-961
Împrumuturi	249	3 440	-3 191	-116	-227	111
Banca centrală	0	0	0	0	0	0
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	315	0	315	-110	0	-110
Administrația publică	-60	3 615	-3 675	-50	-91	41
Alte sectoare	-6	-175	169	44	-136	180
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate	-18	-10	-8	318	-10	328
Credite comerciale și avansuri	659	247	412	1 102	1 384	-282
Administrația publică	171	12	159	104	17	87
Alte sectoare	488	235	253	998	1 367	-369
Alte creanțe/ angajamente externe	1	-42	43	96	36	60
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-8	-17	9	39	-5	44
Administrația publică	0	0	0	0	0	0
Alte sectoare	9	-25	34	57	41	16
Drepturi speciale de tragere	0	0	0	0	2 097	-2 097

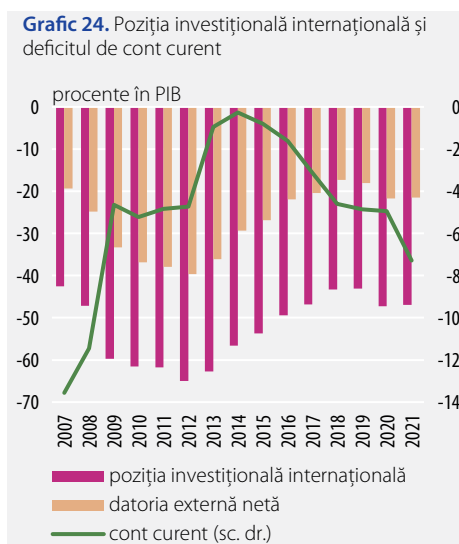
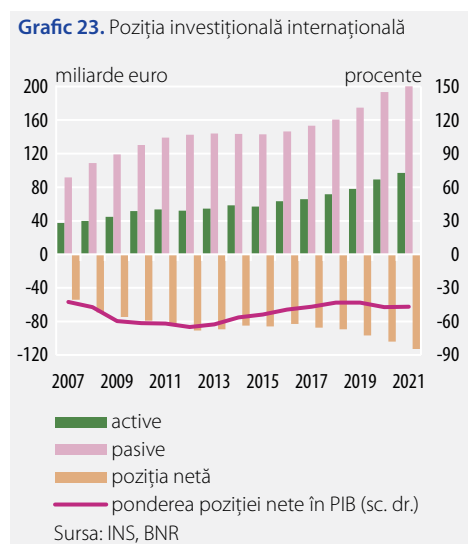
Acumularea netă de pasive s-a majorat cu 16,5 la sută, până la 3 551 milioane euro, acestea fiind alimentate de suma de 1 736 milioane DST (2 097 milioane echivalent euro) din alocarea de Drepturi speciale de tragere (DST) primită de România în contextul alocării generale de DST efectuată de Fondul Monetar Internațional (FMI), precum și de majorarea creditelor comerciale.

În sinteză, în anul 2021, balanța de plăți a reflectat un volum net de tranzacții cu active reale (deficitul cumulat al contului curent și al celui de capital) de 12 231 milioane euro, care are drept contrapartidă influxuri financiare nete (soldul contului financiar) în valoare de 14 696 milioane euro, diferența fiind reprezentată de erori și omisiuni.

B. Poziția investițională internațională și datoria externă

1. POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ

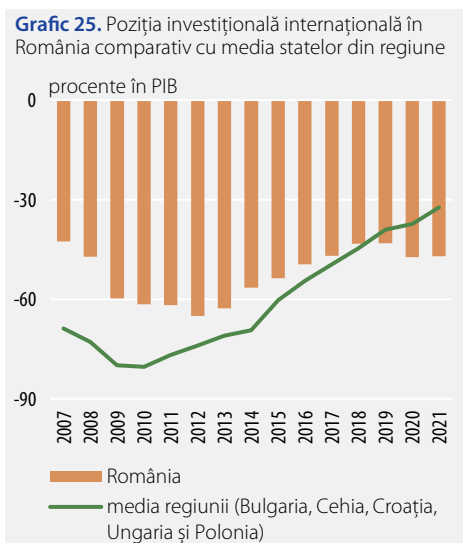
Poziția investițională internațională (PII) este o componentă a statisticilor macrofinanciare de stocuri frecvent și intens monitorizată, care reflectă, în principal, tranzacțiile din contul financiar al balanței de plăți. În anul 2021, poziția investițională internațională a continuat să se deterioreze în valori absolute pentru al cincilea an consecutiv, ajungând la -112,9 miliarde euro. În perioada 2007-2021, indicatorul cu valori constant negative a consemnat atât tendințe de majorare, cât și ajustări importante determinate, în principal, de rambursările efectuate în contul datoriei externe acumulate în anii de criză financiară (Grafic 23).

Creșterea continuă a PIB a determinat ca rata poziției investiționale internaționale²⁴ să consemneze valori constant descrescătoare în perioada 2012-2019. În anul 2020, pe fondul noilor condiții economice generate de pandemie, s-a înregistrat un PIB mai mic cu 3,7 la sută față de cel consemnat în anul anterior, ceea ce a contribuit la deteriorarea valorii indicatorului privind poziția investițională cu 4,2 puncte procentuale din PIB (-47,3 la sută în 2020 față de -43,1 la sută în 2019). Relansarea activităților economice pe parcursul anului 2021 s-a concretizat în revenirea pe un trend crescător a PIB (majorare cu 5,1 la sută) și într-o ușoară ameliorare a ratei poziției nete internaționale până la nivelul de -47 la sută din PIB (diminuare cu 0,3 puncte procentuale)²⁵. Comparativ cu anul 2020, în anul 2021,

²⁴ Ponderea poziției investiționale internaționale în PIB.

²⁵ Conform indicatorilor *Scoreboard* analizați prin intermediul procedurii dezechilibrelor macroeconomice, poziția investițională internațională ca procent în PIB are un prag indicativ de monitorizare a cărei valoare este de -35 la sută.

poziția investițională internațională și datoria externă netă au înregistrat o ușoară îmbunătățire în termeni relativi, spre deosebire de deficitul de cont curent, care s-a majorat până la nivelul de 7,3 la sută din PIB (Grafic 24).

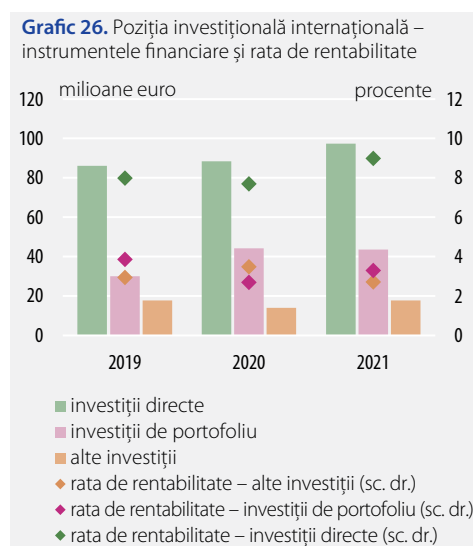
În intervalul 2014-2019, poziția investițională internațională a României a înregistrat valori constant crescătoare, până la -43 la sută din PIB, în concordanță cu evoluția mediei statelor din regiune, din afara zonei euro, a cărei valoare a ajuns la -39 la sută la finele anului 2019. În perioada 2020-2021, poziția investițională a României s-a situat la

-47 la sută din PIB, pe fondul majorării accentuate a pasivelor financiare, în timp ce media celor 5 state a continuat trendul de ameliorare, până la -32 la sută din PIB, determinat preponderent de sporirea activelor externe ale Poloniei, Cehiei și Ungariei, în medie cu 22,5 la sută (Grafic 25).

2. STRUCTURA POZIȚIEI INVESTIȚIONALE INTERNAȚIONALE

Pe ansamblu, atât evoluția pe instrumente financiare, cât și distribuția acestora în cadrul sectoarelor instituționale au urmat tendința anului anterior. Societățile nefinanciare au manifestat un avans considerabil al poziției nete investiționale debitoare pe parcursul anului 2021, mai ales prin apelarea la majorări de capital și

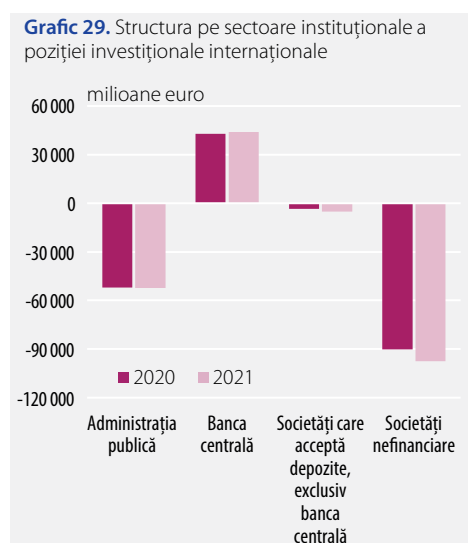
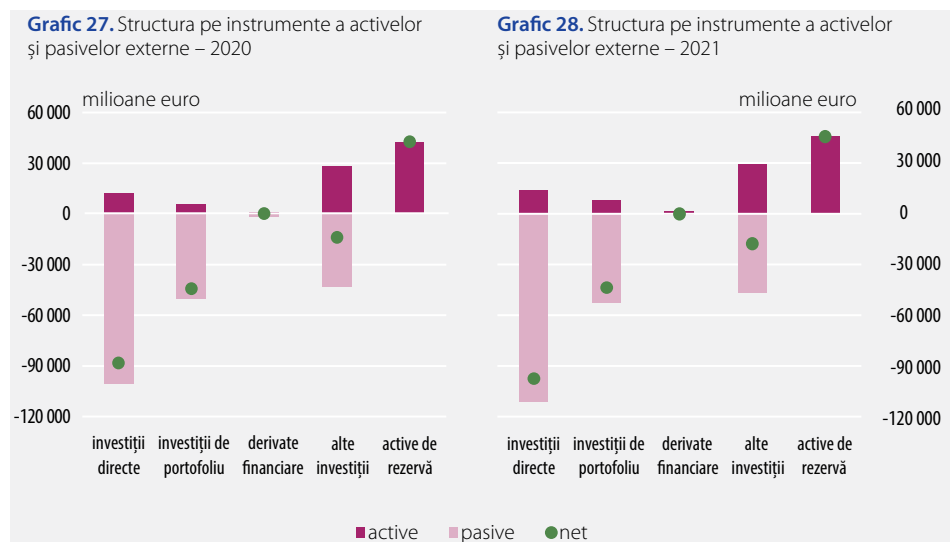
împrumuturi intragrup, în contextul relansării activităților economice încetinite în primul an de pandemie.

Analiza rentabilității componentelor din structură a reliefat o performanță a investițiilor directe în anul 2021 de 9 la sută, superioară atât anului 2020, când a scăzut la 7,7 la sută pe seama condițiilor economice mai puțin favorabile, cât și anului 2019, când acest indicator a înregistrat 8 la sută. Un trend similar a înregistrat rata rentabilității investițiilor de portofoliu a cărei valoare a fost de 3,3 la sută în anul 2021, după o scădere semnificativă în 2020 la 2,7 la sută, de la 3,9 la sută în

2019. Performanța altor investiții a marcat un trend diferit față de celelalte componente datorită structurii instrumentelor financiare ale căror valori au înregistrat creșteri în primul an de pandemie (Grafic 26). Astfel, rentabilitatea a fost

de 3,5 la sută în 2020, superioară anului anterior (2,9 la sută) și anului 2021, când a fost de 2,7 la sută, relevând preponderența creditelor comerciale și diminuarea valorii celorlalte modalități de finanțare (depozite, împrumuturi).

Prezentarea poziției investiționale internaționale nete pe principalele componente, respectiv active și pasive, arată menținerea ierarhică a structurii anilor precedenți, cu diferențe valorice în creștere, înregistrate mai accentuat în cazul elementelor de pasiv (Graficele 27 și 28).

În ceea ce privește structura pe sectoare instituționale a poziției investiționale internaționale, în anul 2021 poziția investițională net debitoare a administrației publice s-a menținut la un nivel comparabil cu cea a anului anterior, pe fondul stabilizării necesarului

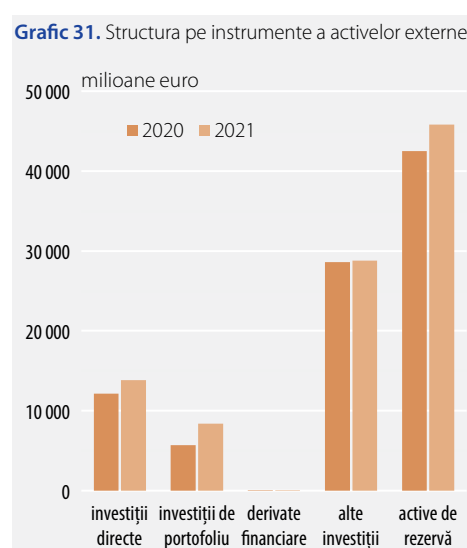
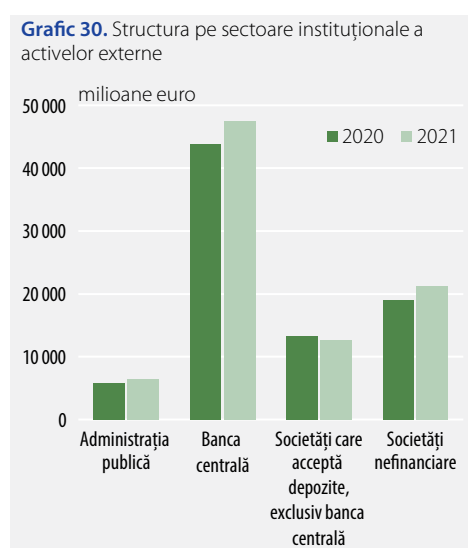
de finanțare a acestui sector în condițiile economice specifice perioadei pandemice (Grafic 29).

2.1. Active externe

Soldul activelor externe a totalizat 96 890 milioane euro, în creștere cu 8,8 la sută față de finele anului precedent. Din punct de vedere instituțional, banca centrală a continuat să dețină ponderea majoritară, cu active externe ce au totalizat 47 358 milioane euro (cumulând 48,9 la sută din total), urmată de sectorul societăți nefinanciare, în creștere cu 11,7 la sută, până la 21 157 milioane euro (21,8 la sută din total), de societățile care acceptă depozite, exclusiv banca centrală, în scădere cu 4,5 la sută, până la 12 590 milioane euro (13 la sută din total) și de administrația

publică, în creștere cu 11,1 la sută, până la 6 425 milioane euro, respectiv 6,6 la sută din total (Grafic 30).

Structura activelor externe pe principalele componente (Grafic 31) s-a menținut în configurația specifică economiei românești confirmată și în anii anteriori, activele de rezervă continuând să dețină ponderea majoritară (reprezentând 47,3 la sută din totalul activelor externe), urmate de componenta alte investiții (29,7 la sută), de investițiile directe (14,3 la sută) și de investițiile de portofoliu (8,7 la sută).

Soldul activelor externe de natura investițiilor directe a totalizat 13 839 milioane euro²⁶ la finele anului 2021, cu 1 675 milioane euro peste nivelul anului 2020, ca urmare a majorării cu 20,7 la sută a volumului participațiilor românești în companiile nerezidente și cu 12,5 la sută a volumului creditelor intragrup acordate companiilor din străinătate.

Ponderea soldului investițiilor de portofoliu deținute de investitorii rezidenți a crescut cu 2,3 puncte procentuale, până la 8 384 milioane euro, iar structura pe instrumente a acestora relevă faptul că investitorii rezidenți au achiziționat, și în anul 2021, acțiuni ale companiilor străine și ale fondurilor de investiții. Ponderea investițiilor de tipul obligațiunilor și al altor titluri de valoare pe termen scurt și lung s-a majorat ușor față de anul anterior, ajungând la 4 367 milioane euro, respectiv la 654 milioane euro.

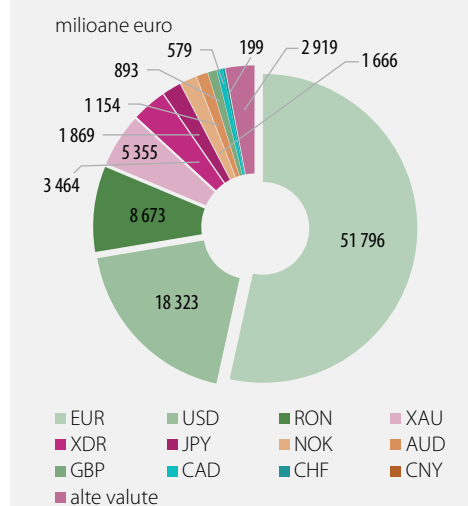
În perioada analizată, soldul poziției alte investiții a consemnat o creștere cu 0,6 la sută față de anul 2020, până la 28 801 milioane euro, în principal pe seama componentelor din sistemele de asigurări, pensii și scheme de garanții standardizate și a creditelor comerciale.

²⁶ Conform cadrului metodologic internațional BPM6, în prezentarea standard a poziției investiționale internaționale și datoriei externe brute/nete, principiul direcțional de prezentare a investițiilor directe este înlocuit cu principiul active/pasive. Soldul investițiilor directe în străinătate ale rezidenților (conform principiului direcțional) a fost la finele anului 2020 de 2 402 milioane euro și de 2 793 milioane euro la sfârșitul anului 2021.

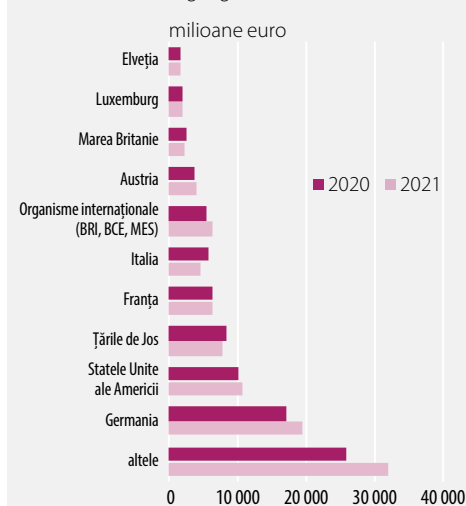
La 31 decembrie 2021, rezervele internaționale ale României (rezervele valutare plus aurul monetar) au însumat 45 831 milioane euro, nivel mai mare cu 3 313 milioane euro față de anul 2020, în contextul efectuării de emisiuni de titluri de stat și al plății serviciului datoriei publice scadent (rambursări de rate de capital, dobânzi și comisioane). Rezervele internaționale ale României au acoperit 4,9 luni de import de bunuri și servicii și au asigurat un indicator de lichiditate²⁷ de 89,9 la sută. Creșterea volumului rezervelor internaționale a fost determinată de intrările nete de capital (2,25 miliarde euro) și de variația cursurilor de schimb (1,2 miliarde euro). Influența majorării prețului aurului monetar pe piața internațională (0,2 miliarde euro) a fost contrabalansată de contribuția negativă a diferențelor de preț ale titlurilor de valoare pe termen lung și scurt din portofoliu (-0,4 miliarde euro).

În anul 2021, structura valutară a activelor externe a relevat preponderența monedei euro și a dolarului SUA, a căror pondere a totalizat 72,4 la sută (70,1 miliarde euro), precum și avansul ușor al leului, cu o pondere de 9 la sută, respectiv 8,7 miliarde euro (Grafic 32).

Grafic 32. Structura valutară a activelor externe – 2021

Grafic 33. Structura geografică a activelor externe

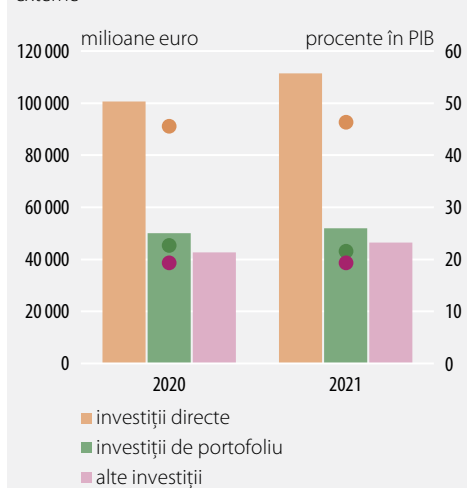
Activele externe ale României în anul 2021 care au fost plasate în principalele 10 țări au însumat 64,7 miliarde euro, reprezentând 66,8 la sută din totalul activelor externe, nivel în diminuare cu 4 puncte procentuale față de cel de la sfârșitul anului precedent. Plasamentele de active externe efectuate în Germania și la organisme internaționale au consemnat majorări atât ca pondere (20 la sută, respectiv 6,5 la sută), cât și în termeni nominali (19,3 miliarde euro, respectiv 6,3 miliarde euro), în timp ce țări precum Țările de Jos, Italia, Marea Britanie și Elveția au înregistrat diminuări procentuale (-4,1 puncte procentuale) și nominale (-2,3 miliarde euro). Activele externe plasate în Statele Unite ale Americii, Franța, Austria și Luxemburg au marcat foarte ușoare creșteri în termeni nominali, până la 0,9 miliarde euro (Grafic 33).

²⁷ Raportul între rezervele internaționale și datoria pe termen scurt calculată la valoarea reziduală (rata Guidotti).

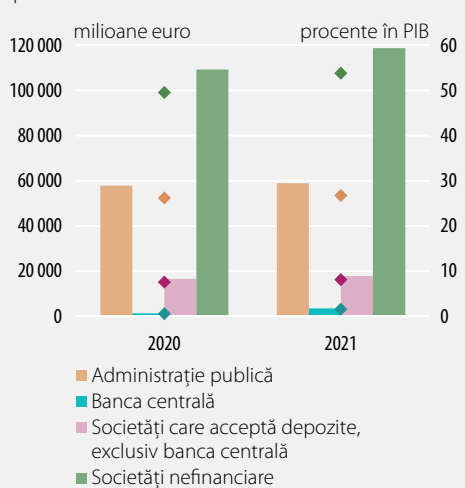
2.2. Pasive externe

Soldul pasivelor externe la 31 decembrie 2021 a fost de 209 812 milioane euro, înregistrând o majorare cu 8,6 la sută față de anul 2020. Cea mai importantă creștere a fost consemnată de investițiile directe mai mari cu 10,7 la sută, urmate de componenta alte investiții cu o majorare de 8,9 la sută și de investițiile de portofoliu care au marcat un avans de 3,9 la sută (Grafic 34).

Grafic 34. Structura pe instrumente a pasivelor externe

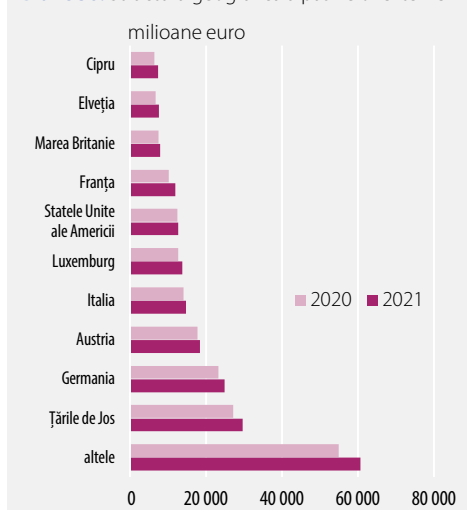

Grafic 35. Structura pe sectoare instituționale a pasivelor externe

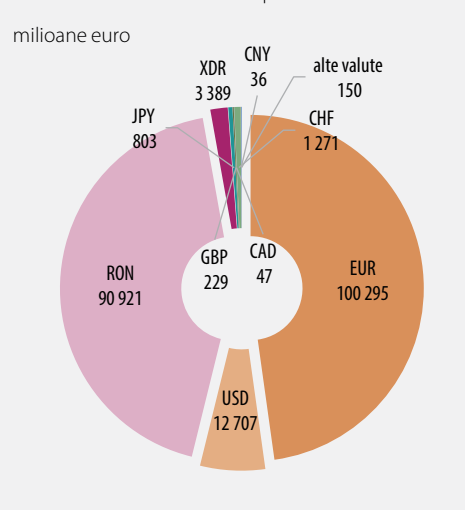

Din punct de vedere instituțional, majorări importante ale pasivelor externe au înregistrat societățile nefinanciare care au crescut cu 8,7 la sută față de nivelul din anul 2020, până la 118 638 milioane euro, precum și banca centrală, a cărei valoare a crescut de 2,9 ori, până la nivelul de 3 365 milioane euro, ca urmare a unor noi alocări de DST efectuate în 2021 de către FMI (Grafic 35).

Grafic 36. Structura geografică a pasivelor externe

Grafic 37. Structura valutară a pasivelor externe – 2021

Pasivele externe ale României (Grafic 36) au fost constituite, în principal din angajamente față de țări membre ale Uniunii Europene, totalizând 120,9 miliarde euro

(57,6 la sută din total), urmate de Statele Unite, Marea Britanie și Elveția cu un procent în scădere, de 13,5 la sută (până la 28,3 miliarde euro). Ponderea altor țări, în creștere cu 0,5 puncte procentuale față de anul precedent, a fost reprezentată de alte state din Uniunea Europeană: Irlanda, Ungaria, Belgia, Cehia, Bulgaria, Spania, precum și organisme internaționale și alte state, ale căror pasive au valori sub 2 miliarde euro (însușind 60,7 miliarde euro).

Denominarea valutară a pasivelor externe ale poziției investiționale a relevat, în principal, preponderența monedei euro (100,3 miliarde euro) și a leului (90,9 miliarde euro), împreună reprezentând 91,1 la sută, cu ponderi de 47,8 la sută și, respectiv, 43,3 la sută din total. Pasivele externe exprimate în dolari SUA, franci elvețieni, yenii japonezi și drepturi speciale de tragere au reprezentat 8,7 la sută (circa 18,2 miliarde euro), în scădere față de anul 2020 (Grafic 37).

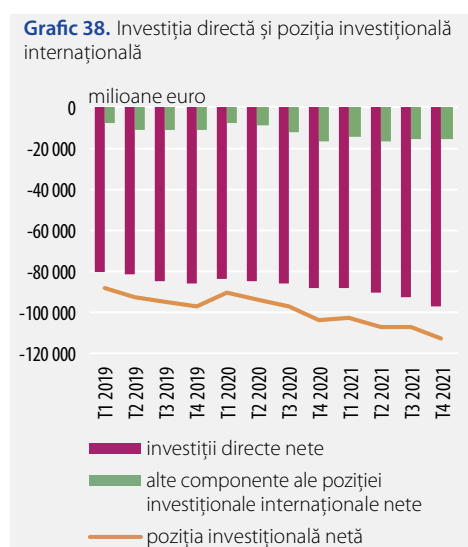
2.2.1. Investiții directe

Soldul pasivelor externe de natura investițiilor directe a fost de 111 333²⁸ milioane euro și a reprezentat 46,3 la sută din PIB, nivel ușor majorat față de anul anterior (45,6 la sută). Ponderea participațiilor nerezidenților la capitalul social al companiilor românești în total pasive externe și cea a instrumentelor de datorie sub forma creditelor intragrup au consemnat, comparativ cu anul 2020, o creștere cu 0,4 puncte procentuale, respectiv 0,7 puncte procentuale (ajungând la un nivel de 70,3 miliarde euro participații la capital și 41,1 miliarde euro credite intragrup).

Investitorii străini și-au diminuat portofoliul de acțiuni necotate deținute în companii nefinanciare, bănci, sisteme de asigurări și alte instituții de intermediere financiară cu

64,2 la sută, astfel că la sfârșitul anului 2021 acestea au însumat 21,2 miliarde euro (59,3 miliarde euro în anul 2020). Valoarea acțiunilor cotate pe piața de capital autohtonă, deținute de investitorii direcți nerezidenți, s-a majorat cu 43,7 la sută, până la 6,7 miliarde euro, și a avut ca principali emitenți companiile nefinanciare și societățile care acceptă depozite, exclusiv banca centrală.

În perioada 2019-2020, investiția directă netă s-a situat constant peste -80 miliarde euro și a înregistrat un maxim de -97,5 miliarde euro la sfârșitul

²⁸ Conform cadrului metodologic internațional BPM6, în structura standard a poziției investiționale internaționale și datoriei externe brute/nete, principiul direcțional de prezentare a investițiilor directe este înlocuit cu principiul active/pasive. Soldul investițiilor străine directe ale nerezidenților în România (conform principiului direcțional) a fost la sfârșitul anului 2020 de 90 773 milioane euro și 100 288 milioane euro la finele anului 2021, rezultat din diminuarea participațiilor și creditelor primite de companiile investiție directă cu creditele acordate de acestea în cadrul grupului.

anului 2021. Celelalte componente ale poziției investiționale internaționale nete au consemnat creșteri ușoare începând cu trimestrul IV al anului 2020, care au continuat și în anul 2021 (Grafic 38).

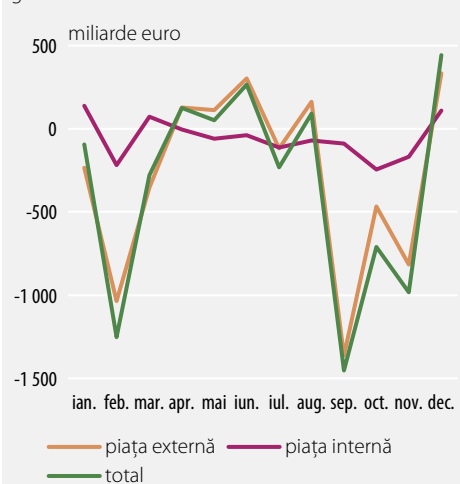
Structura geografică a capitalului străin de natura investiției directe și-a păstrat componența, investitorii provenind, în majoritate, din țări ale Uniunii Europene, precum Țările de Jos, Germania, Austria, Italia, Franța, Cipru, Luxemburg, Belgia, Ungaria, Spania, Grecia și Polonia. Țări precum Elveția și Marea Britanie au consemnat ponderi ale investiției străine de peste 9 la sută din total, iar Statele Unite ale Americii și Turcia au deținut 1,4 la sută, respectiv 0,9 la sută din total.

2.2.2. Investiții de portofoliu

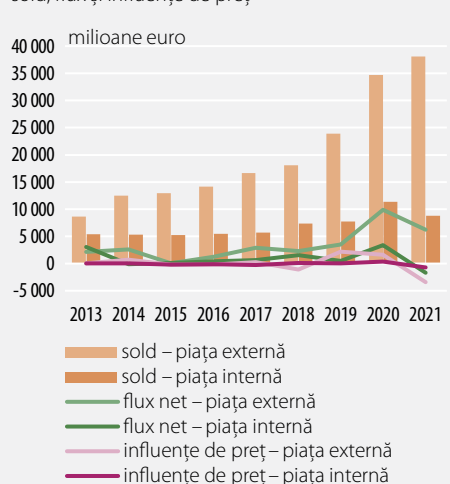
Investițiile de portofoliu au totalizat 51 962 milioane euro, fiind instrumentul financiar care a devansat ca volum componenta alte investiții, deși ca pondere în total pasive externe s-a micșorat cu 1,1 puncte procentuale (până la 24,8 la sută). Soldul investițiilor sub formă de participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții s-a majorat comparativ cu nivelul anului anterior, cu 445 milioane euro, iar cel aferent instrumentelor de natura datoriei pe termen lung (obligațiuni și titluri de stat) cu 1 299 milioane euro (până la 48 704 milioane euro).

În anul 2021 s-a consemnat lansarea prin Ministerul Finanțelor de noi emisiuni de titluri de stat, în special pe piața externă, dar și pe cea internă, avantajată de perspectiva stabilă și de reconfirmarea ratingului României privind investițiile. Accesul pe piața de capital a însemnat obținerea unei finanțări la costuri și scadențe sustenabile și pe parcursul anului 2021. Soldul investițiilor de portofoliu sub forma titlurilor de stat pe termen lung a înregistrat o creștere mai lentă în perioada 2013-2018 (până la 25,4 miliarde euro), urmată de o accelerare în anii 2019-2020, pe fondul unui necesar de finanțare mult sporit de efectele pandemiei.

Grafic 39. Influențe de preț – obligațiuni guvernamentale 2021

Grafic 40. Titluri de stat deținute de nerezidenți – sold, flux și influențe de preț

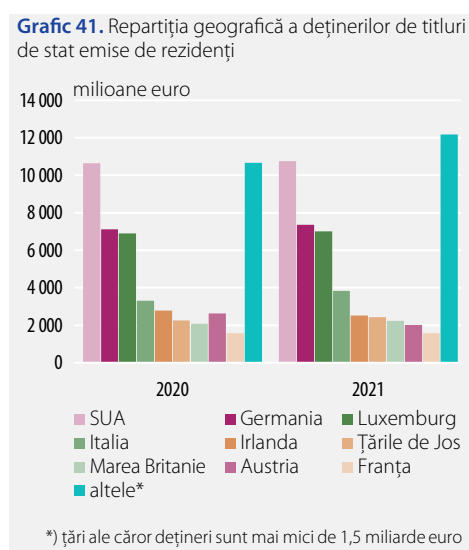

Stocul titlurilor de stat guvernamentale în euro și dolari SUA, cu maturități mai mari de 1 an (pe termen lung), emise pe piața externă, s-a majorat cu 9,9 la sută, totalizând

38,1 miliarde euro. Majorarea de volum a titlurilor guvernamentale a fost determinată de intrările nete de 6,2 miliarde euro cumulate cu variația cursului de schimb euro-dolar în valoare de 0,6 miliarde euro, al căror efect a fost limitat de scăderea considerabilă a prețurilor de tranzacționare pe parcursul anului 2021 (-3,4 miliarde euro). Cele mai importante scăderi de preț s-au înregistrat în lunile februarie, septembrie și noiembrie, evoluția prețurilor situându-se ușor în teritoriul pozitiv pe perioada verii și în luna decembrie 2021 (Grafic 39).

Soldul titlurilor emise pe piața internă în euro și în lei achiziționate de nerezidenți a înregistrat o diminuare cu 22,5 la sută față de anul 2020, ajungând la 8,8 miliarde euro, pe fondul unor ieșiri nete care au cumulat 1,7 miliarde euro, concomitent cu scăderea prețurilor de tranzacționare cu 0,7 miliarde euro pe piața secundară de capital (Grafic 40).

Finanțarea de pe piața externă de capital s-a realizat prin emisiuni noi de euroobligațiuni efectuate în lunile aprilie și iulie 2021. Valoarea nominală a acestora a fost de 7 miliarde euro, cu maturități de 9, 12, 20, 21 de ani și un cupon de 1,75 la sută, 2 la sută, respectiv de 2,75 la sută și 2,875 la sută.

Tranzacțiile derulate în anul 2021 pe piața secundară de capital au arătat că principalii investitori în titluri de valoare emise de rezidenți au fost SUA, urmate de țări din Uniunea Europeană, precum și Marea Britanie, Elveția, Cayman, BERD (Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare), Canada, Japonia etc. Comparativ cu anul 2020, principalii investitori precum Germania, SUA, Luxemburg, Țările de Jos și-au majorat pozițiile de dețineri cu procente situate între 1 la sută și 16 la sută, deosebit față de Irlanda și Austria, ale căror investiții s-au diminuat sensibil (Grafic 41).

2.2.3. Alte investiții

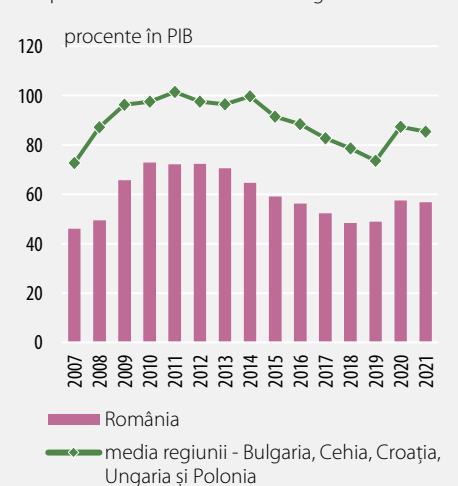
Componenta alte investiții a ajuns la 46 511 milioane euro la 31 decembrie 2021, pe fondul majorării soldului creditelor comerciale pe termen scurt (până la 11 013 milioane euro) și al alocărilor de DST de la FMI cu 2 205 milioane euro (până la 3 365 milioane euro). Valoarea împrumuturilor externe s-a diminuat cu peste 600 milioane euro pe parcursul anului 2021, pe fondul rambursărilor efectuate și al reducerii preferinței pentru această formă de finanțare.

3. DATORIA EXTERNĂ

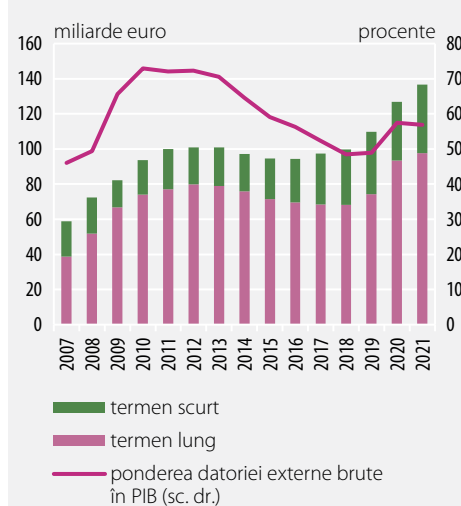
3.1. Datoria externă brută

Analiza evoluției principalilor indicatori ai sectorului extern ca procent în PIB în perioada 2017-2021 relevă situarea României într-o zonă comparabilă cu a celorlalte state din regiune în ceea ce privește datoria externă brută, a cărei valoare s-a aflat sub media celor 5 țări. Datoria externă brută a României a înregistrat un nivel constant, care nu a depășit 75 la sută din PIB, diminuându-se ușor la sfârșitul anului 2021 până la 56,9 la sută din PIB, pe fondul ameliorării contextului economic al crizei sanitare (Grafic 42).

Grafic 42. Datoria externă brută în România comparativ cu media statelor din regiune

Grafic 43. Datoria externă brută

Datoria externă brută a avut o evoluție constant ascendentă până în anii 2012-2013, după care a urmat o tendință de reducere ușoară în intervalul 2014-2016, marcată de rambursările de rate de capital scadente, mai ales în contul datoriei externe pe termen lung. Creșterea accentuată a componentei pe termen scurt, pe fondul majorării soldului instrumentelor financiare de natura investiției directe (credite intragrup) și al creditelor comerciale, a determinat schimbarea de tendință în evoluția datoriei externe începând cu anul 2017. Condițiile economice ale primului an de pandemie (2020) au contribuit la majorarea accentuată a soldului datoriei externe pe termen lung și la diminuarea soldului angajamentelor cu maturitate de până la 1 an, concomitent cu adoptarea unor strategii de combatere a crizei aplicate la nivelul administrației publice și al companiilor afectate (Grafic 43). La finele anului 2021, soldul datoriei externe brute²⁹ a totalizat 136 585 milioane euro, în creștere cu 7,8 la sută față de anul precedent.

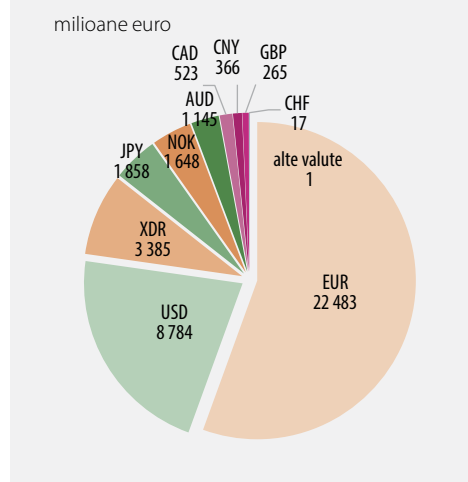
Astfel, la majorarea soldului datoriei externe brute a României au contribuit tranzacțiile nete în sumă de 11,9 miliarde euro, alte modificări³⁰ în sumă de 1,2 miliarde euro,

²⁹ Soldul datoriei externe brute este calculat pe bază *accrual*, care include dobânda acumulată și neajunsă la scadență.

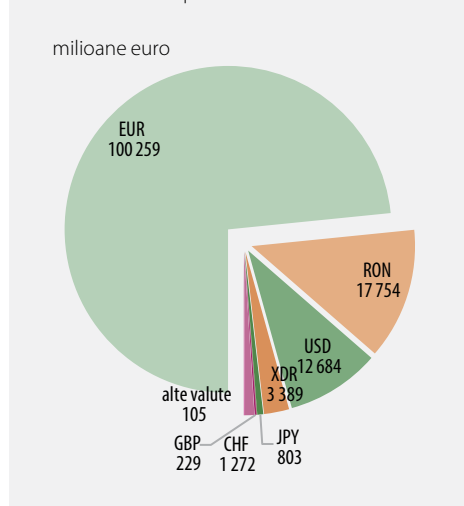
³⁰ Categoria alte modificări cuprinde valorile care determină schimbarea soldului final prin reclasificări, retratări contabile și corecții ale raportărilor statistice din perioade anterioare.

precum și variația cursurilor de schimb cu un total de 0,9 miliarde euro. O contribuție negativă semnificativă de 4,1 miliarde euro a fost înregistrată de variațiile de preț ale titlurilor de valoare tranzacționate pe piața secundară de capital.

Grafic 44. Structura pe valute a rezervelor valutare la BNR – 2021

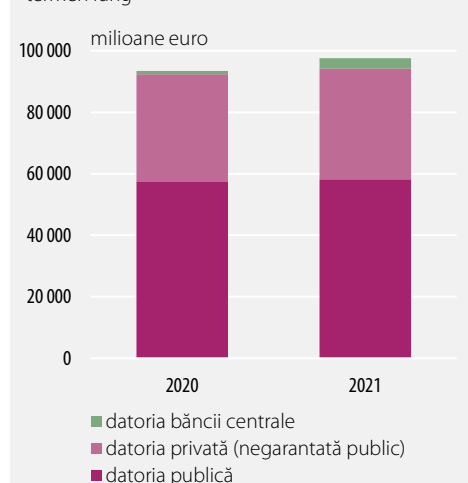
Grafic 45. Structura pe valute a datoriei externe – 2021

Compoziția valutară a datoriei externe (73,4 la sută euro, 13 la sută lei și 9,3 la sută dolari SUA) a fost echilibrat reprezentată în structura rezervelor valutare la BNR, în care euro și dolarul SUA împreună cu deținerile de drepturi speciale de tragere au totalizat 85,6 la sută din total (Graficele 44 și 45).

3.1.1. Datoria externă brută pe termen lung

Grafic 46. Datoria externă pe tipuri de debitori, termen lung

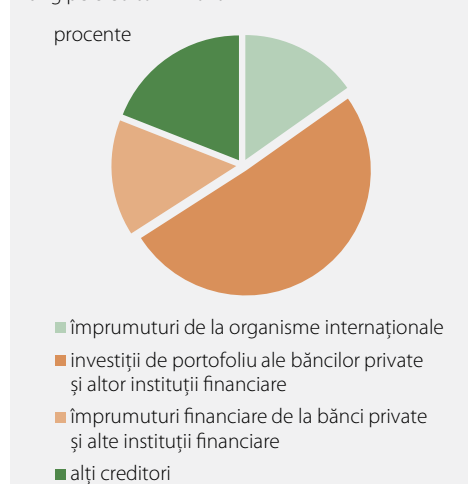

Soldul datoriei externe pe termen lung a însumat 97 544 milioane euro la finele anului 2021, cu 4,3 la sută mai mult față de anul anterior. Creșterea cu 4 060 milioane euro a datoriei externe pe termen lung a fost determinată de majorarea cu 1,3 la sută a datoriei externe publice³¹ și cu 3,1 la sută a datoriei externe private (negarantată public). Datoria externă a băncii centrale a evidențiat componenta alocări de DST, a cărei valoare a crescut de 2,9 ori față de nivelul anului anterior, în contextul alocării generale de DST efectuate de Fondul Monetar Internațional (Grafic 46).

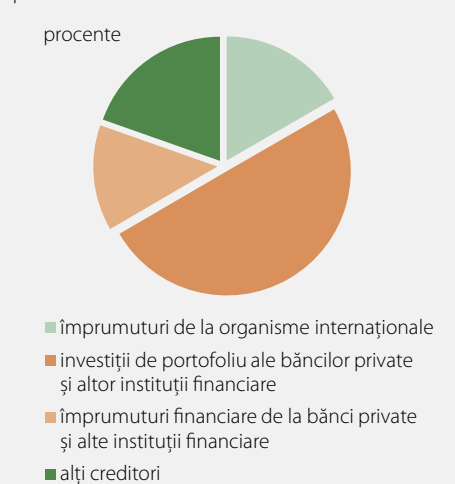
³¹ Datoria externă publică include împrumuturile externe contractate direct de MF și de autoritățile administrației publice locale, în baza legislației privind datoria publică, inclusiv titlurile de stat cumpărate de nerezidenți – calculate la valoarea de piață. Soldul titlurilor de stat cumpărate de nerezidenți este estimat ca diferență între soldul emisiunilor efectuate de administrația publică și soldul deținerilor de titluri de stat aferente sectoarelor instituționale rezidente raportat de principalii intermediari financiari atât în nume propriu, cât și în numele clienților pentru care prestează servicii de custodie, pe baza Regulamentului BNR nr. 4/2014, cu modificările și completările ulterioare.

Structura pe creditori a datoriei externe pe termen lung a relevat menținerea și în anul 2021 a instituțiilor financiare ca principal creditor, preponderent prin componentele investiții de portofoliu (50 la sută) și împrumuturi de la bănci private și alte instituții financiare (14 la sută), care au înregistrat o ușoară scădere față de anul anterior. Finanțarea prin împrumuturi de la organismele internaționale s-a efectuat într-un procent de 17 la sută din total, cu 2 puncte procentuale mai mare, ajungând la 16 260 milioane euro (Graficele 47 și 48).

Grafic 47. Datoria externă brută pe termen lung pe creditori – 2020

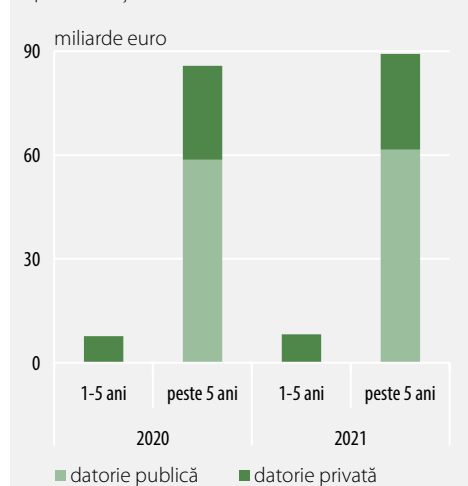

Grafic 48. Datoria externă brută pe termen lung pe creditori – 2021

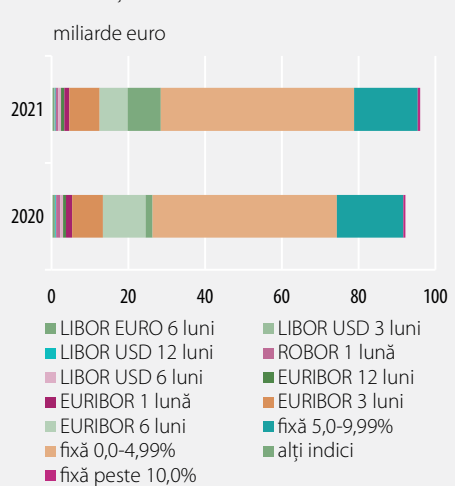

Structura pe scadențe a datoriei externe pe termen lung a evidențiat, comparativ cu anul 2020, majorarea soldului datoriei cu scadențe cuprinse între 1-5 ani, cu 8,2 la sută (însușind 8,3 miliarde euro), simultan cu cea a soldului datoriei scadente peste 5 ani cu 4 la sută (totalizând 89,3 miliarde euro). În contextul unei creșteri semnificative a soldului datoriei externe publice comparativ cu anii anteriori, structura pe scadențe s-a modificat constant, asigurând perspectiva unor maturități sustenabile ale scadenței originale (Grafic 49).

Grafic 49. Datoria externă pe termen lung pe scadențe

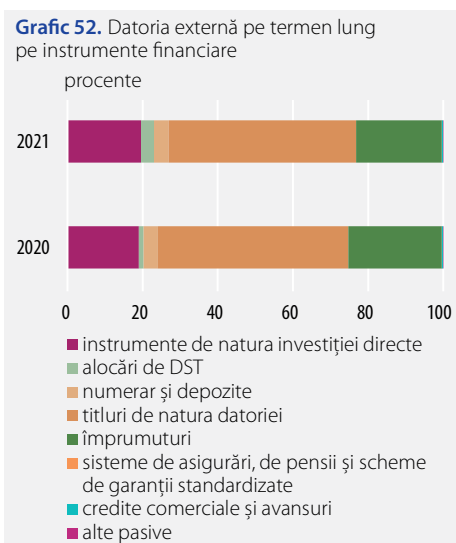
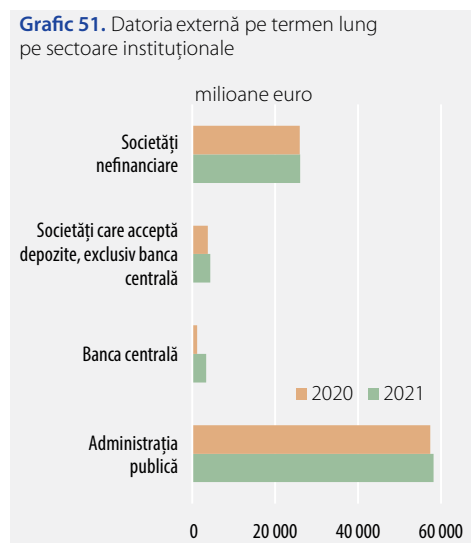

Grafic 50. Datoria externă pe termen lung pe rate de dobânzi fixe și variabile

Structura pe tipuri de dobânzi a datoriei externe pe termen lung a marcat o creștere semnificativă a soldului angajamentelor cu cost variabil pe parcursul anului 2021, cu 8,5 la sută, în componenta dobânzilor fiind luați în calcul indicii de referință (LIBOR USD, ROBOR, EURIBOR) la 3 luni și 12 luni. Soldul angajamentelor cu dobândă fixă a înregistrat o tendință de creștere pe banda 0-5 la sută, de la 48 miliarde euro la 50 miliarde euro. Față de anul 2020, distribuția ponderii costurilor fixe și variabile în anul 2021 a fost de 31 la sută, respectiv 69 la sută, raport ce conferă în continuare un cadru de sustenabilitate cu costuri moderate a serviciului datoriei externe pe termen lung (Grafic 50).

Datoria externă pe termen lung a instituțiilor de credit a înregistrat pe parcursul anului 2021 o majorare cu 16,4 la sută (până la 4 327 milioane euro) fiind determinată de creșterea volumului depozitelor nerezidenților și al tranzacțiilor cu titluri de valoare pe piața secundară. Administrația publică a înregistrat o majorare ușoară a datoriei externe pe termen lung în sumă de 782 milioane euro, în principal datorată emisiunilor de titluri de stat efectuate pe piețele de capital internaționale. Fluxurile nete în sumă de 4 509 milioane euro au fost contrabalansate de scăderea prețurilor titlurilor de valoare pe piața secundară de capital. Soldul angajamentelor pe termen lung ale societăților nefinanciare s-a menținut la nivelul consemnat în anul 2020, ponderea acestora în total fiind de 26,7 la sută (Grafic 51).

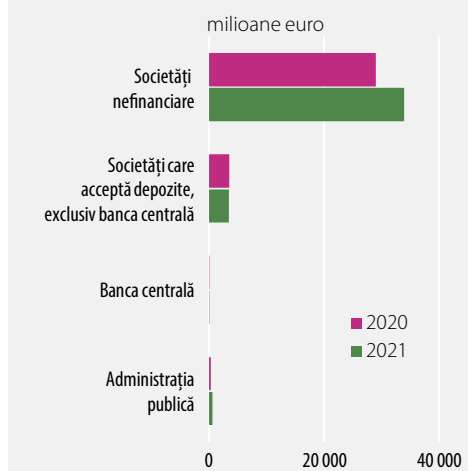

Structura pe instrumente financiare a datoriei externe pe termen lung a consemnat creșteri de volum în cazul componentelor alocări de DST (2 205 milioane euro), instrumentelor de datorie de natura investiției directe (1 328 milioane euro) și titlurilor de stat (1 299 milioane euro). Excepție au făcut împrumuturile, a căror pondere în total s-a diminuat cu 2 puncte procentuale, respectiv cu 962 milioane euro (Grafic 52).

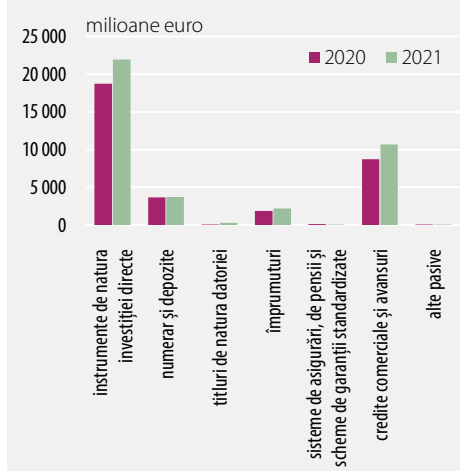
3.1.2. Datoria externă brută pe termen scurt

La sfârșitul anului 2021, datoria externă pe termen scurt calculată pe scadență originală a înregistrat 39 041 milioane euro, în creștere cu 17,4 la sută față de anul precedent, reprezentând aproximativ o treime din totalul datoriei externe brute.

Grafic 53. Datoria externă pe termen scurt pe sectoare instituționale

Grafic 54. Datoria externă pe termen scurt pe instrumente

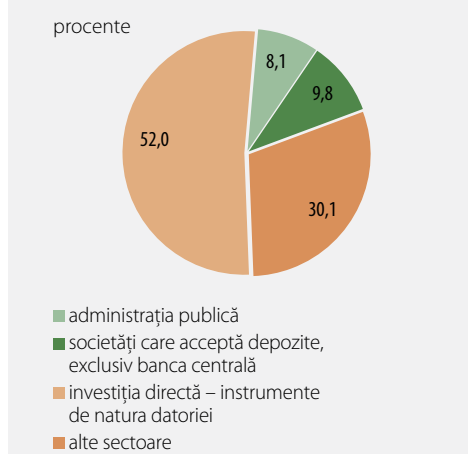
Sectoarele instituționale care s-au împrumutat pe termen scurt s-au înscris pe trendul anilor anteriori, sectorul societăților nefinanciare continuând să fie cel mai îndatorat, cu o pondere de 86,9 la sută, nivel apropiat de cel al anului 2020. Societățile care acceptă depozite, exclusiv banca centrală au înregistrat o pondere în scădere cu 1,7 puncte procentuale față de anul anterior (Grafic 53).

Rata de *roll-over*³² în cazul datoriei pe termen scurt a companiilor nefinanciare a consemnat valoarea de 109 la sută, ușor mai mare comparativ cu anul 2020, iar cea a societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală a fost de 99,3 la sută, în creștere față de anii precedenți.

Pe fondul unui al doilea an în care efectele pandemiei au influențat mediul economic, instrumentele de natura investiției directe au înregistrat o creștere nominală

de 3 196 milioane euro, cu o pondere majoritară de 56,2 la sută din total. Soldul creditelor comerciale s-a mărit, în valoare absolută, cu 1 993 milioane euro, iar cel al împrumuturilor, titlurilor de valoare și al depozitelor, ca formă de finanțare pe termen scurt, a consemnat o creștere de 584 milioane euro (Grafic 54).

Grafic 55. Structura pe sectoare instituționale a datoriei externe pe termen scurt calculată pe scadență reziduală la 31 decembrie 2021

Soldul datoriei externe pe termen scurt calculat la valoare reziduală³³ a totalizat 50 981 milioane euro, din care investiția directă și datoria componentei alte sectoare au reprezentat 82,1 la sută din total. Datoria pe termen scurt calculată

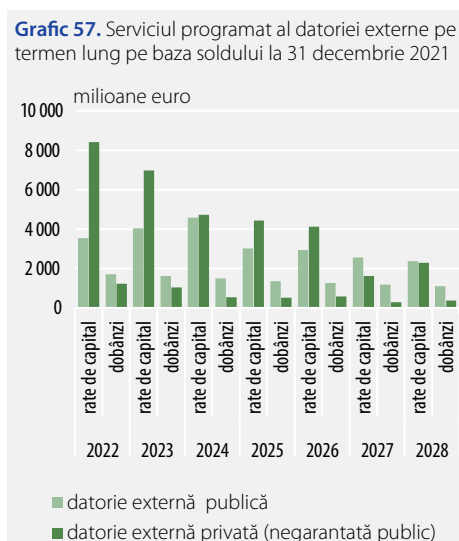
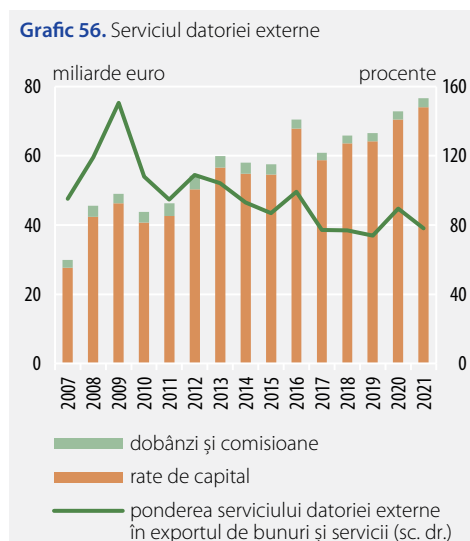
³² Rata de *roll-over* se calculează ca raport între tragerile și rambursările aferente instrumentelor financiare de natura datoriei.

³³ Soldul datoriei externe pe termen scurt la finele anului 2021 plus ratele aferente datoriei externe brute pe termen lung scadente în următoarele 12 luni (2022).

la valoare reziduală a societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală și cea a administrației publice au reprezentat 9,8 la sută, respectiv 8,1 la sută din total (Grafic 55).

3.1.3. Serviciul datoriei externe

Analiza evoluției serviciului datoriei externe arată creșteri semnificative în anii 2008-2009 și în perioada 2011-2013, când datorită crizei financiare globale pachetul de finanțare accesat de România în anul 2009 a devenit scadent. În anul 2016 serviciul datoriei externe a depășit 70 miliarde euro, fiind influențat de răscumpărările de titluri de stat, de retragerile de depozite ale nerezidenților și de alte plăți către creditorii multilaterali și privați, conform angajamentelor scadente. În anul 2017 s-a înregistrat reducerea serviciului datoriei externe atât în valoare absolută, cât și ca pondere în exportul de bunuri și servicii, până la nivelul de 60,9 miliarde euro, respectiv 77,2 la sută. Pe parcursul anului 2018, valoarea serviciului datoriei s-a majorat din nou, ajungând la 65,8 miliarde euro, pe fondul ieșirilor de capital sub forma plăților intragrup pe termen scurt, a lichidărilor de depozite și a rambursărilor de credite comerciale cu maturitate sub 1 an. În anul 2019, serviciul datoriei externe s-a situat ușor peste nivelul consemnat în 2018, dar ca pondere a marcat o scădere cu 3 puncte procentuale datorită valorii exporturilor, care au însumat puțin peste 90 miliarde euro. În contextul anului 2020, exportul de bunuri și servicii s-a contractat cu 9,8 la sută, astfel că rata serviciului datoriei s-a deteriorat până la 89,5 la sută. Ratele de capital și dobânzile scadente au însumat 70,5 miliarde euro, respectiv 2,3 miliarde euro. Revenirea pe creștere a exporturilor cu 20,6 la sută în al doilea an al pandemiei a însemnat îmbunătățirea ratei serviciului datoriei până la 78,2 la sută, deși angajamentele scadente împreună cu creanțele atașate au înregistrat o valoare maximă de 76,7 miliarde euro (Grafic 56).

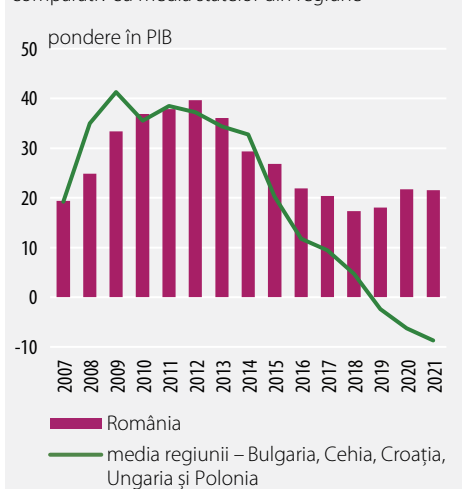
Analiza serviciului datoriei externe pe termen lung evidențiază caracteristici distincte în funcție de tipul datoriei, respectiv datoria publică și datoria negarantată public (privată). Astfel, serviciul programat al datoriei publice externe se bazează pe maturități medii sustenabile și costuri cu dobânda scăzute, fără vârfuri semnificative

de plată, cu termen de rambursare derulat pe perioade lungi de timp, în cadrul unor proiecte de finanțare de politici publice. Datoria privată externă se bazează pe un scadențar cu frecvență lunară și trimestrială, care tinde să aglomereze rambursările în primii ani de serviciu și care se relaxează către finele intervalului. Astfel, serviciul total proiectat, pe tipuri de debitori, se încadrează în parametri obișnuiți de rambursare, cu valori sustenabile ale datoriei angajate (Grafic 57).

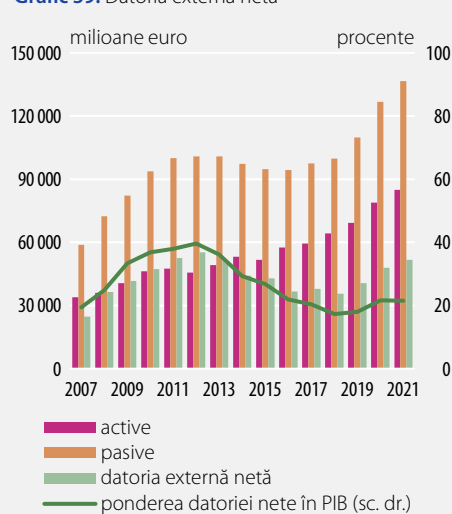
3.2. Datoria externă netă

Datoria externă netă³⁴ a României s-a poziționat, în ultimii ani, în jurul valorii de 20 la sută din PIB, în timp ce media înregistrată de acest indicator în țările din regiune a consemnat valori în scădere, respectiv sub 10 la sută din PIB. În intervalul 2014-2021, micșorarea ponderii datoriei externe nete în PIB a statelor UE din afara zonei euro prezentate în Graficul 58 a fost determinată de valorile nete absolute înregistrate de Cehia, Bulgaria și Ungaria, prin care activele care au la bază instrumente de natura datoriei au devansat datoria brută. La sfârșitul anului 2021, datoria externă netă a României, în sumă absolută, a fost comparabilă cu cea a Poloniei (51,7 miliarde euro, respectiv 54,3 miliarde euro), deși cele două țări au înregistrat evoluții diferite în ultimii ani (datoria externă netă a României a crescut în medie cu 13 la sută, iar cea a Poloniei a scăzut cu 28 la sută).

Grafic 58. Evoluția datoriei externe nete în România comparativ cu media statelor din regiune

Grafic 59. Datoria externă netă

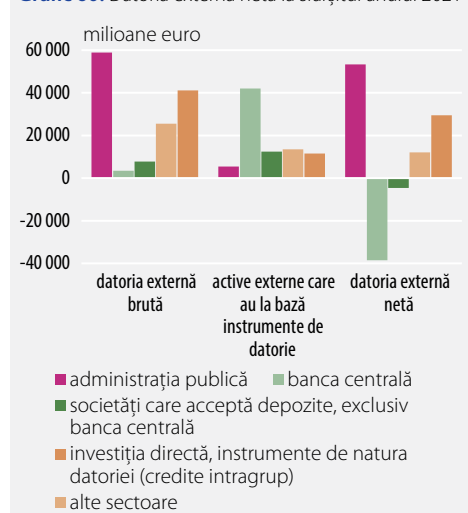

În perioada analizată, datoria externă netă s-a ajustat semnificativ, de la 19,4 la sută din PIB în anul 2007, atingând un maximum de 39,6 la sută în anul 2012 și scăzând până la 17,3 la sută din PIB la sfârșitul anului 2018. Începând cu anul 2019, soldul datoriei externe brute a contribuit la revenirea pe un trend ascendent a datoriei externe nete. Această tendință a fost confirmată și pe parcursul anului 2020, an în care datoria externă netă în PIB a fost de 21,7 la sută, iar soldul datoriei externe brute a crescut cu 17 miliarde euro. În anul 2021 datoria externă netă s-a majorat cu 3 847 milioane euro, până la 51 711 milioane euro, respectiv 21,5 la sută din PIB, în ușoară scădere față de anul precedent (Grafic 59).

³⁴ Se calculează ca diferență între pasivele și activele externe aferente tuturor instrumentelor de natura datoriei (împrumuturi, numerar și depozite, obligațiuni și instrumente de piață monetară, credite comerciale).

Majorarea datoriei externe nete în anul 2021 s-a realizat pe fondul îndatorării accentuate a altor sectoare și mai moderate a sectorului administrației publice. Datoria externă netă provenită din investiția directă (împrumuturi, credite comerciale și alte datorii intragrup) s-a situat la un nivel similar în perioada 2019-2020, aproximativ 26 de miliarde euro, evoluție explicată de încetinirea activităților economice pe

Grafic 60. Datoria externă netă la sfârșitul anului 2021

perioada pandemiei, precum și de orientarea către finanțare mai ales prin aport la capital. În anul 2021 s-a înregistrat majorarea datoriei externe nete provenite din investiția directă cu 12,3 la sută, până la nivelul de 29,5 miliarde euro. Creșterea valorii activelor externe în principal prin plasamente sub formă de depozite a determinat modificarea soldului datoriei externe nete a sectorului banca centrală de la -37,7 miliarde euro la -38,6 miliarde euro. Deținerile băncii centrale de titluri de valoare pe termen scurt și lung s-au diminuat în anul 2021 cu 4,8 miliarde euro (Grafic 60).

La finele anului 2021, raportul între datoria externă brută și exporturile de bunuri și servicii a fost de 139,3 la sută, iar ponderea dobânzilor în exportul de bunuri și servicii a ajuns la 2,7 la sută. Serviciul datoriei externe s-a situat constant sub nivelul exporturilor de bunuri și servicii și a înregistrat 78,2 la sută din valoarea acestora în anul 2021, în scădere cu 11,4 puncte procentuale față de anul 2020. Raportat la produsul intern brut, acesta a consemnat o pondere de 31,9 la sută. Raportul dintre rezervele valutare la BNR și datoria externă pe termen scurt calculată pe scadență reziduală (rata Guidotti) s-a situat pe o tendință constantă de diminuare, până la 70,9 la sută în anul 2019. În cursul anului 2020 acest indicator de lichiditate a consemnat o redresare valorică, până la 90,3 la sută, similar raportului dintre rezervele valutare și datoria externă pe termen scurt pe scadență originală³⁵, care s-a majorat de la 92,8 la sută la 112,4 la sută, prin contribuția simultană a reducerii soldului datoriei externe pe termen scurt și a consolidării rezervelor valutare. Pe parcursul anului 2021, datorită majorării accentuate a soldului datoriei externe pe termen scurt, indicatorii de lichiditate calculați atât pe scadența originală, cât și pe cea reziduală s-au deteriorat ușor, ajungând la 103,7 la sută, respectiv 79,4 la sută.

În contextul climatului economic al anului 2021, indicatorii macroeconomici analizați (poziția investițională internațională și datoria externă) au consemnat o deteriorare accentuată a valorilor absolute concomitent cu redresarea ușoară a ponderilor acestora în PIB. Datoria externă publică, acumulată în principal pe parcursul anului 2020 sub forma titlurilor de stat emise de administrația publică, a consemnat particularități de maturitate și cost sustenabile, iar datoria externă pe termen scurt

³⁵ Datoria externă brută cu scadență inițială de până la 1 an inclusiv.

(de până la 1 an inclusiv), indicatorul cu o natură volatilă specifică, s-a diminuat în anul 2020, după mai mulți ani de creștere constantă, ca urmare a restrângerii activităților economice. În cursul anului 2021 aceasta a revenit pe creștere, pe fondul relansării unor sectoare de activitate nefinanciare care au apelat la forme de finanțare pe termen scurt.

Secțiune statistică

Balanța de plăți, 2020-2021

Componente	milioane euro					
	2020			2021		
	Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold
1. Contul curent	93 135	104 037	-10 902	110 299	127 772	-17 473
A. Bunuri și servicii	81 327	90 838	-9 511	98 079	111 781	-13 702
a. Bunuri	57 560	76 509	-18 949	70 196	93 318	-23 122
bunuri compilate conform metodologiei balanței de plăți	57 457	76 509	-19 052	70 042	93 318	-23 276
<i>merchanted</i> – export net	103	0	102	154	0	154
<i>merchanted</i> – bunuri achiziționate	-549	0	-549	-654	0	-654
<i>merchanted</i> – bunuri vândute	651	0	651	808	0	808
b. Servicii	23 767	14 329	9 438	27 883	18 463	9 420
servicii de prelucrare a bunurilor	2 455	136	2 319	2 484	152	2 332
transport	6 750	2 668	4 082	7 601	3 367	4 234
turism-călătorii	1 262	2 709	-1 447	2 784	4 417	-1 633
alte servicii	13 300	8 816	4 484	15 014	10 527	4 487
B. Venituri primare	5 981	9 307	-3 326	6 529	11 371	-4 842
remunerarea salariaților	3 234	129	3 105	3 825	175	3 650
venituri din investiții	818	8 952	-8 134	752	10 932	-10 180
alte venituri primare	1 929	226	1 703	1 952	264	1 688
C. Venituri secundare	5 827	3 892	1 935	5 691	4 620	1 071
administrația publică	1 985	2 069	-84	1 426	2 537	-1 111
alte sectoare	3 842	1 823	2 019	4 265	2 083	2 182
2. Contul de capital	4 376	198	4 178	5 656	414	5 242
A. Transferuri de capital	3 355	58	3 297	5 139	4	5 135
administrația publică	3 338	0	3 338	5 080	4	5 076
alte sectoare	17	58	-41	59	0	59
B. Achiziționarea/vânzarea de active nefinanciare neproduse	1 021	140	881	517	410	107
	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net
3. Contul financiar	11 773	19 581	-7 808	3 844	18 540	-14 696
A. Investiții directe	115	3 073	-2 958	1 112	9 933	-8 821
participații la capital	52	3 998	-3 946	169	6 747	-6 578
participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	63	983	-920	118	2 164	-2 046
reinvestirea profiturilor	-11	3 015	-3 026	51	4 583	-4 532
instrumente de natura datoriei	63	-925	988	943	3 186	-2 243
B. Investiții de portofoliu	38	13 461	-13 423	1 582	5 056	-3 474
participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	435	-757	1 192	7	-124	131
instrumente de natura datoriei	-397	14 218	-14 615	1 575	5 180	-3 605
C. Derivate financiare	-16	0	-16	153	0	153
D. Alte investiții	6 035	3 047	2 988	-1 254	3 551	-4 805
participații la capital, altele decât cele de natura investiției directe și de portofoliu	2	0	2	0	0	0
numerar și depozite	5 142	-588	5 730	-2 653	271	-2 924
împrumuturi	249	3 440	-3 191	-116	-227	111
investiții aferente asigurărilor, schemelor de pensii și de garanții standardizate	-18	-10	-8	318	-10	328
credite comerciale și avansuri	659	247	412	1 102	1 384	-282
alte creanțe/angajamente externe	1	-42	43	95	36	59
drepturi speciale de tragere	0	0	0	0	2 097	-2 097
E. Active de rezervă BNR	5 601	0	5 601	2 251	0	2 251
4. Erori și omisiuni (net)	x	x	-1 084	x	x	-2 465

*) „+” creștere; „-” scădere

Notă: Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor.

Balanța de plăți trimestrială, 2021

Componente	milioane euro					
	Trim. I			Trim. II		
	Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold
1. Contul curent	26 800	29 547	-2 747	26 703	31 470	-4 767
A. Bunuri și servicii	22 564	25 538	-2 974	24 004	27 093	-3 089
a. Bunuri	16 729	21 806	-5 077	17 338	22 522	-5 184
bunuri compilate conform metodologiei balanței de plăți	16 666	21 806	-5 140	17 318	22 522	-5 204
merchandise – export net	63	0	63	20	0	20
merchandise – bunuri achiziționate	-166	0	-166	-202	0	-202
merchandise – bunuri vândute	229	0	229	222	0	222
b. Servicii	5 835	3 732	2 103	6 666	4 571	2 095
servicii de prelucrare a bunurilor	568	44	524	613	38	575
transport	1 718	57	1 661	1 849	821	1 028
turism-călătorii	266	659	-393	623	1 070	-447
alte servicii	3 283	2 972	311	3 581	2 642	939
B. Venituri primare	2 878	2 678	200	1 300	3 285	-1 985
remunerarea salariaților	1 015	32	983	1 011	49	962
venituri din investiții	173	2 590	-2 417	204	3 176	-2 972
alte venituri primare	1 690	56	1 634	85	60	25
C. Venituri secundare	1 358	1 331	27	1 399	1 092	307
administrația publică	439	796	-357	258	547	-289
alte sectoare	919	535	384	1 141	545	596
2. Contul de capital	564	64	500	925	168	757
A. Transferuri de capital	456	0	456	756	4	752
administrația publică	409	0	409	755	4	751
alte sectoare	47	0	47	1	0	1
B. Achiziționarea/vânzarea de active nefinanciare neproduse	108	64	44	169	164	5
	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net
3. Contul financiar	-1 017	1 517	-2 534	102	4 842	-4 740
A. Investiții directe	676	2 709	-2 033	-13	1 488	-1 501
participații la capital	42	1 957	-1 915	43	1 029	-986
participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	29	462	-433	30	545	-515
reinvestirea profiturilor	13	1 495	-1 482	13	484	-471
instrumente de natura datoriei	634	752	-118	-56	459	-515
B. Investiții de portofoliu	219	-1 058	1 277	329	2 771	-2 442
participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	90	-18	108	106	-75	181
instrumente de natura datoriei	129	-1 040	1 169	223	2 846	-2 623
C. Derivate financiare	25	0	25	51	0	51
D. Alte investiții	278	-134	412	-1 663	583	-2 246
participații la capital, altele decât cele de natura investiției directe și de portofoliu	0	0	0	0	0	0
numerar și depozite	-22	-264	242	-2 199	211	-2 410
împrumuturi	44	-225	269	-64	-77	13
investiții aferente asigurărilor, schemelor de pensii și de garanții standardizate	20	-4	24	6	9	-3
credite comerciale și avansuri	220	338	-118	577	406	171
alte creanțe/angajamente externe	16	21	-5	17	34	-17
drepturi speciale de tragere	0	0	0	0	0	0
E. Active de rezervă BNR	-2 215	0	-2 215	1 398	0	1 398
4. Erori și omisiuni (net)	x	x	-290	x	x	-731

*) „+” creștere; „-” scădere

Notă: Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor.

milioane euro						Componente
Trim. III			Trim. IV			
Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold	
27 082	32 209	-5 127	29 714	34 546	-4 832	1. Contul curent
24 298	28 165	-3 867	27 213	30 985	-3 772	A. Bunuri și servicii
17 122	23 295	-6 173	19 007	25 695	-6 688	a. Bunuri
17 087	23 295	-6 208	18 971	25 695	-6 724	bunuri compilate conform metodologiei balanței de plăți
35	0	35	36	0	36	<i>merchanted</i> – export net
-141	0	-141	-145	0	-145	<i>merchanted</i> – bunuri achiziționate
176	0	176	181	0	181	<i>merchanted</i> – bunuri vândute
7 176	4 870	2 306	8 206	5 290	2 916	b. Servicii
622	35	587	681	35	646	servicii de prelucrare a bunurilor
1 919	870	1 049	2 115	1 619	496	transport
1 016	1 449	-433	879	1 239	-360	turism-călătorii
3 619	2 516	1 103	4 531	2 397	2 134	alte servicii
1 287	3 050	-1 763	1 064	2 358	-1 294	B. Venituri primare
1 007	49	958	792	45	747	remunerarea salariaților
160	2 935	-2 775	215	2 231	-2 016	venituri din investiții
120	66	54	57	82	-25	alte venituri primare
1 497	994	503	1 437	1 203	234	C. Venituri secundare
330	444	-114	399	750	-351	administrația publică
1 167	550	617	1 038	453	585	alte sectoare
1 020	40	980	3 147	142	3 005	2. Contul de capital
890	0	890	3 037	0	3 037	A. Transferuri de capital
889	0	889	3 027	0	3 027	administrația publică
1	0	1	10	0	10	alte sectoare
130	40	90	110	142	-32	B. Achiziționarea/vânzarea de active nefinanciare neproduse
Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	
6 477	8 939	-2 462	-1 718	3 242	-4 960	3. Contul financiar
580	3 306	-2 726	-131	2 430	-2 561	A. Investiții directe
43	2 004	-1 961	41	1 757	-1 716	participații la capital
30	150	-120	29	1 007	-978	participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor
13	1 854	-1 841	12	750	-738	reinvestirea profiturilor
537	1 302	-765	-172	673	-845	instrumente de natura datoriei
291	3 692	-3 401	743	-349	1 092	B. Investiții de portofoliu
104	111	-7	-293	-142	-151	participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții
187	3 581	-3 394	1 036	-207	1 243	instrumente de natura datoriei
32	0	32	45	0	45	C. Derivate financiare
1 445	1 941	-496	-1 314	1 161	-2 475	D. Alte investiții
0	0	0	0	0	0	participații la capital, altele decât cele de natura investiției directe și de portofoliu
1 226	-338	1 564	-1 658	662	-2 320	numerar și depozite
-94	24	-118	-2	51	-53	împrumuturi
18	-14	32	274	-1	275	investiții aferente asigurărilor, schemelor de pensii și de garanții standardizate
270	184	86	35	456	-421	credite comerciale și avansuri
25	-12	37	37	-7	44	alte creanțe/angajamente externe
0	2 097	-2 097	0	0	0	drepturi speciale de tragere
4 129	0	4 129	-1 061	0	-1 061	E. Active de rezervă BNR
x	x	1 684	x	x	-3 125	4. Erori și omisiuni (net)

Poziția investițională internațională a României, 2013-2021									
Sectoare instituționale	milioane euro; sfârșitul perioadei								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I. Banca centrală	29 689	33 095	34 092	37 857	37 758	37 050	36 927	42 831	43 993
Active externe, <i>din care:</i>	35 509	35 693	35 652	39 115	38 931	38 249	38 144	43 993	47 358
Rezerva valutară	32 525	32 216	32 238	34 242	33 494	33 065	32 927	37 379	40 475
Aur monetar	2 910	3 290	3 247	3 664	3 612	3 735	4 524	5 138	5 355
Passive externe, <i>din care:</i>	5 820	2 598	1 560	1 258	1 172	1 199	1 217	1 162	3 365
Numerar și depozite	10	3	186	3	2	3	0	2	1
Împrumuturi de la FMI	4 708	1 421	122	0	0	0	0	0	0
Alocări de DST	1 102	1 173	1 252	1 255	1 171	1 196	1 216	1 160	3 365
II. Administrația publică	-27 298	-29 808	-28 278	-29 172	-30 096	-29 943	-33 733	-51 937	-52 398
Active externe, <i>din care:</i>	2 567	2 833	3 102	3 266	3 668	5 005	5 930	5 781	6 425
Alte investiții, <i>din care:</i>	2 567	2 833	3 102	3 256	3 629	4 715	5 512	5 224	5 684
alte participații	868	945	1 027	1 053	972	954	968	907	962
împrumuturi	0	0	0	60	143	110	1 970	1 748	1 830
credite comerciale și avansuri	1 625	1 810	1 985	2 047	2 429	3 562	2 560	2 559	2 874
Passive externe, <i>din care:</i>	29 865	32 641	31 380	32 439	33 765	34 948	39 664	57 718	58 823
Investiții de portofoliu	14 214	17 999	18 153	19 694	22 435	25 466	31 623	46 096	47 192
instrumente de natura datoriei	14 214	17 999	18 153	19 694	22 435	25 466	31 623	46 096	47 192
Alte investiții, <i>din care:</i>	15 652	14 641	13 227	12 745	11 330	9 482	8 035	11 617	11 624
numerar și depozite	92	215	5	224	260	154	236	191	283
împrumuturi	15 535	14 403	13 197	12 507	11 057	9 322	7 793	11 387	11 286
III. Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-23 875	-18 996	-17 189	-13 564	-11 828	-9 796	-8 215	-3 364	-5 175
Active externe, <i>din care:</i>	2 208	3 538	4 371	5 265	6 278	7 779	9 144	13 185	12 590
Investiții directe	42	42	44	33	35	89	82	84	128
participații la capital	40	42	41	31	33	88	82	84	128
instrumente de natura datoriei	2	0	3	2	3	1	0	0	0
Investiții de portofoliu	578	641	294	212	184	302	793	1 017	1 984
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	19	23	1	44	38	27	38	42	0
instrumente de natura datoriei	559	618	293	168	146	276	755	975	1 984
Alte investiții, <i>din care:</i>	1 588	2 855	4 033	5 019	6 036	7 358	8 269	12 081	10 422
numerar și depozite	1 348	2 401	3 419	4 370	5 432	6 750	7 756	11 274	9 680
împrumuturi	214	439	597	631	582	580	476	779	676
alte creanțe externe	26	14	18	19	22	27	37	28	66
Passive externe, <i>din care:</i>	26 083	22 534	21 559	18 829	18 106	17 575	17 359	16 549	17 765
Investiții directe	6 658	5 625	6 257	6 350	6 816	7 341	8 153	8 450	8 947
participații la capital	6 657	5 623	6 249	6 346	6 812	7 338	8 150	8 447	8 944
instrumente de natura datoriei	1	3	8	4	4	3	3	3	3
Investiții de portofoliu	560	882	1 152	1 469	1 442	1 274	1 529	1 062	1 606
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	394	678	982	1 317	1 274	1 168	1 362	872	1 015
instrumente de natura datoriei	166	204	171	152	168	106	167	190	590
Alte investiții, <i>din care:</i>	18 866	16 027	14 150	11 010	9 770	8 933	7 672	7 037	7 208
numerar și depozite	18 724	15 852	14 129	10 985	9 678	8 909	7 629	7 012	7 188
alte angajamente externe	141	175	21	25	92	23	43	25	20

continuare

Sectoare instituționale	milioane euro; sfârșitul perioadei								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
IV. Alte sectoare	-68 103	-69 414	-74 738	-77 922	-83 183	-86 611	-91 534	-91 769	-99 341
<i>Active externe, din care:</i>	14 086	16 272	13 858	15 831	17 074	20 349	24 964	26 058	30 517
Investiții directe	3 764	5 256	5 845	6 293	6 692	9 112	11 851	12 079	13 710
participații la capital	394	65	-142	-118	292	905	1 542	1 790	2 134
instrumente de natura datoriei	3 370	5 191	5 987	6 412	6 401	8 208	10 309	10 289	11 576
Investiții de portofoliu	1 770	1 795	2 470	2 940	3 558	3 535	4 493	4 123	5 614
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	844	806	1 054	1 195	1 471	1 381	1 706	2 113	3 318
instrumente de natura datoriei	926	989	1 417	1 745	2 086	2 155	2 786	2 009	2 296
Alte investiții, din care:	8 551	9 211	5 537	6 592	6 810	7 687	8 605	9 840	11 169
numerar și depozite	2 614	2 984	2 122	2 078	1 922	2 237	2 822	3 680	3 279
împrumuturi	3 163	3 391	117	116	46	37	51	48	107
sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate	2	4	5	489	551	589	598	569	883
credite comerciale și avansuri	2 573	2 564	3 247	3 840	4 234	4 775	5 092	5 492	6 795
alte creanțe externe	199	268	47	68	56	49	43	51	106
<i>Pasive externe, din care:</i>	82 189	85 686	88 596	93 753	100 256	106 960	116 498	117 827	129 858
Investiții directe	57 171	61 408	63 549	69 991	75 130	81 794	89 922	92 077	102 379
participații la capital	34 057	37 641	38 854	42 623	45 936	50 143	53 198	55 533	61 312
instrumente de natura datoriei	23 114	23 767	24 696	27 368	29 195	31 651	36 724	36 544	41 067
Investiții de portofoliu	1 994	2 265	2 312	1 731	1 768	2 167	2 572	2 836	3 164
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	1 990	2 251	2 298	1 717	1 753	2 160	2 228	1 643	1 944
instrumente de natura datoriei	4	14	14	14	16	7	345	1 194	1 220
Alte investiții, din care:	23 022	22 008	22 732	22 028	23 355	22 994	23 998	22 908	24 314
împrumuturi	21 362	20 429	17 328	15 763	15 884	14 186	14 784	13 736	13 175
sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate	2	2	2	83	86	95	116	105	91
credite comerciale și avansuri	1 564	1 514	5 222	6 001	7 308	8 615	9 013	9 004	10 963
alte angajamente externe	93	64	180	181	77	97	86	64	85
Poziția netă	-89 588	-85 123	-86 113	-82 802	-87 349	-89 301	-96 555	-104 239	-112 921
Active externe	54 370	58 336	56 982	63 477	65 950	71 381	78 182	89 017	96 890
Pasive externe	143 958	143 459	143 095	146 279	153 299	160 682	174 737	193 255	209 812

Rezerva internațională brută a României, 2013-2021

	milioane euro; sfârșitul perioadei								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Banca Națională a României	35 435	35 506	35 485	37 905	37 107	36 800	37 450	42 518	45 831
Aur	2 910	3 290	3 247	3 664	3 612	3 735	4 524	5 138	5 355
Rezerva valutară	32 525	32 216	32 238	34 242	33 494	33 065	32 927	37 379	40 475
Bănci comerciale	2 035	3 285	3 512	4 240	5 081	6 527	7 901	11 334	11 022
Valute	2 035	3 285	3 512	4 240	5 081	6 527	7 901	11 334	11 022
Rezerva internațională brută, din care:	37 470	38 791	38 997	42 145	42 188	43 327	45 351	53 852	56 853
Rezerva valutară brută	34 559	35 501	35 750	38 482	38 576	39 592	40 827	48 713	51 498

Evoluția indicatorilor de îndatorare externă, 2013-2021

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	milioane euro								
Datorie externă (DE)	100 859	97 260	94 709	94 273	97 445	99 841	109 783	126 750	136 585
Termen lung (TL)	78 860	75 829	71 424	69 645	68 520	68 286	74 319	93 484	97 544
Termen scurt (TS)	21 999	21 431	23 285	24 628	28 925	31 554	35 463	33 266	39 041
PIB	142 929	150 492	160 302	167 479	186 428	206 094	224 183	220 541	240 208
Exportul de bunuri și servicii (EXP)	57 495	62 417	66 282	71 048	78 920	85 612	90 124	81 327	98 079
Importul de bunuri și servicii (IMP)	58 786	63 058	67 598	72 826	83 541	92 593	99 324	90 837	111 780
Serviciul datoriei externe (SDE)	59 961	58 019	57 570	70 436	60 891	65 820	66 585	72 821	76 685
Rate de capital	56 583	54 768	54 640	67 885	58 691	63 598	64 238	70 520	74 073
termen lung (TL)	24 254	21 879	23 247	19 136	17 512	17 403	15 419	15 426	14 496
termen scurt (TS)	32 329	32 889	31 393	48 750	41 179	46 195	48 818	55 094	59 578
Rate de dobândă (DOB)	3 378	3 251	2 931	2 550	2 200	2 223	2 347	2 301	2 612
termen lung (TL)	2 032	2 224	2 039	1 906	1 928	1 729	2 022	1 865	2 207
termen scurt (TS)	1 346	1 026	892	644	272	493	325	436	405
Rezerva internațională a României (RI)	35 434	35 506	35 485	37 905	37 107	36 800	37 450	42 518	45 831
	procente								
DE/PIB	70,6	64,6	59,1	56,3	52,3	48,4	49,0	57,5	56,9
TL/PIB	55,2	50,4	44,6	41,6	36,8	33,1	33,2	42,4	40,6
DE/EXP	175,4	155,8	142,9	132,7	123,5	116,6	121,8	155,9	139,3
TL/EXP	137,2	121,5	107,8	98,0	86,8	79,8	82,5	114,9	99,5
SDE/EXP	104,3	93,0	86,9	99,1	77,2	76,9	73,9	89,5	78,2
SDE/PIB	42,0	38,6	35,9	42,1	32,7	31,9	29,7	33,0	31,9
SDE/RI	169,2	163,4	162,2	185,8	164,1	178,9	177,8	171,3	167,3
DOB/EXP	5,9	5,2	4,4	3,6	2,8	2,6	2,6	2,8	2,7
TS/DE	21,8	22,0	24,6	26,1	29,7	31,6	32,3	26,2	28,6
Multilaterale/DE	24,2	20,5	17,7	16,3	14,3	12,6	10,1	11,5	12,0
	număr de luni								
RI/IMP	7,2	6,8	6,3	6,2	5,3	4,8	4,5	5,6	4,9

Poziția investițională internațională a României la 31 decembrie 2021 pe sectoare instituționale

Sectoare instituționale	milioane euro					
	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
I. Administrația publică	-51 937	-4 505	4 135	5	-95	-52 398
Active externe	5 781	253	0	-1	392	6 425
Investiții directe	1	0	0	0	0	1
Participații la capital	1	0	0	0	0	1
Investiții de portofoliu	556	194	0	0	-9	741
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	385	210	0	0	-7	588
Instrumente de natura datoriei pe termen scurt	171	-17	0	0	-2	153
Derivate financiare	0	0	0	0	0	0
Alte investiții	5 224	60	0	-1	400	5 684
Alte participații	907	0	0	0	55	962
Depozite	11	7	0	-1	1	17
Credite financiare	1 748	-50	0	0	133	1 830
credite financiare pe termen lung	1 748	-50	0	0	133	1 830
Credite comerciale și avansuri	2 559	104	0	0	211	2 874
credite comerciale și avansuri pe termen lung	2 519	81	0	0	210	2 810
credite comerciale și avansuri pe termen scurt	40	23	0	0	1	64
Alte active	0	0	0	0	0	0
alte active pe termen lung	0	0	0	0	0	0
alte active pe termen scurt	0	0	0	0	0	0
Pasive externe	57 718	4 759	-4 135	-6	487	58 823
Investiții directe	6	1	0	0	0	7
Participații la capital	6	1	0	0	0	7
Investiții de portofoliu	46 096	4 738	-4 135	0	494	47 192
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	46 022	4 510	-4 134	0	496	46 894
Instrumente de natura datoriei pe termen scurt	73	228	-1	0	-2	299
Alte investiții	11 617	20	0	-6	-7	11 624
Depozite	191	94	0	0	-2	283
Credite financiare	11 387	-91	0	-3	-7	11 286
credite financiare pe termen lung	11 385	-91	0	-3	-7	11 284
credite financiare pe termen scurt	2	0	0	0	0	2
Credite comerciale și avansuri	34	17	0	-3	2	51
credite comerciale și avansuri pe termen lung	22	5	0	3	2	33
credite comerciale și avansuri pe termen scurt	13	11	0	-6	0	18
Alte pasive	4	0	0	0	0	4
alte pasive pe termen lung	4	0	0	0	0	4
alte pasive pe termen scurt	0	0	0	0	0	0

continuare

Sectoare instituționale	milioane euro					
	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
II. Banca centrală	42 831	206	-141	0	1 097	43 993
Active externe	43 993	2 301	-141	0	1 205	47 358
Alte investiții	1 476	51	0	0	1	1 527
Alte participații	36	0	0	0	1	37
Depozite	1 440	51	0	0	0	1 490
Rezerve	42 518	2 251	-141	0	1 204	45 831
Aur	5 138	0	218	0	0	5 355
Rezerva valutară	37 379	2 251	-359	0	1 204	40 475
Pasive externe	1 162	2 095	0	0	108	3 365
Alte investiții	1 162	2 095	0	0	108	3 365
Depozite	2	-2	0	0	0	1
Credite financiare	0	0	0	0	0	0
credite financiare pe termen lung (FMI)	0	0	0	0	0	0
Alocări de DST	1 160	2 097	0	0	108	3 365
III. Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-3 364	-2 267	29	98	329	-5 175
Active externe	13 185	-727	-48	10	170	12 590
Investiții directe	84	37	0	8	-2	128
Participații la capital	84	37	0	8	-2	128
Instrumente de natura datoriei	0	0	0	0	0	0
Investiții de portofoliu	1 017	1 050	-48	0	9	2 029
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	42	-1	0	0	4	45
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	975	753	-48	0	7	1 686
Instrumente de natura datoriei pe termen scurt	0	299	0	0	-2	298
Derivate financiare	3	7	0	2	0	12
Alte investiții	12 081	-1 822	0	0	163	10 422
Numerar și depozite	11 274	-1 750	0	0	156	9 680
numerar și depozite pe termen lung	1 140	-300	0	0	8	849
numerar și depozite pe termen scurt	10 134	-1 451	0	0	148	8 831
Credite financiare	779	-110	0	0	7	676
credite financiare pe termen lung	581	-54	0	0	7	535
credite financiare pe termen scurt	198	-56	0	0	0	141
Alte active	28	39	0	0	0	66
Pasive externe	16 549	1 540	-77	-88	-159	17 765
Investiții directe	8 450	924	-198	-91	-138	8 947
Participații la capital	8 447	924	-198	-91	-138	8 944
Instrumente de natura datoriei	3	0	0	0	0	3
Investiții de portofoliu	1 062	441	121	0	-18	1 606
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	872	38	121	0	-15	1 015
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	190	403	1	0	-4	590
Derivate financiare	0	2	0	3	0	5
Alte investiții	7 037	174	0	0	-3	7 208
Depozite	7 012	179	0	0	-3	7 188
depozite pe termen lung	3 526	217	0	0	-9	3 735
depozite pe termen scurt	3 486	-38	0	0	5	3 453
Alte pasive	25	-5	0	0	1	20

continuare

Sectoare instituționale	milioane euro					
	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
IV. Alte sectoare	-91 769	-8 129	-2 442	2 059	941	-99 340
Active externe	26 058	881	1 060	2 238	281	30 517
Investiții directe	12 079	1 074	0	463	93	13 710
Participații la capital	1 790	132	0	241	-29	2 134
Instrumente de natura datoriei	10 289	942	0	222	122	11 576
Investiții de portofoliu	4 123	338	1 058	0	96	5 614
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	2 113	8	1 087	0	110	3 318
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	1 934	199	-29	0	-12	2 092
Instrumente de natura datoriei pe termen scurt	75	131	0	0	-2	204
Derivate financiare	16	-989	2	994	2	24
Alte investiții	9 840	458	0	781	90	11 169
Depozite	3 680	-960	0	551	7	3 279
Credite financiare	48	45	0	12	2	107
credite financiare pe termen lung	21	20	0	12	1	54
credite financiare pe termen scurt	27	25	0	0	0	53
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate	569	318	0	0	-5	883
Credite comerciale și avansuri	5 492	998	0	219	85	6 795
credite comerciale și avansuri pe termen lung	405	0	0	-54	7	359
credite comerciale și avansuri pe termen scurt	5 087	998	0	273	78	6 436
Alte active	51	57	0	-3	1	106
alte active pe termen lung	7	-2	0	1	0	6
alte active pe termen scurt	43	59	0	-3	1	100
Pasive externe	117 827	9 010	3 501	179	-660	129 858
Investiții directe	92 077	9 008	3 029	-960	-775	102 379
Participații la capital	55 533	5 822	3 029	-2 154	-918	61 312
Instrumente de natura datoriei	36 544	3 186	0	1 194	143	41 067
Investiții de portofoliu	2 836	-123	475	2	-27	3 164
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	1 643	-162	487	2	-27	1 944
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	1 194	39	-12	0	0	1 220
Instrumente de natura datoriei pe termen scurt	0	0	0	0	0	0
Derivate financiare	5	-1 137	-3	1 134	1	0
Alte investiții	22 908	1 262	0	2	142	24 314
Credite financiare	13 736	-137	0	-441	17	13 175
credite financiare pe termen lung	11 862	-294	0	-586	18	11 000
credite financiare pe termen scurt	1 874	158	0	145	-1	2 175
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate	105	-10	0	-2	-1	91
Credite comerciale și avansuri	9 004	1 367	0	467	125	10 963
credite comerciale și avansuri pe termen lung	305	-34	0	-4	8	276
credite comerciale și avansuri pe termen scurt	8 698	1 400	0	471	117	10 686
Alte pasive	64	42	0	-21	1	85
alte pasive pe termen lung	15	-1	0	1	0	16
alte pasive pe termen scurt	49	42	0	-22	1	69
Total	-104 239	-14 696	1 581	2 161	2 272	-112 921

Notă: Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor.

Poziția investițională internațională a României la 31 decembrie 2021 pe componente						
Componente	milioane euro					
	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
Total, din care:	-104 239	-14 696	1 581	2 161	2 272	-112 921
Active externe	89 017	2 709	871	2 247	2 048	96 890
Investiții directe	12 163	1 112	0	472	92	13 839
Investiții de portofoliu	5 696	1 582	1 010	0	96	8 384
Derivate financiare	19	-983	2	996	2	36
Alte investiții	28 621	-1 253	0	780	654	28 802
Rezerve	42 518	2 251	-141	0	1 204	45 831
Pasive externe	193 255	17 404	-710	86	-224	209 812
Investiții directe	100 534	9 933	2 831	-1 051	-913	111 333
Investiții de portofoliu	49 993	5 056	-3 538	2	448	51 962
Derivate financiare	5	-1 136	-3	1 138	1	5
Alte investiții	42 723	3 551	0	-3	240	46 511
Poziția netă	-104 239	-14 696	1 581	2 161	2 272	-112 921
Investiții directe	-88 370	-8 821	-2 831	1 522	1 005	-97 495
Investiții de portofoliu	-44 297	-3 475	4 548	-2	-352	-43 579
Derivate financiare	14	153	5	-142	1	31
Alte investiții	-14 102	-4 804	0	783	414	-17 710
Rezerve	42 518	2 251	-141	0	1 204	45 831
Active externe	89 017	2 709	871	2 247	2 048	96 890
Investiții directe	12 163	1 112	0	472	92	13 839
Participații la capital	1 875	169	0	249	-31	2 263
Instrumente de natura datoriei	10 289	942	0	222	122	11 576
Investiții de portofoliu	5 696	1 582	1 010	0	96	8 384
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	2 156	7	1 087	0	114	3 363
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	3 294	1 162	-77	0	-12	4 367
Instrumente de natura datoriei pe termen scurt	246	413	0	0	-5	654
Derivate financiare	19	-983	2	996	2	36
Alte investiții	28 621	-1 253	0	780	654	28 802
Alte participații	942	0	0	0	56	999
Numerar și depozite	16 405	-2 653	0	551	164	14 467
Credite comerciale și financiare	10 626	986	0	231	438	12 281
credite comerciale și financiare pe termen lung	5 274	-4	0	-42	359	5 588
credite comerciale și financiare pe termen scurt	5 352	990	0	273	79	6 694
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate	569	318	0	0	-5	883
Alte active	78	96	0	-3	1	172
termen lung	7	-2	0	1	0	6
termen scurt	71	98	0	-3	0	166
Active de rezervă (BNR)	42 518	2 251	-141	0	1 204	45 831
Aur monetar	5 138	0	218	0	0	5 355
Rezerva valutară	37 379	2 251	-359	0	1 204	40 475

continuare

Componente	milioane euro					
	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
Pasive externe	193 255	17 404	-710	86	-224	209 812
Investiții directe	100 534	9 933	2 831	-1 051	-913	111 333
Participații la capital	63 986	6 747	2 831	-2 245	-1 056	70 263
Instrumente de natura datoriei	36 547	3 186	0	1 194	143	41 070
Investiții de portofoliu	49 993	5 056	-3 538	2	448	51 962
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	2 514	-124	608	2	-42	2 959
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	47 406	4 952	-4 145	0	492	48 704
Instrumente de natura datoriei pe termen scurt	73	228	-1	0	-2	299
Derivate financiare	5	-1 136	-3	1 138	1	5
Alte investiții	42 723	3 551	0	-3	240	46 511
Numerar și depozite	7 206	271	0	0	-5	7 471
Credite comerciale și financiare	34 161	1 156	0	20	138	35 475
credite comerciale și financiare pe termen lung	23 574	-413	0	-589	22	22 593
credite comerciale și financiare pe termen scurt	10 587	1 570	0	609	116	12 882
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate	105	-10	0	-2	-1	91
Alte pasive	93	36	0	-21	1	109
termen lung	19	-1	0	1	0	19
termen scurt	74	37	0	-22	1	89
Alocări de DST	1 160	2 097	0	0	108	3 365

Lista graficelor

Grafic 1	Contul curent și contul de capital	8
Grafic 2	Fluxurile financiare nete	8
Grafic 3	Ponderea soldului contului curent în România, comparativ cu media statelor din regiune și media UE	10
Grafic 4	Evoluția economisirii, a investiției și a ponderii deficitului contului curent în PIB	10
Grafic 5	Contribuția sectorului public și a celui privat la soldul contului curent	11
Grafic 6	Structura contului curent	11
Grafic 7	Exportul și importul de bunuri	14
Grafic 8	Exporturile pe stadii de producție	15
Grafic 9	Exportul de bunuri pe grupe de mărfuri	16
Grafic 10	Importurile pe stadii de producție	18
Grafic 11	Importul de bunuri pe grupe de mărfuri	18
Grafic 12	Evoluția balanței serviciilor, pe componente	22
Grafic 13	Evoluția turismului internațional	22
Casetă		
Grafic A.1	Comerțul internațional cu servicii în 2021 în funcție de profilul companiei	25
Grafic A.2	Valoarea comerțului internațional cu servicii în 2021 în funcție de profilul companiei	25
Grafic B	Comerțul internațional cu servicii, în funcție de mărimea entităților raportoare, în anul 2021	26
Grafic 14	Evoluția balanței veniturilor primare pe componente	28
Grafic 15	Venituri nete din investiții directe	28
Grafic 16	Investiția directă și contul curent	28
Grafic 17	Balanța veniturilor secundare, pe sectoare	29
Grafic 18	Remiterile personale (încasări) pe țări	30
Grafic 19	Soldul contului de capital pe componente	31
Grafic 20	Influxurile financiare nete	31
Grafic 21	Achiziția netă de active și acumularea netă de pasive de natura investiției directe	32
Grafic 22	Investiția directă și contul financiar	32
Grafic 23	Poziția investițională internațională	37

Grafic 24	Poziția investițională internațională și deficitul de cont curent	37
Grafic 25	Poziția investițională internațională în România comparativ cu media statelor din regiune	38
Grafic 26	Poziția investițională internațională – instrumentele financiare și rata de rentabilitate	38
Grafic 27	Structura pe instrumente a activelor și pasivelor externe – 2020	39
Grafic 28	Structura pe instrumente a activelor și pasivelor externe – 2021	39
Grafic 29	Structura pe sectoare instituționale a poziției investiționale internaționale	39
Grafic 30	Structura pe sectoare instituționale a activelor externe	40
Grafic 31	Structura pe instrumente a activelor externe	40
Grafic 32	Structura valutară a activelor externe – 2021	41
Grafic 33	Structura geografică a activelor externe	41
Grafic 34	Structura pe instrumente a pasivelor externe	42
Grafic 35	Structura pe sectoare instituționale a pasivelor externe	42
Grafic 36	Structura geografică a pasivelor externe	42
Grafic 37	Structura valutară a pasivelor externe – 2021	42
Grafic 38	Investiția directă și poziția investițională internațională	43
Grafic 39	Influențe de preț – obligațiuni guvernamentale 2021	44
Grafic 40	Titluri de stat deținute de nerezidenți – sold, flux și influențe de preț	44
Grafic 41	Repartiția geografică a deținerilor de titluri de stat emise de rezidenți	45
Grafic 42	Datoria externă brută în România comparativ cu media statelor din regiune	46
Grafic 43	Datoria externă brută	46
Grafic 44	Structura pe valute a rezervelor valutare la BNR – 2021	47
Grafic 45	Structura pe valute a datoriei externe – 2021	47
Grafic 46	Datoria externă pe tipuri de debitori, termen lung	47
Grafic 47	Datoria externă brută pe termen lung pe creditori – 2020	48
Grafic 48	Datoria externă brută pe termen lung pe creditori – 2021	48
Grafic 49	Datoria externă pe termen lung pe scadențe	48
Grafic 50	Datoria externă pe termen lung pe rate de dobânzi fixe și variabile	48
Grafic 51	Datoria externă pe termen lung pe sectoare instituționale	49
Grafic 52	Datoria externă pe termen lung pe instrumente financiare	49
Grafic 53	Datoria externă pe termen scurt pe sectoare instituționale	50

Grafic 54	Datoria externă pe termen scurt pe instrumente	50
Grafic 55	Structura pe sectoare instituționale a datoriei externe pe termen scurt calculată pe scadență reziduală la 31 decembrie 2021	50
Grafic 56	Serviciul datoriei externe	51
Grafic 57	Serviciul programat al datoriei externe pe termen lung pe baza soldului la 31 decembrie 2021	51
Grafic 58	Evoluția datoriei externe nete în România comparativ cu media statelor din regiune	52
Grafic 59	Datoria externă netă	52
Grafic 60	Datoria externă netă la sfârșitul anului 2021	53

Lista tabelelor

Tabel 1	Balanța de plăți cu Uniunea Europeană și zona euro în anul 2021	9
Tabel 2	Contribuția componentelor la evoluția deficitului contului curent	9
Tabel 3	Balanța bunurilor și serviciilor (balanța comercială)	12
Tabel 4	Balanța bunurilor	13
Tabel 5	Exportul de bunuri pe activități ale economiei naționale	14
Tabel 6	Principalele categorii de mărfuri care au înregistrat creșteri ale exportului	16
Tabel 7	Exportul de bunuri pe grupe de țări	17
Tabel 8	Importul de bunuri pe activități ale economiei de proveniență	18
Tabel 9	Principalele grupe de mărfuri care au înregistrat creșteri ale importului	19
Tabel 10	Importul de bunuri FOB pe grupe de țări	20
Tabel 11	Exportul și importul (FOB) de produse energetice	21
Tabel 12	Influențe din volum și din preț asupra majorării exportului și importului de resurse energetice	21
Tabel 13	Exportul de servicii pe grupe de țări	22
Tabel 14	Importul de servicii pe grupe de țări	23
Casetă		
Tabel A	Soldul balanței serviciilor în anul 2021 în funcție de activitatea economică a entităților raportoare (secțiuni CAEN Rev.2)	24

Tabel B.a	Gradul de concentrare a exportului principalelor tipuri de servicii în anul 2021	27
Tabel B.b	Gradul de concentrare a importului principalelor tipuri de servicii în anul 2021	27
Tabel 15	Remiterile personale	29
Tabel 16	Investiții directe	33
Tabel 17	Investiții directe – prezentate pe principiul direcțional	33
Tabel 18	Investiții de portofoliu	35
Tabel 19	Alte investiții	36
	Balanța de plăți, 2020-2021	57
	Balanța de plăți trimestrială, 2021	58
	Poziția investițională internațională a României, 2013-2021	60
	Rezerva internațională brută a României, 2013-2021	62
	Evoluția indicatorilor de îndatorare externă, 2013-2021	62
	Poziția investițională internațională a României la 31 decembrie 2021 pe sectoare instituționale	63
	Poziția investițională internațională a României la 31 decembrie 2021 pe componente	66

